

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

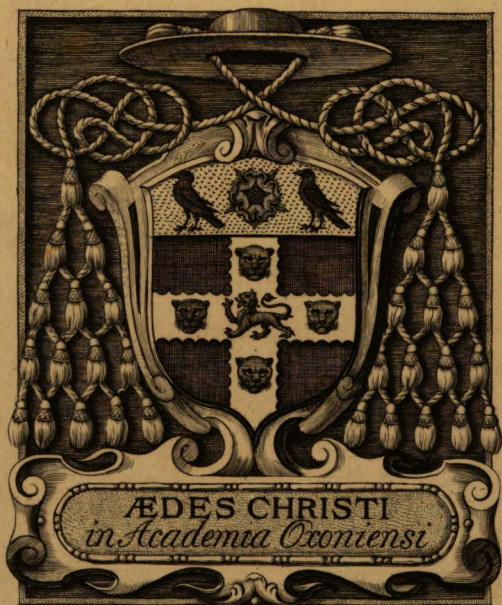
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

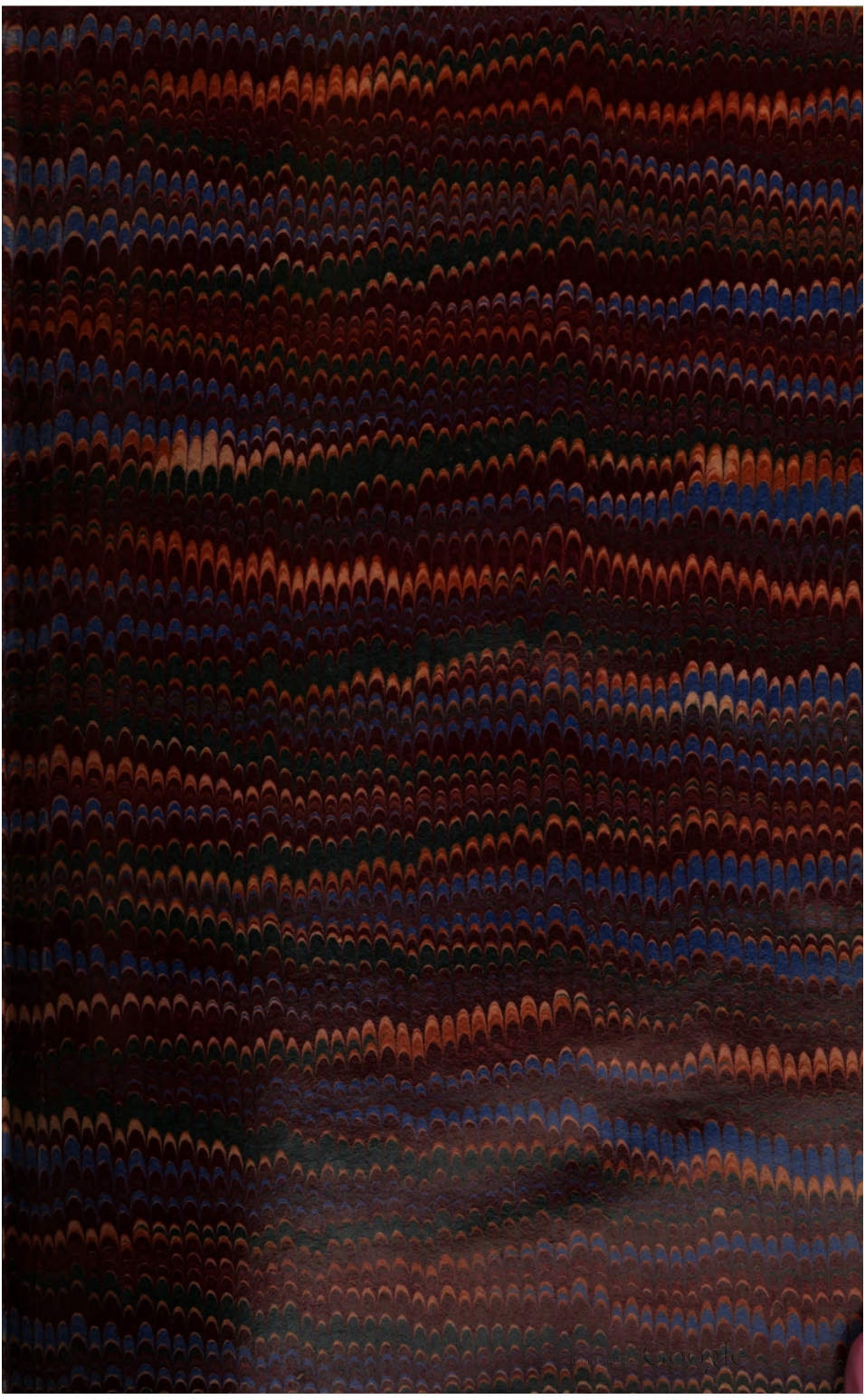

EX BIBLIOTHECIS GUDBRANDRI
VIGFUSSON et FRIDERICI YORK POWELL
olim alumni, partim ab hoc legatis, partim
emptis, a. MCMIV.

B 196 ✓

UDSIGT

OVER,

DE NORSK-ISLANDSKE SKJALDE

FRA 9DE TIL 14DE ÅRHUNDREDE

VED

GUÐMUNDUR ÞORLÁKSSON.

KØBENHAVN.

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI.

1882.

UDSIGT

OVER

DE NORSK-ISLANDSKE SKJALDE

FRA 9DE TIL 14DE ÅRHUNDREDE

VED

GUÐMUNDUR ÞORLÁKSSON.

KØBENHAVN.

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI.

1882.

Med hensyn til den form, nærværende afhandling fremtræder i, bemærkes, at den, nogle udvidelser fraregnede, oprindelig er skreven som besvarelse af den 6 ugers opgave ved magisterkonferens i nordisk filologi. En særlig tak skylder jeg dr. Kr. Kålund for den bistand, han har ydet mig ved at læse en korrektur på arbejdet, hvorved navnlig mange udanske vendinger i sproget, samt flere fejl ere fjærnede.

Kjøbenhavn i december 1882.

G. P.

Studiet af den gamle norsk-islandske skjaldedigtning har som bekendt ved dets mange udmærkede dyrkeres skarpsindighed gjort et mægtigt skridt fremad i de sidste decennier, ligesom ogsaa interessen herfor på grund af de i forskellige retninger vundne resultater endog i videre kredse stadig synes at blive følt mere og mere levende. Resultaterne heraf sporer man på de forskelligste områder, eftersom de gamle kvad for en stor del danner det ældste grundlag for vort kendskab til forfædrenes sprog og historie, således som disse udviklede sig gennem tiderne. Af skjaldedkvadene, der ere digtede i såkaldt «dróttkvætt» og lignende versemaal, har man jo endnu bevaret en hel del, skønt naturligvis kun en lille brøkdel af hvad der i tidernes løb er blevet digtet, men når man betænker at man af disse brudstykker dog alligevel kan følge sprogets udvikling uafbrudt i et tidsrum af omtrent 600 år (c. 800—1400), bliver det let indlysende for enhver af hvilken uhyre vigtighed studiet af de gamle skjaldedkvad er for hele nordens — og specielt for den islandske — sproghistorie.

Af ikke mindre betydning viser kvadene sig at være med hensyn til de norsk-islandske sagaer og studiet af disse.

Snorri Sturluson siger som bekendt i sin fortale til Heimskringla, at han for største delen bygger sin fremstilling på de gamle skjaldes kvad, idet han tilføjer, at han tager alt for sandhed, hvad der står i disse angående de fyrsters færd og idrætter, hvis lævned han vil skildre, og da skjaldene som oftest fremsagde deres kvad i selve den fyrstes påhør, som de besang, vilde det, siger han, have været hån men ikke ros, om de havde tillagt ham bedrifter, som han aldrig havde udført. Og hvad der således gælder om Heimskringla, gælder også i mere eller mindre grad alle de øvrige kongesagaer, skönt de fleste af disse dog mere end Snorre bygger på traditionen; ved hjælp af de i sagaerne citerede vers bliver man sat i stand til at kontrollere fremstillingens pålidelighed i forhold til vedkommende forfatters rigtige eller urigtige forståelse af de enkelte vers, ti som bekendt har endog de undertiden kunnet lægge en noget anden mening i skjaldenes ord end den, der nu — ved hjælp af det større materiale — viser sig at være den rigtige.

For de islandske ætsagaers vedkommende stiller forholdene sig noget anderledes end for kongesagaernes, idet de i modsætning til disse hovedsagelig er byggede på traditionen, og kvadene her er det underordnede, der ofte blot tjæner til at smykke fortællingen og give den et pålideligere præg. Heraf kommer det, at der i de islandske sagaer så ofte forekommer vers, der tilhører en langt senere tid end den, de i sagaen udgives for at tilhøre. Der er i tidernes løb af fortællerne digtet til, og skönt det uden tvivl oprindeligt har været »bona fide» til bedre at kunne fastholde fortællingens tråd, er disse vers dog

efterhånden blevne lagte i munden på selve de handlende personer og deres ægthed siden slået fast. Dette gælder dog naturligvis ikke i almindelighed om de islandske ætsagaer, men at påpege, hvad der er ægte og hvad ikke, er i de fleste tilfælde endnu såre vanskeligt, hvis ikke umuligt, idet hertil kræves foruden et skarpt blik en god oversigt og et nøje kendskab til skjaldepoesien i sin helhed.

I en afhandling, som den nærværende, der blot tilstræber at give en kort og såvidt mulig pålidelig udsigt over de navngivne skjalde, deres lævned og værker fra de ældste tider til år 1400, er sådanne betragtninger over versenes ægthed eller uægthed for det meste udeladte, undtagen når uægtheden har været så iøjnefaldende, at jeg selv har været overbevist om den. — Min mening har som sagt kun været at opregne og, for så vidt det har været muligt at skildre de skjalde og deres lævned, der virkelig eller sandsynligvis har været historiske personer, og som omtales i mere eller mindre historiske værker, uden hensyn til, om der nu findes noget tilbage af deres kvad, eller om de vers, der tillægges sådanne skjalde, må anses for ægte eller ikke. I overensstemmelse hermed har jeg da selvfølgelig medtaget mange, om hvilke det kan være højst tvivlsomt om de nogensinde har digtet eller ikke, men jeg fandt mig dog på ingen måde berettiget til at udelade dem i denne skjaldefortegnelse, især da de videregående undersøgelser angående de enkelte skjaldekvads ægthed eller uægthed endnu for det meste mangler.

De såkaldte «draumvísur» og «fyrirburðir», der spiller

en så stor rolle i sagaerne (især i Sturlunga) og som oftest henføres til navngivne personer, har jeg troet at burde tage med, da det vel må antages, at «drømversene» ikke er andet end et produkt af den drømmendes indbildningskraft. Derimod har jeg ikke i hovedfortegnelsen omtalt de sagaer, der ere opdigtede senere med i det mindste for største delen fingerede navne, og hvis kvad naturligvis alle ere enige om at betragte som uægte. De af dem, der vedrøre Island, som t. eks. Svarfdæla, Þórðarsaga og flere, har jeg dog troet for fuldstændighedens skyld at kunne vedføje m. m. som «Tillæg» til afhandlingen, da det dog måske kan interessere en eller anden også at have en oversigt over de i disse sagaer omtalte skjalde.

Ordningen af foreliggende afhandlings omfangsrige stof har voldt mig store vanskeligheder, i det her efter min mening ved første øjekast kunde have været tale om 3 forskellige inddelinger, nemlig enten at ordne det efter indhold eller inddele det i perioder eller endelig søge at fremstille det i så vidt mulig kronologisk orden. Den første inddeling anså jeg for upraktisk og udførlig, idet en og samme skjald naturligvis ofte har digtet om helt forskellige æmner, foruden det at adskillelsen i episk og lyrisk digtning ikke let kunde lade sig udføre her. Den anden inddeling frembyder næsten lige så store vanskeligheder, ti skönt der ikke er liden forskel på de forskellige århundreders skjaldedigtning, er det næppe muligt at drage bestemte grænser, idet forskellen i digtning hos de skjalde, hvis levetid omtrent falder sammen, ikke er tidsforskul,

men en individuel forskel. I det hele og store kunde man dog måske inddele skjaldene i følgende hovedperioder: 1. Den hedenske tid (Bragi—Eilífr Guðrúnarson); 2. guldalderen (Hallfreðr—Þjóðólfr), fra c. 995—1066; 3. sølvalderen fra 1066 til omtrent 1200; 4. Sturlungatiden til omtrent år 1300; 5. forfaldstiden fra år 1300—1400. Da imidlertid for mange af skjaldenes vedkommende periodeinddelingen medfører vanskeligheder, har jeg valgt den kronologiske inddeling, skønt den også har sine vanskeligheder og aldrig kan blive fuldstændig pålidelig, idet det også her må bero på skøn, hvor man indsætter de skjalde hvis levetid man intet kender til. Men alligevel har jeg dog foretrukket den fremfor de to andre, tildels støttende mig til Skáldatal, der selvfølgelig er en af mine hovedkilder. Denne mærkværdige skjaldefortegnelse, der opregner ikke mindre end 146 skjalde, der har digtet kvad om forskellige fyrster, er som bekendt bevaret i 2 noget afvigende recensioner (codex Academicus primus, *A*, og codex Upsaliensis, *B*), der dog begge stammer fra en og samme hovedrecension, der ifølge Jón Sigurðsson må være nedskreven omkring år 1265, da skjaldefortegnelsen på det nærmeste ophører ved dette år. Skt. opfører skjaldene i den tidsorden, hvori de har digtet om de respektive fyrster, samt anfører kun dem, som har besunget fyrsterne i deres levende live. — Skt. er af Jón Sigurðsson udgivet med fortale og biografier af mange af skjaldene i Sn. E. III 205—498, hvilken fortræffelige afhandling jeg naturligvis foruden selve kilderne særlig har benyttet.

Skønt det som ovenfor anført kun er skjaldene fra den historiske tid, jeg i efterfølgende afhandling agter at beskæftige mig med, vil jeg dog i korthed omtale nogle skjalde, som i virkeligheden hører til sagnhistoriens sidste periode, men som dog opføres i Skáldatal. Dette anfører nemlig som den første af alle skjalde

Starkaðr hinn gamli med den tilføjning, at «hans kvæði eru fornust þeirra er menn kunnu nú. hann orti um Danakonúnga.» Starkads livshistorie er, således som den fortælles i kilderne, Sakse og de islandske sagaer, fuldstændig sagnagtig. Han er af jætteslægt og selv en jætte, en «kæmpekraftens æventyrlige repræsentant» og er hos Sakse udrustet med seks arme. Han bliver opfostret af Odin selv (Hrosshársgrani), skal leve 3 menneskealdere og øve en niddingsdåd i hver af dem. Han bliver hædret af stormænd, men hadet af almuen, og skønt han er en stor skjald, glemmer han dog sine egne vers. Tilsidst tager han del i Bråvoldslaget, men snart efter bliver han dræbt af ynglingen Höðr, som han har købt dertil.

Starkads kvad, der, i det mindste i deres nuværende (islandske) form, tilhører folkepoesien, ere nu dels bevarede på islandsk i Gautrekssaga, dels — og for en endnu større del — på latin hos Sakse, hvilken sidste bygger en stor del af sin sagnhistorie på Starkads formentlige kvad¹⁾.

¹⁾ Jvfr. Sax. Grammat. Hist. Dan. ed. P. E. Müller et Velschow, libb. VI, VIII samt Müllers Notae uberies in Sax., Vol. III p. 189-227.

I Gautrekssaga omtales (Fms. III 35) en *Vikarsbalkr*, som Starkad skal have digtet. Heraf anføres (l. c.) 5 vers i «fornyrðislag», og flere vers henfører Jón Sigurðsson (Sn. E. III 290) ikke til denne balk. De øvrige i sagaen anførte 25 († 3?) vers henfører han til en *Starkaðarkviða* (Sn. E. l. c. 293—5), hvilket navn dog kun forekommer i den af Snorri Bjarnarson († 1803) forfattede Starkaðarsaga, hvis fornemste kilde Sakse har været. Jeg er dog ikke ganske sikker på, at denne inddeling er rigtig, og det af følgende grunde: Ikke mindre end 24 af Starkads viser i Gautrekssaga handler om Vikar, og de 5, der henføres til *Vikarsbalkr*, synes, såvel hvad indhold som versemål angår, at danne en ligefrem fortsættelse af de foregående 19. Alle (30 † 3?) Starkadsvers i Gautrekssaga synes desuden at høre til et og samme kvad, hvad enten det nu har været kaldt *Vikarsbalkr* eller *Starkaðarkviða*. I sit anlæg og hele tone ligner disse vers de kvad, som Hjalmarr, Örvarr-Odd, Ragnarr loðbrók og flere skal have digtet før deres død; de står heller ikke på nogen måde over disse, og kan derfor lige så lidt som de anses for ægte. I det 12.—13. årh. har man dog trot at kunne tillægge Starkad nogle kvad; kommentaren til Snorres *Háttatal* 96—97 anfører et versemål «*Starkaðarháttr*», som dog ikke fuldstændig stemmer med Gautrekssagas vers, og Ólafr hvitaskáld¹⁾ anfører et halvvers af ham i et versemål, som her kaldes «*balkarlag*»; *Háttatals* «*balkarlag*» er dog noget forskelligt, i det Starkads halvvers nærmest er i «*fornyrðislag*». Hos Sakse haves der (på latin) brudstykker af ikke mindre end 5 eller 6 kvad, som han tillægger Starkad; største delen handler om den danske konge Ingjaldr (*Starkaðarfóstri*), men det sidste kvad, som anføres, handler om Brævoldslaget, og heraf har Sakse oversat

¹⁾ Sn. E. II 104 (jvfr. også samme bind s. 407, 510).

en større del. Danskerne har altså i det 12. årh. tillagt denne skjald en stor del af de dem bekendte kvad om deres heroiske konger¹⁾.

Om de i Skáldatal næst omtalte skjalde hedder det: «Ragnarr konúngr loðbrók var skáld, ok Áslaug kona hans ok synir þeirra.» De tilhører alle den heroiske tid, og jeg vil derfor lade mig nøje med at henvise til sagnene om dem, så vel i Ragnars- og Ragnarssona sögur som hos Sakse (lib. IX). Kun kvadene vil jeg dog gå lidt nærmere ind på her. Sakse omtaler dem ikke²⁾, og det ældste sted, hvor Ragnar omtales som skjald, er i kommentaren til Snorres Háttatal 54: «Svá sem orti Ragnarr konúngr loðbrók með þessum hætti:

Skýtr að Sköglar veðri
en skjaldagi haldast»

osv. Her synes den Ragnar med urette tillagte *Lodbrókar-kviða* eller *Krákumál* (Ragnars dødssang, Fms. I 300—10) at have foresvævet forfatteren, især dog linieparret (v. 18 9—10): «skorin var Sköglar kápa

at skjöldunga (skjaldunga?) hjaldri».

Dette er nemlig ifølge dr. Konr. Gíslason (Njála II 17—18 note) det eneste liniepar i *Krákumál*, der med hensyn til versemål stemmer med Ht. 54. *Krákumál* består af 29 vers, der alle med undtagelse af det sidste begynder éns:

«Hjuggu vér med hjörvi» osv.³⁾,

og dets affattelsestid turde måske med størst rimelighed ansættes til omtrent år 1200 eller noget senere. De øvrige

¹⁾ Jfr. især Sax. lib. VI. p. 287—318, samt Jón Sigurðssons fortræffelige og udførlige afhandling om Starkad i Sn. E. III 287—301.

²⁾ Måske har han dog kendt *Krákumál*? Jvfr. Sn. E. III 304—305.

³⁾ Jvfr. i forbindelse hermed Asbjörn prudes dødssang, Flat. I 527—28, hvor hvert vers begynder med verselinjen:

«Annat var þá er inni» osv.

i Ragnarssaga forekommende vers ere også alle uden tvivl nægte; de tillægges såvel Ragnar selv (9^{1/2}), som Áslaug (Kráka) (10¹), Eiríkr Agnarsson (4), Ívarr beinlausí (1 eller 2), Björn járnsíða (4), Hvítserkr (2) og Sigurðr ormr í auga (2); det er derfor rimeligvis på denne saga, at forfatteren af Skt. har bygget sit udsagn¹).

Den historiske tid

i skjaldepoesien begynder henved år 800 med:

Bragi hinn gamli Boddason. Brage adskiller sig fra de før omtalte skjalde for det første derved, at han er en fuldstændig historisk person, og for det andet derved at de vers, som tillægges ham, er, i al fald for største delen, ægte. Han er tillige den første skjald, som med sikkerhed kan siges at have digtet i «dróttkvætt» versemål; samtidig er han også den første egenlige hirdskjald og den ældste repræsentant for den såkaldte kunstdigtning, der siden i flere århundreder næsten udelukkende blev benyttet så vel i Norge som på Island. Brages levetid er noget usikker, men må dog ifølge Landnámás slægtregistre og andre kilder sættes omkr. år 800 (eller c. 770—850). I Ldn. s. 120—21 (Sturl. I 2 og Fas. II 60) haves en fortælling om, at Brage en gang kom til Hörðaland til kong Hjár's dronning Ljúfvina og digtede et vers i «fornyrðislag» om hendes to sønner Hámundr og Geirmundr, der dengang var 3 år gamle. Denne Geirmund drog siden i en temmelig høj alder til Island, omkr. år 895²), og vi føres således tilbage til tiden ved år 820—30 som hans fødselsår. Et andet støttepunkt med hensyn til bestemmelsen af hans levetid har vi i Ldn. (s. 66)

¹) Jvfr. i øvrigt Fas. I 246—358, hvor alle disse vers findes.

²) Jvfr. Safn til sögu Íslands I 494.

sammenholdt med Eigla (kap. 62). Brages datterdatter Arnþrúðr var nemlig gift med den norske herse Þórir Hróaldsson, der døde år 932 eller 933, og ved ham moder til Egils ven Arinbjörn hersir († 969). Brage siges desuden at have digtet om den svenske konge Björn at Haugi¹⁾, hvis levetid falder omkr. år 830²⁾. Brage har vistnok stammet fra det vestlige Norge, da hele hans slægt findes her (i Firðir og Hørðaland), men han har opholdt sig i Sverige og vistnok også i Danmark, da han har digtet om konger i begge disse lande. I Sverige er kong Björn at Haugi af en eller anden grund bleven vred på ham, da Arinbjörn herse fortæller til Egil, at kongen vilde dræbe Brage, men at han dog frelste livet ved at digte en «tvítug drápa» om ham på én nat³⁾. — Dette er i korthed alt hvad man ved om Brages levnet.

Af Brages kvad er der nu 11 hele og 15 halve vers samt en «vísufjórðungr» tilbage. Af disse synes kun 2 hele vers at være lejlighedsvers; det ene, i «fornyrðislag», er før omtalt; det andet er digtet til en «jætte» og versmålet er «toglag» (Sn. E. I 466). De andre brudstykker er i «dróttkvætt» versemål og hører til draper, den største del uden tvivl til den såkaldte *Ragnarsdrápa*, som Brage ifølge Skt. og Sn. E. digtede om kong Ragnarr loðbrók. I selve drapen omtales også en fyrste Ragnarr Sigurðarson, som ved en mand, Hrafnketill, sendte Brage et prægtigt skjold som gave. På dette fandtes der billeder af gude-

¹⁾ Jvf. Skt. Eigla kap. 62. Hvervarsaga, Kh. 1847, s. 58.

²⁾ Jvfr. Sn. E. III 310 og Munch: Det norske Folks Historie.

³⁾ Sammesteds (Eigla kap. 62, s. 146²⁾) omtaler Arinbjörn Egil (ifølge udg.) som Brages frænde, hvilket uden tvivl er fejlagtigt, da Egil, så vidt vides slet ikke var i slægt med Brage. Arinbjörn derimod var som før omtalt en datterdattersøn af ham, så at ordene «frændi þinn» vistnok må forandres til «frændi minn». Jvfr. for øvrigt Ldn. s. 66, hvor slægten findes opregnet.

og heltelivet, og det er disse, Brage besynger, samtidig med at han takker fyrsten for gaven; det er altså med det samme en *Skjaldardrápa* (jvfr. Egils Berudrápa og fl.). Man har begyndelsen af kvadet i et eller måske to halvvers (Sn. E. I 426) samt to hele «stefjamál» hvert på 4½ vers; det ene handler om Hjadningekampen og det andet om Sörles og Hamdes fald (Sn. E. I 370—74 og 436—38). Omkvædet er i bægge stefjamál følgende:

«Ræs gáfumk reiðarmána
Ragnarr — ok fjöl sagna.»

Endvidere haves 9 halvvers, og måske en «vísufjóröungr»¹⁾, der omhandler sagnet om Thor og Midgårdsormen, og som jeg også anser for at høre til Ragnarsdrápa. Jón Sigurðsson henfører derimod disse vers til et særskilt kvad (*Þórsdrápa*) «non solum numeri sed et metricae constructionis causa» (Sn. E. III 311), men jeg kan dog ikke sé nogen tilstrækkelig grund hertil. Verse-målet (dróttkvætt) er hos Brage langt fra så regelret som hos de senere skjalde, og de friheder, han tillader sig i disse brudstykker, benytter han sig også af i de to før omtalte «stefjamál». Versenes antal (9¼) tyder jo på mere end et «stefjamál», men jeg kan ikke se noget i vejen for at Brage skulde kunne have digtet to «stefjamál» om dette berømte sagn (jvfr. Thjodolfs Haustlang, der også er en skjaldardrápa). At omkvædet ikke forekommer i Thorskvædet, har sin grund i, at kun ét halvvers citeres ad gangen i Skáldskaparmál. Ligeledes tror jeg, at det vers, der tillægges ham i Gylfaginning²⁾ om Gefionsagnet, også hører til Ragnarsdrápa; alle disse vers synes af indre grunde at høre til ét og samme kvad, og disse to sidste

¹⁾ Sn. E. I 242—44, 252—58, 318, 370—74, 504. II 134.

²⁾ Sn. E. I. s. 7—32; Hkr. Jvfr. også Gísli Brynjúlfssons afhandling om Brages kvad i An 0 1860 s. 9.

sagn kan lige så godt have været fremstillede på skjoldet som de to første. I den første del af det 14. årh. har man kendt endnu mere af kvadet. Forfatteren til den 4. afhandling i Sn. E. (II 210) siger nemlig: «Eru þessir lutir eða hættir Ekbasis — sá, er Bragi lofaði frændr Áslaugar í Ragnarsdrápu, at hans virðing sýndist meiri, en áðr var hon.» Nogen antydning til dette haves imidlertid ikke i de nu lævnede brudstykker af drapen. Derimod kan ikke halvverset «Eld of þá'k af jefri» osv. (S. E. I 338) høre til Ragnarsdrápa, således som før er antaget. Dets indhold er nemlig ifølge dr. Konr. Gíslasons forklaring følgende: «Fyrsten (o: kongen) gav mig guld *tilligemed mit hoved* som løn for mit kvad.» Dette kan umulig passe på Ragnar, der forærede Brage det prægtige skjold som venskabs gave, men derimod fortræffelig på kong Björn at Haugi (jvfr. Arinbjörns ord til Egil ovenfor s. 10 u. t.). Det stemmer også med Skt., at Brage har digtet en *Bjarnar-drápa* eller *Höfuðlausn*, hvoraf dette og måske et andet halvvers i Sn. E. (I 350) er bevarede. Brage har også ifølge Skt. digtet om den svenske konge Eysteinn beli, der omtales i Fas. (I 254—72, 302 og 510), men af dette kvad synes intet bevaret.

Snorre har i Ht. 59 anvendt en underart af «dróttkvætt», som kaldes «Bragahátt», men intet af Brages vers «frembyder», efter dr. Konr. Gíslasons mening, «så meget som nogen egenlig tilnærmelse til Snorres vers» (jvfr. Njála II 19—20 note¹⁹).

Af de skjalde, som har digtet om den før omtalte Eystein bele, anfører Skt. foruden Brage ikke mindre end 9, af hvis kvad dog intet er bevaret. De er også på to nær fuldstændig ubekendte personer, og det, man ved om disse to, er endda meget lidt. Den ene af dem, Erpr lútandi, var en svigerfader til Brage, som var gift med hans datter Lophæna (Ldn. s. 66).

Skt. fortæller desuden om ham: «Erpr lútandi vá víg í véum ok var ætlaðr til dráps. hann orti *drápu um Saur konungs hund* ok þá höfut sitt fyrir.» Denne konge synes efter rækkefølgen i Skt. at have været Bjørn at Haugi, men sagnene er her vistnok meget forvirrede¹). Den anden er Fleinn skáld, der omtales så vel i Hauksbók som Melabók af Ldn. (s. 276—77 u. t.). Her fortælles at han var Hjörsson, og stammede fra øen Borgund på Møre i Norge, hvor hans fader havde været bosat. Først opholdt han sig hos to oplandske konger, Þórálfr og Ólafr, men drog siden ned til Danmark til en kong Eystein, der vistnok må være den samme som Eystein bele, skønt denne ellers omtales som en svensk konge. Her blev han så anset på grund af sin skjaldegave, at kongen gav ham sin datter til ægte. Ved den «Fleinshátr», hvori Snorres Ht. 58 er digtet, sigtes der uden tvivl til denne skjald, skønt der ikke er bevaret noget af ham, der ligefrem kunde bekræfte denne antagelse.

Af de øvrige 7 skjalde, som ifølge Skt. skal have digtet om kong Eystein, vil jeg blot anføre navnene, da jeg ikke kan tilføje nogen oplysninger om dem. De ere:

Grundi þrúði, Kálfr þrænzki, Refr ryzki, Ormr oframi, Ölvaldi ok enn Ölvaldi (!) og Røgnvaldr.

En Álfr jarl hinn litli siges i Skt. at have digtet om den svenske konge Eiríkr Refilsson, men hverken denne skjald eller hans kvad kendes nu. Kong Erik skal ifølge Jón Sigurðsson (Sn. E. III 318—19) have levet omkr. år 820.

I det jeg nu kommer til de skjalde, der efter tidsfølgen bliver de næste i rækken, nemlig kong Harald hárfager

¹) Jvfr. især Hkr. s. 90—91 i afsnittet om kong Eysteinn illi, der pånødte Trønderne sin hund Saurr som konge.

og de skjalde, som har levet samtidig med ham, stiller forholdene sig ulige klarere, idet vi her har i det væsentlige sikre historiske kilder at støtte os til. Haraldr konungr hinn hárfagri (c. 850—933) siges selv at have været skjald, og i Hauks þáttr hábrókar (Fms. X 207—8, Flat. I 582) anføres et vers i «hálfhnept» verse-mål af en *Snjófríðardrápa*, som han skal have digtet efter sin dronning Snjofrids død. Heimskringla omtaler ikke denne drape, men meddeler dog et halvvers af Harald, som han digtede kort herefter. Da Harald nemlig efter Snjofrids død jog sin søn Guðrøðr ljómi bort, drog denne til sin fosterfader Þjóðólfr hinn hvinverski, der var en meget god ven af Harald, for at Thjodolf skulde bringe et forlig istand imellem fader og søn. Thjodolf rejste da til kongen, og det var ved denne lejlighed, at kongen digtede det feromtalt halvvers, som Thjodolf strax fuldførte (Hkr. s. 67—68). Gudrød blev også på Thjodolfs bøn tildels tagen til nåde igen. — Kong Harald satte stor pris på skjaldskab og holdt flere hirdskjalde. Det siges således om ham (Eigla kap. 8), at han holdt dem højest i ære af alle sine hirdmænd og lod dem sidde i højsædet lige overfor sig.

En af disse var den feromtalt Þjóðólfr ór Hvini á Ögðum eller som han sædvanlig kaldes Þjóðólfr hinn hvinverski, der, skønt han ikke synes at have opholdt sig meget ved kong Haralds hird, dog ses at have været meget afholdt af kongen og at have digtet om ham. Thjodolf må ifølge de ikke ubetydelige brudstykker, der endnu haves af ham, uden tvivl regnes for en af de største, om ikke den største norske skjald i oldtiden. Om hans lævned ved man kun, at han var omtrent i lige alder med Harald, måske noget yngre, og at han opfostrede dennes søn Gudrød ljome. Da Thjodolf fik det ærefulde hverv at opdrage kongens søn, ligger

formodning nær, at han, der, som hans tilnavn viser, boede på Agde (jvfr. også Fms. III 65), har været en i sin tid ikke ubetydelig høvding. Gudrød druknede omkr. år 925, og den gang var Thjodolf i live, idet man har et vers af ham, hvori han søger at afholde Gudrød fra rejsen (Hkr. 75). Hvis Thjodolf også, som cod. A (Kringla) af Skt. siger, har digtet om den danske jarl Strútharaldr (*Strútharaldsdrapa?*), så må han have levet ikke så lidt længere ind i det 10. årh. Cod. B (Upsal.) har Sveinn jarl i stedet for, hvilket Jón Sigurðsson anser for ligeså rimeligt, skønt denne jarl ellers ikke kendes (Sn. E. III 401).

At Thjodolfs kvad ere *Ynglingatal* og *Haustlöng* de mest bekendte. *Ynglingatal* er digtet om kong Haralds fætter (bræðrungr) kong Røgnvaldr heiðumhár på Vestfold. Så vel Snorre (Hkr. 1) som Skt. siger, at Thjodolf i dette kvad har opregnet kong Røgnvalds forfædre, 30 i tallet (lige op til Yngvi?), og omtalt enhvers døds-måde og gravsted. Af dette kvad er der bevaret 37 hele og 16 halve vers i *Ynglingasaga*, hvis fremstilling ifølge Snorre (l. c.) væsenlig er bygget herpå, og desuden indeholder Sn. E. (II 162) ét halvvers, som vistnok må henføres hertil. Kun 27 konger omtales i kvadet, Røgnvald iberegnet, og fleres gravsted nævnes ikke, så at kvadet umulig kan være fuldstændigt. Det synes, som om forfatteren af *Ynglingasaga* (Snorre) heller ikke har kendt begyndelsen til det, da han først begynder med den 4. i rækken. Versemålet er «kviðuhátt» med 3 stavelser på de ulige og 4 på de lige pladser, og skønt det således er simpelt, benytter Thjodolf sig dog meget af omskrivninger.

Haustlöng er af mythologisk indhold og i «drótt-kvætt» versemål. Det er et fortrinligt kvad, der giver en malende fremstilling af de sagn, det behandler, men fuldt af omskrivninger og derfor på sine steder meget dunkelt. Det beskriver billederne på et skjold,

som skjalden har fået foræret af en mand ved navn Þorleifr, og de to brudstykker, som nu er tilbage af kvadet, omhandler Iduns bortførelse ved Thjasse og dennes drab, samt Thors kamp med jætten Hrungnir; det er ialt 20 hele vers, inddelte i to «stefjamál», henholdsvis på 13 og 7 vers. Det første «stefjamál» på 13 vers om Idun synes tillige at indeholde begyndelsen af kvadet. Omkvædet ligner med hensyn til indhold det i Ragnarsdrápa, og lyder således:

«Baug's þá'k bifum fáða
bifkleif at Þorleifi.»

Begge brudstykkerne findes i Skáldskaparmál (Sn. E. I 306—14 og 278—84), hvor kvadet, uvist af hvilken grund, kaldes Haustlöng. Den i kvadet omtalte Þorleifr er sikkert den Þorleifr hinn spaki, som Skt. siger, at Thjodolf har digtet om. Dette navn forekommer flere gange i Norge i det 9., 10. og 11. årh., men denne Þorleifr har vistnok været den Þorleifr hinn spaki (Hörðakárason), som levede under Harald hárfager (Hkr. 67) og i årene 927—29 var Úlfjotr behjælpelig med affattelsen af den efter denne opkaldte lov.

Endvidere tillægges Thjodolf en *Haraldskviða* i «fornyrðislag», hvoraf haves 3 hele vers¹⁾, der synes at være digtede efter kongens død. Jón Sigurðsson tror, at et vers i Fagrskinna (s. 9), som dér tillægges Þorbjörn hornklofi, også hører hertil, da så vel versemål som indhold passer til dette kvad. Et «dróttkvætt» halvvers i Sn. E. (I 452—54), der tillægges en Þjóðólfr, tror Jón Sigurðsson endvidere at kunne henføre til denne Thjodolf, hviiket jeg dog stærkt betvivler. I Skáldskaparmál menes ved navnet Þjóðólfr uden nærmere betegnelse ellers altid Þjóðólfr Arnórsson; desuden ligner sproget og tonen i dette

¹⁾ Flat. I 567—68; Fms. X 178—79.

halvvers dennes øvrige digtninger fuldstændig. I Flatebogen (I 576) findes et lejlighedsvers om dronning Ragnhilds piger, der her tillægges den ældre Thjodolf, hvilket også kan være rimeligt, hvis det overhovedet er ægte.

Endelig har Thjodolf ifølge Skt. digtet et kvad om jarlen Hákon Grjóttgarðsson, men af dette kvad er der intet bevaret.

Tre af kong Haralds skjalde, der næsten til stadighed synes at have opholdt sig ved hirden, omtales i Eigla (kap. 8) ved år 871, altså lige før Hafrsfjordslaget. De havde plads i højsædet ligeoverfor selve kongen; inderst sad Auðunn illskælda, da han var den ældste og havde været skjald hos Haralds fader Hálfván svartí; nærmest Audun sad Þorbjörn hornklofi og yderst Ölvir núfa. En fortælling om disse tre skjalde, der stammer fra Hauksbók (A. M. 544. 4to), er trykt i Fms. (III 65—88), og skønt den i det hele taget vistnok ikke er historisk pålidelig, indeholder den dog en ganske interessant bemærkning om Audun, der godt kan være sand. Han skal nemlig have digtet en drape om kong Harald (*Haraldsdrápa*) med samme omkvæd som hans frænde Úlfr Sebbason før havde benyttet i en *Haraldsdrápa*. Auduns drape fik på grund heraf navnet *Stolinstefja* og skjalden selv vistnok tilnavnet «illskælda». De nærmere omstændigheder findes ifølge Fms. (III 65) omtalte i «saga Úlfs Sebbasonar ok Kvígs jarls», men denne saga er gået tabt, og Ulf kendes nu kun fra dette sted og Skt., der anfører ham som en af kong Harald hárfagers skjalde. Af Auduns kvad har man nu kun tilbage et «dróttkvætt» halvvers hos Ólafr hvítaskáld (Sn. E. II 98—100, 405, 508), der dog næppe kan være af Stolinstefja, og et helt i Skáldasaga, om hvis ægthed der dog kan rejses tvivl. Flatebogen (I 568, Fms. X 179) tillægger ham endvidere et vers om kong Haralds bersærker, de såkaldte Úlfheðnar, men det

er sikkert ikke af ham, men tilhører et større kvad, som Þorbjörn hornklofi ifølge Fagrskinna (s. 3—6) digtede om kong Harald; det er holdt i en samtaleform mellem en valkyrie og nogle ravne, og beretter om Haralds egenskaber og bedrifter, hans kæmper og skjalde osv., og synes efter indholdet at dømme ikke at være digtet førend omkr. år 890. Versemålet er for største delen «málahátt», men dog blandet med andre arter af lignende versemål. Kvadets egentlige navn kender man ikke; Jón Sigurðsson kalder det (Sn. E. III 410) *Kvæði um hirðsiðu*, men antager, at det måske oprindeligt er blevet kaldt *Hrafnsmál*, og at Thorbjörns tilnavn 'hornklofi' (=ravn) står i forbindelse hermed. Navnet «Hrafnsmál» forekommer mig dog ikke sandsynligt, da de senere kvad af dette navn er i «toglag» og ravnene ikke her som i de andre opføres som fortællende. Thorbjörns tilnavn kan dog måske alligevel stamme fra digtet. De senere kvad, *Eiríksmál* og *Hákonarmál*, ligner derimod, netop hvad form og tone angår, dette kvad, og jeg tror derfor at det i lighed med disse med størst sandsynlighed kunde kaldes *Haraldsmál* (— næppe Haraldskvæði, som Wisén kalder det —). Af kvadet haves nu 61 linjepar¹⁾, når man hertil regner det foromtalte vers om bersærkerne og et andet (på 6 linjer), der findes i Hkr. (s. 63). Endvidere tillægges der Thorbjörn i Hkr. (s. 62) 22 linjepar = 5 vers) i samme versemål, der omhandler slaget i Hafrsfjord (872), men i Fagrsk. (s. 8—9) og Flat. (I 573) tillægges disse vers Þjóðólfr ór Hyini'. Fire linjepar heraf findes desuden i Sn. E. (I 34), hvor de tillægges Thjodolf foruden 4 andre linjepar (l. c. 234—36), der også synes at høre hertil. Jón Sigurðson — og med ham andre — anser dog Thorbjörn for forfatter til alle disse vers, og antager

¹⁾ Jeg anfører i dette tilfælde linjernes antal, da versene ofte her er ulige lange.

at de danner en «flokkr» for sig, medens Munch, Keyser, Wisén og fl. tror at de kun er en del af Thorbjörns før-omtalte kvad (Haraldsmál). Herom tør jeg ikke udtale nogen mening, da forfatteren ikke en gang forekommer mig at være afgjort sikker¹⁾, men er det Thorbjörn, synes Jón Sigurðssons anskuelse unægtelig at have vægtige grunde at støtte sig til. — Thorbjörns andet (eller tredje) kvad er den såkaldte *Glymdrápa* i «dróttkvætt», hvoraf 7 hele og 2 halve vers er bevarede i kongesagaerne, et udmærket smukt kvad, hvori Haralds krigerske bedrifter, især slaget ved Sólskel (868), bliver besungne. Man har derfor antaget, at det var det ældste af Thorbjörns kvad om Harald, men da man kun har disse få brudstykker, forekommer det mig, at man ikke heraf kan drage nogen sikre slutninger; af enkelte udtryk synes det dog at fremgå, at kvadet er digtet i det mindste nogen tid efter de omhandlede begivenheder (jvfr. i øvrigt Sn. E. III 407—12).

Yngre end så vel Audun som Thorbjörn synes den førømtalte Ölvir núfa (eller hnúfa) at have været, ligesom han også er den af kong Haralds skjalde, hvis slægt og lævned man bedst kender. Han var en søn af høvdingen Berðlu-Kári i Fyrðafylki og hans søster Salbjörg var moder til den bekjendte Skallagrímur. Ölve har vistnok været omtrent jævnaldrende med kong Harald, af hvem han synes at have været meget afholdt; det fortælles således, at da han forgæves havde søgt at mægle mellem kongen og sine frænder Kveldulfssønnerne, vilde han efter Thorolf Kveldulfssøns drab forlade Harald; men denne mente, at han ikke kunde undvære ham på grund af hans skjaldegave og derfor bevægede ham til at blive (Eigla, kap. 22). Om Ölve

¹⁾ Det er i litteraturhistorisk henseende ikke uvigtigt, at Hkr. og Sn. E. her — ligesom forresten flere gange — ikke stemmer overens med hinanden i deres udsagn.

fortælles desuden i *Eigla* (kap. 2), at han bejlede til *Sólveig* hin fagra, en datter af *Atli jarl hinn mjóvi*, men at han ikke fik hende til ægte. Om *Solveig* skal han have digtet «*möry mansöngskvæði*». *Ölve* omtales endvidere i den af dr. *Guðbr. Vigfússon* læste slutning af *Gullþórisssaga* (*Ný Félagsrit XXI 118—21*; sml. *Arkiv for nordisk Filologi, I*), hvor det siges, at han i Norge indvikledes i stridigheder med to af *Gullthores* fostbrødre, *Gunnarr* og *Grimr* («ok er mikil saga af þeimí Noregi frá viðskiptum þeira *Ölvis hnúfu*»). *Ölves* dødsår kendes ikke; han forekommer sidste gang ved år 877, men har næppe overlevet kong *Harald*, da han ikke siden bliver nævnt. Han skal ifølge *Skt.* have digtet et kvad om kong *Harald hárfager*, men heraf synes intet bevaret. I *Sn. E. (I 254)* anføres et linjepar af ham, der handler om *Thor* og *Midgårdsormen* (af en *Þórsdrápa?*), og i *Skáldasaga* (*Fms. III 68*) anføres desuden et helt vers, hvis ægthed dog kan være tvivl underkastet. I *Háttalykill Rögvalds jarls* nævnes en underart af «dróttkvætt», «*Núfuhátt*», hvori hvert halvvers ender med et «drag». Dette verse-mål må formentlig sættes i forbindelse med *Ölves* tilnavn.

Den af kong *Haralds* skjalde, der i *Skt.* anføres som den sidste, og uden tvivl også er den yngste, er *Guthormr sindri*. Han var af en fornem slægt i *Throndhjem* og digtede ifølge de norske kongesagar (*Hkr.*, *Flat.*, *Fms.*) og *Skt.* kvad så vel om *Harald den hárfagre* som om dennes søn *Halfdan svarte*, af hvilke kvad dog intet er bevaret. Bægge tilbød de ham løn for kvadene, som han imidlertid afslog; dog bad han dem om at opfylde en bøn, hvis han nogensinde rettede en sådan til dem, og det gik de bægge to ind på. Siden da fader og søn blev uenige med hinanden, mindede *Guthorm* dem om deres løfte, og så højt skattede de ham, at de på hans bøn sluttede fred (*Hkr. s. 77*). *Guthorm*, der sikkert må anses for den bedste af de norske skjalde, har desuden

digtet en *Hákonardrápa* om kong Hákon Adalstensfostre (Hkr. s. 87). Heraf kan man se, at han har levet udover år 955, da et af disse vers omhandler slaget på Rastarkalv, der forefaldt i dette år. Heraf haves nu i kongesagaerne 7 hele og 2 halve vers bevarede¹⁾.

Hkr. (s. 75)²⁾ anfører et vers i «fornyrðislag» af en Vitgeirr seiðmaðr á Hörðalandi, som har levet under kong Harald hárfager. Da nemlig kongen bad Vitgeirr om at høre op med sin trolddom, svarede denne med et vers, hvori stod, at kongens egen søn Rögnvaldr réttilbeini også øvede trolddom; dette havde til følge at Rögnvald senere blev dræbt.

Hkr. (s. 77)³⁾ anfører også et halvvers af en Jórunn skáldmær, hvori der omtales uenigheden mellem kong Harald og hans søn Halfdan svarte, og kvadets navn skal have været *Sendibítr*. I Fms. (IV 12—13) anføres desuden efter ét hdskr. (A. M. 75 fol.) 2¹/₂ vers af Jorun, der må høre til samme kvad. I Sn. E. (I 524)⁴⁾ anføres desuden et halvvers af hende, der øjensynlig er brudstykke af et fyrstekvad. Jorun, der ellers ikke kendes, bliver ikke opregnet i Skt. blandt kong Haralds skjalde; hele tonen i disse vers synes også at røbe en noget yngre alder, og jeg er derfor tilbøjelig til at tro, at hun har levet i den sidste halvdel af det 10. årh. eller i det mindste ikke meget tidligere. Af et af hendes vers (i Fms. l. c.) fremgår imidlertid, at hun har levet i den hedenske tid.

Hildr Hrólfsdóttir, Rögnvald Mørejarls hustru og ifølge sagaerne moder til Ganger-Rolf, levede på Harald hárfagers tid og siges også at have digtet. Da hendes søn på grund af hans hærgen i Norge (Vigen) blev gjort fredløs, drog

¹⁾ Disse brudstykker findes i Hkr. 87—89; Flat. 52—53, 58—59; Fms. I 27—29, 38—40.

²⁾ Jvfr. også Flat. I 44; Fms. I 11, IV 10; Oh⁵³ s. 5.

³⁾ Jvfr. også Flat. I 45; Fms. I 13; Oh⁵³ s. 6.

⁴⁾ I Sn. E. II 608 tillægges dette vers urigtigt en «jorvndr».

hans moder til kong Harald for at bringe et forlig i stand. Da hun kom frem for kongen, fremsagde hun et vers i et slags »Torf-Einarsháttr«, som er bevaret, men Harald var ubønhørlig og Hild måtte vende hjem med uforrettet sag¹).

En af Rögnavld Mørejarls uægte sønner, stamfaderen for de orknøiske jarle, Torf-Einarr, var en god skjald og der anføres 5 hele vers af ham i kongesagaerne (Hkr. s. 70—71, Fagrsk. s. 143). Einar skildres som styg og enøjet, men dog skarpsynet og tillige en meget forstandig mand; af sin fader var han ikke afholdt, og da broderen Hallad ikke duede til at være jarl på Orknøerne og Einar tilbød at overtage jarledømmet, udtalte Rögnavld sin glæde over at blive ham kvit, idet han ikke kunde gøre sig store forventninger om ham, da hans moder var af trælleæt. Einar drog da vest på (c. 874), underkastede sig øerne og herskede der længe som en mægtig og klog regent. Da Rögnavld jarl var bleven indebrændt af kong Haralds to sønner, Hálfdan háleggr og Guðröðr ljómi (c. 875), var Einar den eneste af brødrene, hvem det lykkedes at hævne ham. Hálfdan kom nemlig nogen tid efter til Orknøerne og blev af Einar overvunden i et slag og siden dræbt under store pinsler. Kong Harald drog siden med en stor hær til Orknøerne for at hævne sin søn, men der blev dog bragt forlig i stand på det vilkår, at Einar og Orknøingerne skulde betale 60 mark guld. Einar betalte selv hele summen, men fik af sine undersætter som vederlag hele jordejendommen på øerne. De førømtalte vers handler om disse begivenheder; de er digtede i et slags »dróttkvætt« versemål med »háttlausá« på de ulige og »skothending« og tildels »riðhent« på de lige pladser, men dog ikke efter faste regler, idet kun et linjepar fuldstændig svarer til den i Ht. 55 fremstillede »Torf-Ein-

¹) Hkr. 66; Flat. II 30; Fms. IV 60; Oh⁵³ s. 23.

arsháttr» (jvfr. Njála II 19, not.¹⁷). Navnet Torf-Einarr fik Einar, fordi han var den første, som på Orknærne indførte «torf» som brændsel. Hans dødsår er ikke ganske sikkert, men må dog (ifølge Munch) falde omkr. år 910¹).

Af andre skjalde, der levede i Harald hårfagers regeringstid, nævner Landnáma en på Nordmøre i Norge boende Vémundur Hrólfsson, broder til den islandske landnamsmand Molda-Gnúpr. Han siges at have digtet et halvvers i «fornyrðislag», hvori han roser sig af alene at have dræbt 11 mænd (Ldn. 270). Mere ved man ikke om ham og han er sikkert ikke rejst til Island, da han ikke omtales senere i Ldn. Hans levetid må falde omkr. 870.

Þórir snepill Ketilsson brimils siges i Ldn. (223) at have digtet en «kviðlingr», da han (omkr. år 900) forlod egnen Kaldakinn, som han oprindeligt havde taget i besiddelse, men hvor han dog ikke havde kunnet finde sig til rette. Han nedsatte sig siden i Fnjóskadal, og kom da til at bo side om side med en anden skjald, nemlig:

Hallsteinn Þengilsson mjöksiglanda, af hvem der (Ldn. 224) anføres et ganske smukt halvvers i «fornyrðislag». Det digtede han da han under sejladsen ind til land fik budskab om sin faders død.

Skrautoddr omtales hos Ólafr hvítaskáld i Mál-skrúðsfræði (Sn. E. II, 104, 106, 407, 509), hvor der tillægges ham et halvvers og en «vísufjórðungr», der gør indtryk af at være gamle. Denne Skraut-Odd er vistnok identisk med den islandske landnamsmand Oddr skrauti, der tog bopæl i «Skógar í Þorskafirði» omkr. år 900. Denne Odd var fader til Gull-Þórir (Ldn. 123). Ifølge dennes saga skulde Odd være en kongesøn fra Sverrig. Her omtales også en Vaði skáld, der var en frænde af Odd og boede på gården Skáldsstaðir i Berufjorden, men uden at der her anføres noget af ham.

¹) Versene findes: Hkr. 70—71; Fsk. 143; Flat. I 223—24.

Egla, der strækker sig over et tidsrum af halvandet hundrede år (c. 850—1000), er som bekendt rig på skjaldevers, idet så vel Kveldúlfr Bjálfason som Skallagrímr Kveldúlfsson samt især Egill Skallagrímson alle omtales her som skjalde¹). Disse mænds lævned er så godt bekendt fra sagaen, at jeg ikke behøver at gå nærmere ind derpå. Kveldúlfr må være født omtr. år 800, da han siges at have været •mjök á efra aldri•, da sagaen begyndte (c. 860). Han skildres som en stor og stærk mand, meget vis og ubøjelig af sind. Da Harald hárfager efter Hafrsfjordslaget (872) var bleven enehersker i Norge, vilde Kveldulf ikke underkaste sig ham, og dette var grunden til det store fjendskab, som siden herskede mellem dem og deres efterkommere. Den ene af Kveldulfs sønner, Þórólfr, gik dog i kongens tjeneste, men efter at have tjænt ham i nogen tid blev han dræbt på kongens foranstaltning (877). Dette tog den gamle Kveldulf sig meget nær, og der haves et vers af ham, som han digtede ved underretningen om drabet, og hvori han udtrykker sin sorg (sag. kap. 24). Hans søn Skallagrímr var da en fuldvoxen mand; han skildres som et hoved højere end andre mænd og meget stærk, men ikke smuk. Hans egenlige navn var Grímr, men da han tidlig blev skaldet, blev han kaldt Skallagrímr. Efter Thorolfs drab var det bæggens eneste tanke at tage hævn over Harald. Skjalden Ólvir núfa, som den gang opholdt sig hos kongen og var besvogret med

¹) Også Kveldulfs bedstefader Ulfr hinn úargi, der synes at have levet i det 8. årh., har været skjald, idet hdskr. B (cod. Upsal.) af Skt. bemærker om ham: •Úlfr hinn úargi var hersir ágætr í Noregi í Naumudali, faðir Hallbjarnar hálftrólle, föður Ketils hængs. Úlfr orti drápu á einni nótt ok sagði frá þrekvirkjum sínum; hann var dauðr fyrir dag. •

Kveldulf, fik dog Skallagrim overtalt til at drage til kongen og kræve bøder. Kongen var også villig til at erlægge sådanne, men på den betingelse, at Skallagrim skulde gå i hans tjeneste, hvilket denne afslog. De skiltes da uenige, og kongen vilde endog lade Skallagrim dræbe. Herefter bestemte fader og søn sig til at rejse til Island og drog afsted på to skibe med et stort følge. Inden de forlod Norge, lykkedes det dem at hævne Thorolf, idet de i en kamp dræbte begge hans banemænd og mange andre. Nogle mænd, som de gav livet, sendte de til kong Harald for at melde ham, at Thorolf var hævnnet, og fremsige for ham et vers, som Skallagrim havde digtet i den anledning. Versemålet er «runhenda» af 3dje grad, og, dets ægthed forudsat, er det det ældste vers i dette versemål, der haves (sag. kap. 27). Kveldulf døde undervejs (878), men Skallagrim kom til Island og bosatte sig på Borg i Borgarfjorden, hvor han døde i en høj alder (934.) Af Skallagrim haves 2 lejlighedsvers i «dróttkvætt» foruden det førømtalte (sag. kap. 30, 38).

Hans søn Egill Skallagrímson¹⁾ slægtede i alle henseender faderen og farfaderen på, og som skjald har han sikkert langt overtruffet dem, idet han vistnok med rette anses for at have været en af oldtidens allerstørste skjalde. Med ham begynder også den lange række af islandske skjalde så vel ved den norske hird som på selve Island. Norske skjalde forekommer på ganske få undtagelser nær ikke mere, og det er udelukkende på Island, at skjaldepoesien fra nu af blomstrer. Egil kan ikke i egenlig forstand kaldes hirdskjald, da han aldrig opholdt sig som sådan ved nogen-hird; rigtignok var han en tid hos kong Adalstein i England, men det var som kriger, ikke som hirdskjald. Egil blev født omtr. 904, og viste

¹⁾ Jvfr. foruden sagaen Jón Sigurðssons afhandl. om ham i Sn. E. III 417—42.

tidlig store åndelige og legemlige evner: Som skjald viser han sig allerede i sin barndom, og sagaen lader ham digte to vers da han kun var tre år gammel. Han var stor af vækst og stærk, og i forhold dertil både djærv og tapper, men styg af udseende og gærrig. Sagaens beskrivelse af hans person er ellers så god, at jeg ikke vil undlade at anføre den her ordret: «Egill var maðr mikilleitr, ennibreioðr, brúnamikill, nefit ekki langt, en ákafliða digrt, granstæðit vítt ok langt, hakan breið furðuliga, ok svá allt um kjálkana, hálsdigr ok herðimikill, svá at þat brá frá því, sem aðrir menn váru, harðleitr og grimmligr, þá er hann var reiðr. Hann var vel í vexti ok hverjum manni hærrí, úlfgrátt hárit ok þykkt, ok var snemma sköllótt» (kap. 55.). Omkr. år 924 rejste han udenlands med sin ældre broder Þórólfr; de opholdt sig vinteren over hos den norske herse Þórir Hróaldsson, med hvis søn Arinbjörn Egil stiftede et fortroligt venskab, som varede, medens bægge levede. Derpå drog brødrene ud på vikingetog og opholdt sig en tid hos kong Adalstein i England, der gjorde dem til sine «landvarnarmenn». Året 927 deltog de i slaget på Vínuheiði, hvor Thorolf faldt. Nogen tid efter digtede Egil en drape om kongen (*Aðalsteinsdrápa*), hvoraf et helt vers er bevaret (kap. 55) samt omkvædet:

«Nú liggr hæst und hraustum
hreinbraut Aðalsteini.»

Derpå drog Egil til Norge og blev gift med Thorolfs enke Asgerðr, der var af norsk æt og nærbeslægtet med Arinbjörn. Året 929 rejste Egil til Island igen og opholdt sig i nogle år på Borg. I tidsrummet fra 933—45 var han derimod stadig på rejser snart i Norge snart andre steder. Kong Erik blodøkse, der allerede under Egils første ophold i Norge var bleven hans fjende, gjorde ham

fredløs over hele sit rige, efter at han havde dræbt kongens søn Røgnvald og hövdingen Bergöundur. Egil var derefter så uheldig at træffe på Erik i Norðymbraland nogen tid senere, og denne vilde da straks lade ham dræbe, skønt Arinbjörn gjorde alt hvad han kunde for at frelse ham. Da digtede Egil sit berømte kvad *Höfuðlausn* (936) og frelste dermed sit liv. Siden opholdt Egil sig for det meste i Norge, gør en reise til Vermaland og deltager i krigstog med Arinbjörn osv. Året 945 drager han endelig tilbage til Island, hvor han forbliver til sin død (omtr. år 990). I dette tidsrum tog han som en af de største og berømteste høvdinge del i mange stridigheder indenlands, men gik altid af med sejren.

Af Egil anføres der i sagaen 6 større kvad foruden en mængde enkelte vers, som han digtede ved forskellige lejligheder. Disse sidste beløber sig til $47\frac{1}{2}$ vers og er vistnok for en stor del ægte.

Verse målet er her forskelligt; største delen er »dróttkvætt» med underarter som »iðrarmælt» (i 2 vers) og fl., men en del er desuden digtet i »málaháttur» (1) og »fornyrðislag» ($2\frac{1}{2}$). Af de større kvad er den førmentalte *Ádalsteinsdrápa* det første. Det næste er *Höfuðlausn* (kap. 63), som han digtede år 936, da han kom til kong Erik blodøkse i England, og denne vilde lade ham dræbe. Dette kvad er helt bevaret i Eigla, og er altså det ældste, der haves fuldstændigt. Verse målet er »runhenda» af 3dje grad på 4 stavelser, og kvadet består af 16 hele og fem halve vers med indledning, 5 (rigtigere 4?) »stefjamál» og »slæmr». Omkvædene ere to, og hvert af dem bliver to gange gentaget; de lyder således:

»Orðstír of gat
Eiríkr at þat» — og:
»Bauð úlfum hræ
Eiríkr of sæ.»

Kvadet handler om Eriks krigerske bedrifter og fremstillingen er næsten overalt særdeles klar og livlig.¹⁾ Egils 3dje hovedkvad er: *Arinbjarnarkviða* eller som den sædvanlig kaldes *Arinbjarnardrápa* (kap. 81). Verse målet er «kviðuhátt» (på 3—4 stavelser), og kvadet kan derfor ikke kaldes en «drápa», hvilket Jón Sigurðsson allerede har gjort opmærksom på (Sn. E. III 429—30); navnet er også opstået i den senere tid, da sagaen kun har benævnelsen «kvæði». Kun et brudstykke af den er bevaret på en for det meste ulæselig side i skindbogen AM. 132 fol. (Möðruvallabók); det er her ikke fuldt 26 vers. Kvadet er et «lofkvæði» om Egils ven og svoger Arinbjörn herse og er digtet 961, da Erik blodøkses søn Harald gråfeld var bleven konge i Norge og Arinbjörn på grund heraf var kommen til sine godser og sin værdighed igen. Egil udtrykker heri sin oprigtige glæde over den lykkelige vending, hans vens skæbne har taget, idet han tillige priser hans store bedrifter og gode egenskaber.

Sona-torrek er det fjerde og måske mest storslåede af Egils hovedkvad og synes at være fuldstændig bevaret; det består af 24 hele vers i «fornyrðislag» på 4 stavelser. Her udtrykker Egil sin sorg over sin mest elskede søn Bøðvars død; denne, der tegnede til at blive faderen lig i ét og alt, druknede som ganske ung i Borgarfjorden, og Egil tog sig dette tab så nær, at han vilde sulte sig

¹⁾ Den navnkundige skagfjordske bonde Björn á Skarðsá (1574—1655) har i sin tid skrevet en udførlig kommentar til dette kvad, og skent det ingenlunde er det vanskeligste af hvad Egil har digtet, skrev han dog, da han var færdig:

•Mín er ekki mærdin slyng,
minst í kvæða gnóttu,
eg var að þýða árið umkring,
það Egill kvað á nóttu.»

ihjel. Hans datter Þorgerðr, der blev tilkaldt, fik ham dog med list bragt fra sit forsæt og overtalte ham til at digte et arvekvad om sønnen, idet hun forestillede ham, at dette ellers ikke vilde blive gjort. Egil havde også lidt før mistet en anden søn, Gunnarr, og det er om bægge disse to, at kvadet er digtet. Således har i det mindste forfatteren af sagaen forstået det, og det er mindre rigtigt at opfatte det som kun digtet om Bödvar, med andre ord at kalde det »Sonartorrek«. Kvadet er digtet omkr. 975.

Egil har desuden digtet 2 skjoldkvad. Det første af disse kaldes af Jón Sigurðsson *Drápa um skjöldinn Hákonarnaut* eller *Skjaldardrápa*, men har ellers intet særegent navn. Det må være digtet omkr. år 978, og er knyttet til følgende fortælling. Den bekendte skjald Einarr Helgason skálaglamm besøgte en gang Egil, men traf denne ikke hjemme. Da han forgæves havde ventet på ham i 3 dage, fæstede han et prægtigt skjold op ved Egils seng, fortalte folkene, at det skulde være en gave til denne og drog siden afsted. Skjoldet havde Einar før fået af Hákon jarl hinn ríki som løn for kvadet Vellekla, og det beskrives således i *Eigla* (l. c.): «Hann var skifaðr fornsögum, en allt milli skriptanna váru lagðar yfir spengr af gulli, og settr steinum». Egil kom hjem samme dag som Einar rejste, og spurde straks, da han fik øje på skjoldet, hvem der ejede denne kostbarhed. Der blev svaret, at det var en gave til ham fra Einar skálaglamm, men da Egil hørte det, vilde han ride efter ham og dræbe ham — «ti han har ment», sagde Egil, «at jeg skal våge indtil jeg har digtet en drape om hans skjold». Da Einar havde fået så stort forspring, at Egil indså, at han ikke kunde indhente ham, digtede han drapen, men kun det første vers anføres i sagaen. Det tilføjes dog, at bægge vedligeholdte deres venskab, så længe de levede.

Den anden drape, der kaldes *Berudrápa* (kap.

83; Sn. E. I 572), digtede Egil nogen Tid senere (omtr. 980) om et prægtigt skjold, som den norske høvding Þorsteinn Þóruson, Arinbjörns søstersøn, sendte ham til foræring. Også af denne drape anføres kun begyndelsesverset. At Egil har digtet mere er utvivlsomt, skønt kilderne ikke anfører mere af ham; det er således næppe tænkeligt, at han ikke skulde have digtet en «erfidrápa» om Arinbjörn († 969), da han dog længe overlevede ham; ét vers anføres kun af Egil i den anledning (sag. kap. 82); måske er det begyndelsen til en drape.

Af de norske konger på denne tid omtales ingen som skjald, men derimod anfører Fagrsk. (s. 15) et halvvers af Erik blodøkses dronning Gunnhildr Össurardóttir, med det senere almindelige tilnavn konungamóðir. Verset handler om Håkon Adalsteinsfostres rejse fra England til Norge og skal have været et lejlighedsvers, hvad det dog ingenlunde gør indtryk af at være. Det synes snarere at have hørt til en drape, som en eller anden skjald har digtet om kong Håkon. -- Den betydeligste skjald ved denne tid foruden Egil er

Glúmr Geirason, der i Skáldatal anføres at have digtet om kong Eiríkr blóðøx og dennes søn Haraldr gráfóldr. Glum, der især er bekendt af Reykdæla og Landnáma samt kongesagaerne, var en søn af nordmanden Geiri, der bosatte sig på gården Geirastaðir nærved Mývatn i det nordlige Island. Efter nogen tid at have bot her blev Geiri tilligemed sine to sønner Glúmr og Þorkell indviklet i sådanne stridigheder, at de måtte forlade egnen, hvorpå de flyttede til vestlandet. Her blev Glum gift med en Ingunn Þórólfsdóttir, der fødte ham en søn Þórðr, Stuf den blindes bedstefader (sé nedenfor). Denne Thord blev kaldt Ingunnarson efter sin moder, hvilket synes at tyde på, at faderen Glum er død enten før eller ganske kort efter hans fødsel; da man nu ved, at Thord blev gift med Guðrún Ósvífrsdóttir omkr. år

992, vistnok i en ung alder, så tør Glums dødsår vistnok snarest hensættes til lidt efter år 970. — Glum synes to gange at være rejst til Norge, første gang som ung omtr. 934, under hvilket ophold han digtede om kong Erik, og anden gang omtr. 959, da man med sikkerhed ved at han deltog i slaget på Stord (960) og med kong Harald gråfeld i toget til Bjarmaland (omtr. 964).

Af Glums kvad om kong Erik er nu intet tilbage, med undtagelse af en «dunhendr vísuþjórdungr», der findes i Sn. E. (II, 144 og 418) og vistnok ikke kan høre til noget andet af Glums kvad. Dette synes at have været en drape, og de to sidste verslinjer danner sandsynligvis omkvædet:

•Brandr fær logs ok landa
lands Eiríki banda.»

Forfatteren af Fagrsk. (s. 17) synes dog at have kendt i det mindste største delen af kvadet, idet han opregner alle de krigstog, som kong Erik gjorde før sin faders død með tilføjning af, at det siger «Glúmr Geirasunr í sínu kvæði».

Det andet kvad kaldes *Gráfeldardrápa* og er digtet om kong Harald gråfeld. Af dette kvad, der har været meget benyttet af forfatterne til Haraldssaga, haves nu 8 hele og 8 halve vers foruden omkvædet:

•Víg(-eisu) tekr vísa
valfall Haralds alla»,

der er bevaret i Melabók af Landnáma (Ldn. s. 233). Man kan af disse brudstykker se, at kvadet er en «erfi-drápa», og at skjalden ikke har været til stede i slaget ved Hals (969), da han her kun fortæller om, hvad han har hørt; kvadet er derfor vistnok digtet i Island (omtr. 970)¹⁾

¹⁾ Jvfr. Hkr. 86 . . . 136; Flat. I 57 . . . 86; Fms. I 25 . . . 92; Sn. E. I 234 . . . 548; II 100 . . . 606.

Kun ét leilighedsvers haves af Glum, digtet lige efter slaget på Stord. Heri udtrykker han sin glæde over kong Håkon Adalsteinsfostres død (Hkr. 110). Dette vers blev dog snart besvaret med et andet af kong Håkons ven og frænde, skjalden

Eyvindr Finnsson skáldaspillir, er en af de største, men tillige den sidste af de egentlige norske hirdskjalde; efter denne tid omtales i det mindste i et tidsrum af 2½ århundrede på ganske få undtagelser nær udelukkende islandske skjalde. Rigtignok nævnes der adskillige, om hvilke man savner underretning nu, og man kan derfor være i tvivl om, hvorvidt de er islandske eller norske; men de forfattere, der citerer dem, har uden tvivl kendt dem så godt, at de ikke har fundet det nødvendigt at give særlige oplysninger om dem; forfatterne var selv Islændinger og skrev for deres landsmænd; det er derfor ikke rimeligt, at de skulde have undladt at betegne skjaldene nærmere, når de var norske og altså ubekendte for de fleste. Jeg forudskikker derfor den bemærkning, at jeg herefter i denne afhandling altid særlig fremhæver, når jeg antager en skjald for norsk.

Eyvindr skáldaspillir var af en stor og berømt æt, idet hans fader, høvdingen Finnur hinn skjálgi på Hálogaland, var gift med en datterdatter (Gunnhildr) af Harald hárfager; han var således nærbeslægtet med kong Håkon. Eyvinds fødselsår kendes ikke, men han antages at være født omkr. år 910—20 eller måske før, da han i et vers, digtet omtr. 962 allerede omtaler sig som en gammel mand (— «fella á hönd mér elli» —). Eyvind forekommer først ved år 960, da han lige før slaget på Stord i et vers gør Håkon bekendt med Gunnhildssønnernes ankomst (Hkr. 103). I et andet vers (l. c.) opfordrer han til kamp og selv kæmpede han i slaget ved kongens side. Kongesagaerne anfører

desuden to vers af Eyvind om denne kamp, der øjensynlig ikke er lejlighedsvers, men digtede efter slaget. De hører derfor vistnok til et kvad om kampen på Stord, der for øvrigt er tabt¹). Efter kong Håkons fald vilde Eyvind ikke tjæne Gunnhildssønnerne, skønt disse gerne vilde drage ham til sig, og forholdet mellem dem blev meget spændt. Efter at Glum Geiresøn i et vers havde udtrykt sin glæde over kong Håkons fald, svarede Eyvind med et andet, hvori han udtaler sig i samme ånd om Gunnhildssønnens kong Gamles fald og slaget på Rastarkalv. Herover blev kong Harald gråfeld så vred, at han vilde lade Eyvind dræbe, men et forlig blev dog opnået på den betingelse, at Eyvind skulde blive kongens mand; kongen forlangte tillige, at han skulde blive hans hirdskjald, men det vilde Eyvind ikke gå ind på. Forliget blev imidlertid ikke af lang varighed, idet Eyvind nogen tid senere digtede 2 vers, hvori han fremhæver Gunnhildssønnernes gærrighed og forskellen mellem deres og kong Håkons regeringstid. Kong Harald lod ham da kalde for sig, beskyldte ham for utroskab og lod ham bøde en guldring, Moldi, som havde tilhørt Eyvinds fader og skal have været af stor værdi. Derpå drog Eyvind hjem uden senere at besøge kong Harald, hvorimod han efter dennes og hans brødres fordrivelse sluttede sig til Håkon jarl, til hvem han synes at have stået i et fortroligt venskab. Eyvinds dødsår kendes ikke, men det må rimeligvis hen sættes til omtr. år 995, da han efter Håkon jarls død ikke omtales, hvorimod hans søn Hårekr nævnes som høvding kort efter kong Olaf Tryggvesøns tronbestigelse. Fagrskinna (s. 48) omtaler Eyvind iblandt dem, der deltog i slaget mod Jomsvikingerne år 994; sikkert er det, at han har været i live den gang.

¹) Jvfr. Hkr. 106; Fsk. 24.

Betydningen af Eyvinds tilnavn «skáldaspillir» har været omtvistet; nogle have antaget at det betød «skjaldenes fordunkler», medens andre (som Jón Sigurðsson og dr. K. Gíslason) tror, at det er «skjaldenes fordærver», altså «spillir» ligefrem et «nomen agentis» af «spilla». Skönt Eyvind uden tvivl har været en god skjald, kan det dog ikke nægtes, at denne sidste udtydning passer fortrinlig på ham. Ligesom Audun fik sit tilnavn «illskælda» ved at benytte et omkvæd af en anden skjald, således har Eyvind sikkert fået sit på grund af sine kvad Hákonarmál og Háleygjatal, der bægge, så vel hvad indhold som hele anlægget angår, er fuldstændige efterligninger af de ældre kvad Eiríksmál og Ynglingatal. At han derimod skulde have fordunklet de ældre skjalde med disse kvad, er mindre sandsynligt.

Af Eyvinds kvad er det førømtalte *Hákonarmál*¹⁾ om kong Hákon Adalsteinsfostre fuldstændig bevaret. Versemålet er afvekslende «ljóðahátt» og «fornyrðislag», og versenes antal er 20. Eyvind skildrer heri først kampen på Stord og siden kongens optagelse i Valhal; det sidste vers er tildels lånt fra Hávamál, men ellers har skjaldens forbillede været Eiríksmál (af Glúmr Geirason?). *Háleygjatal* (*Háleygjadrápa*, Flat. I 64) er digtet om Hákon jarl, og omtales med følgende ord i Skt.: «Eyvindr skáldaspillir orti um Hákon jarl hinn ríka kvæði þat er heitir Háleygjatal, ok taldi þar langfeðga hans til Óðins, ok sagði frá dauða hvers þeirra ok legstað.» Af Heimskringlas prolog får vi at vide, at Sæmingr Odins søn var den første i rækken, og kvadet er uden tvivl digtet med det formål for øje, at hævde, at Hákon var af lige så højbyrdig æt som Harald hárfagers efterkommere, og altså havde samme ret til herredømmet over Norge som disse. Kun brudstykker af disse kvad er bevarede i *sagaerne* og

¹⁾ Hkr. 107—109; Sn. E. I 234, 236, 518.

Snorra Edda, ialt 9. hele og 7 halve vers, og heraf synes et helt og et halvt vers at høre henholdsvis til begyndelsen og slutningen (Sn. E. I 248, 470). Verse-målet er «kviðuhátt» (på 3 og 4 stavelser) nøjagtig som i Ynglingatal, der også hvad indholdet angår har tjænt til forbillede. Kvadet synes at være digtet år 994 eller 995, da et af versene omhandler slaget på Hjörungavåg. Desuden har Eyvind digtet en *Íslendingadrápa* om alle Islændinger (Hkr. 123), hvoraf dog intet er bevaret undtagen det skulde være linjeparret (Sn. E. II 134):

«Út réð Ingólfr leita
ógnreifr með Hjörleifi».

En lille fortælling knytter sig til dette kvad. Islænderne belønnede nemlig kvadet på den måde, at hver mand gav 3 penninger, og af disse penge blev der lavet et kappespænde (feldardálkr) af 50 marks vægt, og sendt Eyvind. Han blev imidlertid nødt til at senderhugge smykket og anvende pengene, og der haves et vers af ham, hvori han beklager dette. — Ialt haves der af Eyvind, foruden de større kvad 8 hele og 5 halve vers, som må henregnes til «lausavísur». (Jvfr. i øvrigt Sn. E. III 456—63).

Kormákssaga, der foregår ved og efter midten af det 10. årh., indeholder, idetmindste i forhold til sit omfang, en større mængde vers end nogen anden islandsk saga. Fortællingen gør også hovedsagelig indtryk af at være bygget på kvad, og alle versene er, skønt meget forvanskede, øjensynlig gamle og vistnok for en stor del ægte. Sagaens helt er skjalden Kormákr Ögmundarson, hvis ulykkelige kærlighed til den smukke Steingerðr Þorkelsdóttir danner hovedindholdet af sagaen. Kormak blev født på gården «Melr» i Midfjorden i det nordlige Island omkr. år 937; som yngling blev han forelsket i Steingerd, og skønt hendes fader i begyndelsen satte sig derimod, blev de dog

forlovede. Da brylluppet skulde stå, mødte Kormak ikke, og det blev ikke til noget med giftermålet. Steingerd blev så gift med den tapre og uforfærdede Bersi Véleifsson, sædvanlig kaldet Hólmgöngu-Bersi, der boede i landskabet Saurbær på vestlandet. Kormak ophørte alligevel ikke med at besøge Steingerd, og han og Berse havde en tvekamp på grund heraf (omtr. 958). Kormak blev såret, men nogen tid senere blev Berse såret i en tvekamp, denne gang med Kormaks morbroder Steinarr Önundarson sjóna, der ved denne lejlighed digtede to vers, det ene i «fornyrðislag», det andet i «dróttkvætt». Næste år drog Kormak til udlandet og opholdt sig en tid hos den norske jarl Sigurðr Hákonarson, om hvem han digtede en *Sigurðardrápa*. Forfatterne til Skt., Hkr. og Skáldskaparmál har kendt denne drape; i Sn. E. anføres der fire halve og i Hkr. et helt vers, der hører hertil. Versemålet er «hjástælt» undtagen i to halvvers. Næste år træffer vi Kormak hos kong Harald gráfeld, og Skt. fortæller, at han har digtet om denne konge. Jón Sigurðsson henfører også (Sn. E. III 468–69) 2 halvvers i Sn. E. (I 236, 242) til dette kvad. Dette kan vistnok være rigtigt, da Kormak ikke godt kan kalde Sigurd jarl «allvald Yngva ættar», uagtet versemålet gør det lidt tvivlsomt, da det netop er det samme som i *Sigurðardrápa*, nemlig «hjástælt», og det såkaldte «stál» i begge tilfælde er af mythologisk indhold. Siden drog Kormak til Island, hvor han opholdt sig i omtr. to år (962–64). Steingerd havde da forladt Berse og var bleven gift med en Þorvaldr tinteinn Eysteinsson, de omtales som skjald, uagtet der intet vers anføres af ham. Han boede ifølge sagaen på gården «Sunnudalr» (vistnok rigtigere «Svinadalr»), og Kormak aflagde hyppige besøg der for at tale med Steingerd. Thorvald og han blev derfor fjender, men tilsidst, da så vel Kormak som Thorvald var rejste til ud-

landet, fik Kormak lejlighed til at befri Steingerd fra nogle vikinger, der havde taget hende til fange. Thorvald bad hende da rejse med Kormak, men hun vilde ikke, og de skiltes uden senere at ses. Kormak faldt nogen tid senere ved Skarðaborg i Skotland (omkr. år 967), men Thorvald drog med sin kone tilbage til Island. Hermed ender sagaen.

Kormak selv tillægges der 63 hele vers i «dróttkvætt» foruden 2 halvvers og én «kviðlingr» ($\frac{1}{4}$ vers), som han digtede som svar på en anden «kviðlingr» af lignende omfang, der tillægges en Nafri (sagaen s. 34); bægge «kviðlingar» er digtede i et slags «hnugghent» versemaal. En «vísufjórðungr», der tillægges Kormak i Sn. E. (II 134—36), hører også åbenbart til denne klasse af Kormaks kvad.

Om de færomtalte skjalde Hólmgöngu-Bersi og Steinarr Önundarson er der ikke meget at fortælle, skønt de også forekommer i andre sagaer. Berse er kendt fra Laxdæla; han og Ólafr pái vare søskende-børn, og på grund af dette slægtskab opfostrede Berse Olafs søn Halldórr. Berse skal ifølge Guðbr. Vigfússon (Safn I 373) være født omkr. år 925 og må have levet indtil henimod år 1000. Hans dødsår kendes dog ikke bestemt. Berse skildres alle steder som en brav og tapper mand, således også i Kormákssaga. I denne saga er der bevaret 14 hele vers af ham, som han har digtet ved forskellige lejligheder. Desuden haves, så vel her som i Laxdæla et vers af ham i «fornyrðislag», som han digtede om sig selv og sin unge fostersøn Halldor omkr. år 980. Steinar er desuden bekendt fra Eigla (kap. 84—88), der omtaler de stridigheder, han og Thorstein Egilssøn havde med hinanden; de endte med at Thorstein ved Egils hjælp fik fordrevet Steinar fra hans gård Ánabrekka, hvorpå denne flyttede længere vestpå (til Elliði,

omkr. år 980—84). Steinar skildres i Eigla som en overordenlig stærk mand, styg af vækst, overmodig og af et meget stridbart sind (kap. 84). I Sn. E. (I 414) anføres af en Steinarr et halvvers, som mulig kan være af denne, men jeg tror dog snarere at det bør tillægges den nedenfor omtalte Helgu-Steinarr. — Også af Steingerðr Þorkelsdóttir anføres et halvvers (Korm. 52).

Af de mange skjalde, som *Landnáma* omtaler, tilhører ikke så få det 10. århundredes sidste halvdel; en nøjagtig levealder for hver især, kan dog ikke med sikkerhed fastsættes, da de fleste ikke omtales andre steder, og man som oftest er henvist til gisninger angående deres levetid.

Þorvaldr holbarki Þórðarson fra gården Höfði i Skagafjorden siges (Ldn. 198—99) at have digtet en *Surtsdrápa* om en jætte Surtr, der boede i bjerghulen Surtshellir. Thorvald kom en høst til bonden Smiðkell på Þorvarðsstaðir, og efter at have opholdt sig hos denne i nogen tid, tog han op til hulen og fremsagde kvadet der. En brodersøn af ham, Daði skáld Bárðarson, bliver sammesteds omtalt. Thorvald må antages at have levet omkr. midten af det 10. årh. og Dade noget senere; ellers er der ikke mere om dem at fortælle, da intet vers af dem er bevaret og de selv ikke bliver omtalte andre steder.

Helgi trausti Ólafsson tvønnumbrúna omtales i Ldn. (306—307) som forfatter til en „dróttkvæð“ vise. Anledningen var i korthed følgende: Den så vel fra Ldn. som *Flóamannasaga* bekendte Þorgrímr errubeinn fattede kærlighed til Helges moder Áshildr og søgte stadig til hendes gård Ólafsvellir (i det sydl. Island). Dette var imod Helges vilje, og efter at han flere gange forgæves havde anmodet Thorgrim om at høre op med sine besøg, passede han ham en gang op, da Thorgrim skulde hjem, og dræbte ham. Herom digtede han så

verset. Heri kaldes Thorgrim «Ármóðar arfi», hvilket vistnok er fuldstændig rigtigt, skønt både Ldn. og Flóamannasaga lader ham være «Þormóðarson». Kort tid efter blev Helge, da han på grund af dette drab skulde rejse udenlands, selv dræbt af Thorgrims søn Hæringr og en mand ved navn Teitr Gissurarson¹). Helges sønnesøn Helgi dýr Skefilsson siges endvidere i Ldn. (307—08) at have digtet et halvvers i anledning af en tvekamp, som han havde med en Sigurðr Ljótsson i Óxarárhólmr på altinget (omkr. år 1000?). Nærmere underretning om denne tvekamp mangler.

Hrómundr hinn halti Eyvindarson sørkvis og hans sønner Þorbjörn þyna og Hásteinn omtales også som skjalde i Ldn. (160—167). Hrómund omtales desuden også ofte i Vatnsdæla, dog ikke som skjald. I en kamp, som han havde med Ingimund den gamles sønner, dræbte han en af dem, Högni, og måtte på grund heraf som fredløs forlade Vatnsdalen, hvorpå han med sin familie bosatte sig på Fagrabrekka i Hrutafjorden; her anlagde Hrómund en fæstning, da han på grund af sin stridbarhed havde talrige fjender. Også her blev Hrómund snart indviklet i uroligheder. To Nordmænd, brødrerne Sleitu-Helgi og Jörundr, landede en gang i Hrutafjorden og stjal heste fra Hrómund. Medens egnens høvding Miðfjarðar-Skeggi var rejst til altinget, hvor han gjorde dem fredløse, skulde Hrómund våge over herredet. En morgen; fortælles der, skreg en ravn højt udenfor et af fæstningens vinduer; Hrómund udtydede dette som et dødens varsel og digtede et vers herom og hans søn Thorbjörn ligeledes et andet. Netop i det samme kom de to

¹) Flóamannasaga (kap. 18, Forn. 137—139), der også omtaler dette, kalder Teit «Ketil- (eller Kol-) bjarnarson», hvilket måske er rigtigere.

brødre med deres følge ind i fæstningen, som havde stået åben, og en kamp begyndte. I det Hromund går til kampen digter han et andet vers, hvori han udtrykker sin foragt for døden, da ens alder er forudbestemt. Skønt Hromund og hans sønner havde at kæmpe mod en stor overmagt, blev vikingerne dog drevne på flugt og den ene af brødrerne og flere af deres folk blev dræbte. Hromund og Thorbjörn faldt også bægge. Da Håstein¹⁾ vendte tilbage fra kampen og kvinderne spurgte ham om udfaldet, digtede han 8 vers, der alle er udmærket smukke. Så vel Håsteins vers som de Hromund og Thorbjörn tillagte er øjensynlig meget gamle og vistnok ægte; mange udtryk og vendinger, som her forekommer, findes både før og senere benyttede af andre skjalde. Håstein faldt (Ldn. l. c.) på Ormen den lange år 1000; de her omhandlede begivenheder henfører Guðbr. Vfgfússon (Safn. I 377—78) til tiden omkr. år 945—55, hvilket dog i betragtning af Håsteins død turde være sat noget for tidlig.

Hallbjörn Oddson fra gården Kiöjaberg i Árnessyssel omtales som skjald i Ldn. (151—53) ved tiden omkring år 980. Han blev gift med en datter af høvdingen Tungu-Oddr i Borgarfjorden, den smukke Hallgerðr, og opholdt sig hos sin svigerfader den første vinter efter brylluppet; men forholdet mellem ham og Hallgerd var ikke godt. Da Hallbjörn om foråret skulde drage hjem med sin kone, vilde Odd ikke være tilstede, da han tvivlede om at Hallgerd vilde følge sin mand, og rejste derfor bort. Da alt var færdigt til rejsen, gik Hallbjörn ind til Hallgerd og bad hende om at følge med. Hun sad på en bænk og redte sit smukke hår, der faldt helt ned på gulvet, og svarede ikke på Hallbjörns opfordring, skønt han

¹⁾ I nogle hdskr. af Ldn. samt i Hrómundar þáttr (Fms. III 142—52) kaldes han •Hallsteinn•.

tre gange gentog den. Da digtede han et vers, hvori han skildrer sin ulykke, viklede derpå hendes hår om sin hånd og vilde bortføre hende med magt, men da det ikke lykkedes ham, huggede han hovedet af hende. Da han så drager bort, bliver han forfulgt af 13 mænd med Odds fostersøn Snæbjörn galti i spidsen. Hallbjörn bliver indhentet ved Hallbjarnarvörður (således hedder stedet endnu den dag i dag) og dræbt efter en heltedigt kamp. Kort tid efter drog Snæbjörn ud på togt i forening med Hrólfr enn rauðsenzki for at søge de lidt før opdagede Gunnbjarnarsker. En af Hrólf's mænd ved navn Styrbjörn drømte en drøm, førend de tog afsted, og digtede et vers i «fornyrðislag» om de varsler, som han havde fået i drømmen. De gik ud på, at Snæbjörn skulde blive dræbt, hvad også skete. Styrbjörn var en af drabsmændene, og blev selv dræbt på grund heraf nogen tid senere (Ldn. 154). Dette må have tildraget sig omkr. år 990.

Ved denne tid må også den i Ldn. (246—48) omtalte skjald Tjörvi hinn háðsami have levet. Han stammede fra det sydøstlige Island og var en søstersøn af Hróarr Tungugoði Unason ens danska (Ldn. 247—48), der var en af landets største høvdinge på sin tid. Fortællingen om ham og Tjörve er i Ldn. meget kortfattet, men forfatteren (eller forfatterne) har dog øjensynlig vidst mere end der meddeltes, ligesom man uden tvivl den gang har kendt en større saga om Hroar. I Ldn. fortælles kun, at Tjörve bejlede til en Ástriðr mannvitsbrekka Móðólfsdóttir, men at hendes brødre Ketill og Hrólfr nægtede deres samtykke og siden gav den fra Reykdæla bekendte Þórir Ketilsson (flatnefr) deres søster til ægte. For at hævne sig «dró Tjörvi líkneski þeirra á kamarsvegg», og hver aften spyttede han på brødrenes billede, men kyssede hendes, indtil Hroar ødelagde billederne. Da udskar han dem på sit knivskaft og digtede

herom en vise. Dette skal så være bleven anledningen til at både Hroar og Tjørve senere blev dræbte (omkr. år 978).

Oddr Breiðfirðingr siges ifølge Ldn. (197—98) at have digtet en *Hjaltadrápa*, et »erfikkvæði« om den skagfjordske høvding Hjalti Þórðarson (død omkr. 970). Drapen blev fremsagt ved det gravøl, som Hjaltes sønner, Þorvaldr og Þórðr afholdt efter deres fader. Det bemærkes udtrykkelig, at dette gravøl har været større end noget andet, som er blevet holdt på Island, idet gæsternes antal var tolv hundrede (= 1440) og alle mænd af betydning fik gaver ved afskeden. Efter gildet rejste Hjaltesennerne med Odd til Þorskafjarðarþing på vestlandet, da denne var bleven stævnet derhen af skjalden Glúmr Geirason, uvist af hvilken grund. Da Hjaltesønnene red op på tinget, troede folk, at det var Aserne, så pragtfulde var deres rustninger; dette bekræftes endvidere ved et anonymt, men øjensynlig gammelt, vers¹⁾, som måske er digtet af Odd selv. Den Oddr skáld, der omtales i Eyrbyggja (1864, s. 20) er uden tvivl den samme. Her anføres to vers af en *Illugadrápa*, som han digtede om Illugi svarti på Gilsbakki. De handler om de stridigheder, som Illugi havde med Þorgrímr Kjallaksson på Þórsnesþing (omkr. år 980), hvortil desuden sigtes i Gunnlaugssaga (kap. 5). Vigfússon tror (Safn. I 354), at Odd var fader til den i Antiquit. Americanæ (s. 211 o. a. st.) omtalte Hrafn Hlymreksfari, men herom tør jeg ikke udtale nogen mening; så vidt mig bekendt omtales Odd ikke andre steder end de her anførte. — Den nysnævnte

Þorvaldr Hjaltason var også skjald og har ifølge Skt. digtet om den svenske konge Eiríkr sigrsæli († 993); dette bekræftes også ved en fortælling i Flatebogen (II 73 (Fms. V 250—57)). Ifølge denne kemp-

¹⁾ Jvfr. især verselinjen: »holtvartaris Hjalta«.

ede Thorvald ved kong Eriks side i slaget på Fyrisvold (988) imod den svenske kronprætendent Styrbjörn sterki, der som bekendt faldt her med alle sine mænd. Efter slaget spurgte kong, Erik om nogen af hans følge i vers kunde forevige sejren, og da fremstillede Thorvald sig og digtede 2 vers, der endnu haves. Kongen lønnede ham med en ring af $1\frac{1}{2}$ marks (8 lods) vægt for hvert af versene, og det tilføjes, at Thorvald hverken digtede før eller senere; det må altså sandsynligvis være til disse vers forfatteren af Skt. har sigtet ved at optage Thorvald i sin skjaldfortægnelse.

Úlfr Súlujarl siges i Skt. at have digtet om den føromtalte Styrbjörn sterki eller Sviakappi. Ifølge fortællingen i Flatebogen (se ovenfor) var Ulf Styrbjörns morbroder og fosterfader, men han omtales ikke der som skjald.

En Þorgils orraskáld Þorvarðsson bliver omtalt i Ldn. (s. 58) som stammende fra Skeljabrekka i Borgarfjorden. Han skal have opholdt sig hos kong Olaf kvaran i Dublin. Olaf blev ifølge Munch (Det norske Folks Historie I. 1. 703) konge før år 950; dog kan hans tronbestigelse være ansat noget for tidlig, da han levede i kong Olaf Tryggvesøns regeringstid og var nylig død, da Gunnlaug ormstunge digtede drapen om hans søn Sigtryggr silki-skegg (omkr. år 1002). Thorgils omtales ikke andre steder.

I forbindelse hermed vil jeg nævne Þorsteinn Ásgrímsson tjaldstæðingr, af hvem der haves en «pátt». Han skal ifølge denne vistnok for en stor del uhistoriske fortælling som barn have digtet et vers, da hans fader truede med at udsætte ham. Skønt dette naturligvis ikke kan have været tilfældet og verset øjensynlig tilhører en senere tid, anfører jeg ham dog her, da han i hvert fald er en historisk person, og noget af fortællingen i det mindste ifølge Ldn. (292—93) har en historisk baggrund.

I *Sigurðar þáttur slefu* i Flatøbogen (I 19—20) anføres et vers af den norske herse Þorkell Þórðarson klyppr, digtet i anledning af at han fik sin hustru Ólöf tilbage, der var bleven bortført af kong Sigurd i Thorkels fraværelse. Thorvald hævnede sig siden ifølge fortællingen ved at dræbe kongen.

Jómsvíkingasaga (Fms. XI 42—43) omtaler som skjald den islandske høvding Eyjólfur Einarsson. eller som han sædvanlig kaldtes Eyjólfur Valgerðarson. Der anføres her et vers af ham, som han skal have digtet ved efterretningen om, at den danske konge Haraldr Gormsson havde i sinde at gøre et krigstog til Island, for at hævne sig for et nidkvad, som Islænderne havde digtet om ham. Eyjolf boede på gården Möðruvellir i Øfjorden og var en tid lang en af de største høvdinge på nordlandet. I en alder af omtr. 50 år druknede han i en lille å nærved sit hjem (Gnúpufellsá). Hans store rigdomme og magt gik da i arv til hans sønner Guðmundr hinn ríki og Einarr Eyjólfsson, senere kaldet Einarr Þveræingr, der så vel i Melabók af Ldn. som i *Glúma* optræder som skjald. I denne sidste saga bliver han meget omtalt formedelst de stridigheder, han havde med sagaens helt Glúmr Eyjólfsson (Víga-Glúmr). Disse endte med, at Einar med sin broder Gudmunds hjælp fordrev Glum fra dennes gård Þverá, hvor Einar siden fæstede bo. Dette skete omkr. år 990. Einar bliver nævnt i en mængde sagaer, og skildres som en særdeles klog og forstandig mand, hvis råd altid havde en særdeles stor vægt; det var således — for at nævne et eksempel — ifølge hans råd, at kong Olaf den helliges anmodning om at få øen Grímsey overdraget af Islænderne blev afslået, skønt både hans broder og flere mægtige høvdinge vare stemte derfor (Hkr. 370—71). Af Einar anføres kun et vers, som han digtede om en kamp, han havde med Glum (omkr.

år 995). Så vel Glúma (s. 84) som Melabók (Ldn. 210, 220—21), der bægge omtaler dette, anfører tillige et vers, digtet ved samme lejlighed og om samme æmne, af en Brúsi Hallason hins hvíta, der den gang befandt sig i Einars følge. Bruse stammede fra gården Jórunnarstaðir i Øfjorden, men er ellers ubekendt. Einar blev en gammel mand og overlevede sin broder Gudmund, der døde år 1025, men hvor længe ved man ikke. Hans før-omtalte modstander:

Glúmr Eyjólfsson (Víga-Glúmr) har ifølge den efter ham benævnte saga (Glúma) været en betydelig skjald, men noget større kvad synes han dog ikke at have digtet, da alle de vers, sagaen tillægger ham, er lejlighedsvers; disse er 10 i tallet foruden en »kviðlingr« på to linjepar. De fleste er meget forvanskede, og nogle af dem stammer vistnok fra en senere tid, men for største delen gør de dog indtryk af at være meget gamle og kan for den sags skyld meget godt være ægte; i alt fald er de fleste vers ældre end selve sagaen, således anfører Skáldskaparmál 1½ vers af dem under Glums navn¹⁾. — Glums lævned er bekendt fra sagaen. Han var en sønnesøns søn af landnamsmanden Helgi magri, der tog Øfjorden i besiddelse; hans moder Ástriðr var datter af en norsk høvding, Vígfúss på Vors. Glum anses for at være født omkr. år 940; i en ung alder (omkr. 955—60) rejste han til Norge, hvor han opholdt sig en vinter hos sin bedstefader Vigfus. Denne vilde i førstningen ikke anerkende ham som sin

¹⁾ Nærmere betegnet 3 halvvers, hvoraf dog 2 hører til ét vers (Sn. E. I 232 (422), 438, 490). I Melabók (Ldn. 209—10) omtales ligesom i sagaen kampen mellem Glum og Einar på Vöðlaþing og 2 vers anføres, ét af hver, men fortællingen afviger her i flere måder fra sagaens fremstilling, og er måske optagen efter den længere recension, hvoraf brudstykker haves.

dattersøn, indtil Glum havde dræbt bærsærken Björn járnhauss. Ved Glums afrejse til sin hjemstavn gav Vigfus ham tre kostbarheder, en skindkappe, spyd og sværd, der var gåede i arv i slægten fra mand til mand og besad den egenskab, at ejeren ikke mistede sin magt og anseelse, så længe han var i besiddelse af dem. Da Glum kom hjem, var hans fader død, og han overtog nu tilligemed moderen fædrenegården Þverá. Men snart blev han indviklet i stridigheder med sine naboer Esphælingerne, og det er fortællingen herom, som danner hovedindholdet i sagaen. Espælingerne trak her som oftest det korteste strå, indtil Glum til løn for ydet hjælp skænkede ætkostbarhederne bort; han mistede da også snart sin indflydelse, ti efter den tid, fortæller sagaen, havde han ikke mere lykken med sig, og det lykkedes Esphælingerne med Einar Eyjólfssons bistand, som feromtalt, at fordrive Glum fra Thverá (c. 992). Hermed er også hans saga i hovedtrækkene forbi, skønt der endnu omtales en kamp, han siden deltog i. Glum skal ifølge sagaen være død tre år efter kristendommens indførelse paa Island.

Omtrent samtidig med Glúma foregår i det vestlige Island en anden saga, nemlig *Gísla saga Súrssonar*, der altså hører til den sidste halvdel af det 10. årh. (omtr. 955—78). Dens helt Gísli Súrsson har været en stor skjald, hvis der skal dømmes efter de vers, der tillægges ham i sagaen, idet disse vers er noget af det smukkeste i den gamle skjaldepoesi; om de er ægte, er dog ikke let at afgøre, men sikkert synes det i alt fald, at de er meget ældre end sagaen, da denne for en stor del forudsætter versene. Fortællingen er i det hele taget smuk, heltens skæbne meget tragisk. Sagaen begynder i Norge, hvor en Þorbjörn súrr bor med sine sønner Þorkell, Gísli og Ari i dalen Súrнадalr. Gisle kom her til at dræbe en mand ved navn Bárör, der var en ven af hans broder Thorkel.

En uenighed mellem brødrene opstår på grund heraf, og Thorkel formår en af Bårds frænder Hólmgóngu-Skeggi fra øen Saxa til at prøve holmgang med Gisle. Under holmgangen, der endte med Gisles sejr, skal så vel denne som Skegge have digtet hver en »kviðlingr«, og der anføres ét linjepar af hver (sagaen s. 7). På grund af yderligere forviklinger og manddrab, som heraf opstod, drog Thorbjörn med sine sønner til Island og bosatte sig i Dýrafjorden. Dette skete efter den egenlige landnamstid (omkr. år 955). Først her begynder den egenlige saga med forskellige giftermål, hvis følger siden går som en rød tråd gennem hele fortællingen. Gisle gifter sig med en Auðr Vésteinsdóttir, hvis broder Vésteinn er en god ven af ham. En vestlandsk høvding Þorgrímur Þorsteinsson þorskabíts giftede sig med Gisles søster Þórdís, og disse tre mænd samt Gisles broder Thorkel indgik et fostbroderskab under iagttagelse af alle dertil hørende former. Dette venskab blev dog ikke af lang varighed. Da Thorkel en gang havde hørt en samtale mellem sin og Gisles hustru, blev han skinsyg på Vestein og fostbroderskabet opløstes, idet Gisle sluttede sig til Vestein, medens Thorgrim tog Thorkels parti. I de fjendtligheder, som opstod heraf, blev Vestein snigmyrdet af Thorgrim, og Gisle hævnede sig på ham senere ved at myrde ham på en lignende måde. Dette blev dog ikke oplyst før end nogen tid efter, da Gisles søster Thordis af et vers, han havde digtet, kunde slutte sig til sammenhængen. Gisle blev på grund heraf gjort fredløs, og nu begyndte for ham et liv fuldt af savn, forfølgelser og kampe, som han dog ved sin trofaste hustrus bistand formåede at udholde i samfulde 13 år (omtr. 965—78). Endelig blev han overlistet af en af sine fjender, Eyjólfur hinn grái, og dræbt efter et heltemodigt forsvar. Dette er i korthed sagaens indhold, men som i ingen anden

spiller drømmene her en stor rolle. De fleste af Gisles 32 vers angår hans drømme, der er et fuldstændigt udtryk for hans livs mange omskiftelser. To »draumkonur«, en god og en ond, slutter sig til ham og ligesom dele ham imellem sig; de viser sig afvekslende for ham, og det, som de forudsiger ham, er henholdsvis godt og ondt. Tilsidst ophører den gode kvinde helt at vise sig for ham, efter at have vist ham den bolig, han skulde bebo efter døden. Den onde kvinde begynder så des hyppigere at vise sig, og i en af de sidste drømme sætter hun ham en blodig hue på hovedet, et tegn på hans snarlige død. Af Gisles øvrige vers haves to i »kviðuháttur«, som han digtede, da han fik efterretning om, at han var bleven erklæret fredløs. Hans svoger Thorgrim tillægges der en »kviðlingur« (på et linjepar), der blev besvaret af Gisle med en anden lignende (sag. s. 26). Thorgrim var fader til den berømte høvding Snorri goði, der i slutningen af det 10. og begyndelsen af det 11. årh. spillede en stor rolle i Island i næsten enhver sag af betydning. Snorre døde år 1031. I Njála (kap. 14.) anføres en »kviðlingur« af ham, digtet efter kampen på altinget 1012. Denne »kviðlingur« var vittig og fremkaldte almindelig latter; men da versets bygning er af den beskaffenhed, at det kun lidt adskiller sig fra almindelig prosa, er det ikke usandsynligt, at dette også har bidraget til at forøge munterheden. Det er rimeligvis også første og sidste gang, at Snorre har forsøgt sig i den retning. I det mindste omtales han ellers aldrig som skjald.

En anden saga fra vestlandet, der også foregår i den sidste halvdel af det 10. årh., er *Ísfirðingasaga* eller som den sædvanlig kaldes *Hávarðar saga Ísfirðings*. En nøjagtig kronologi for denne saga er det neppe muligt at fastsætte, skønt flere forfattere (som Guðbr. Vigfússon, Gísli Brynjúlfsson og fl.) har forsøgt det. Sagaen er nemlig, skønt

vel i hovedtrækkene historisk, dog nu kun bevaret i en meget forvansket skikkelse, så at det må anses for en umulighed sikkert at kunne skælne imellem, hvad der er historisk og hvad ikke. Med versene i sagaen er dette dog måske i en endnu højere grad tilfældet, da næppe nogen vers i hele den islandske litteratur er så fuldstændig forvanskede som disse. På grund af den hele overleverings beskaffenhed vil jeg derfor kun kort opholde mig ved denne saga. Dens helt Hávvarðr hinn halti er allerede ved sagaens begyndelse en ældre mand og har en voksen søn Ólafr bjarnylr. Angående Hávvarðs tidligere liv fortælles, at han i sine yngre år var viking og i en kamp blev såret i den ene fod, så at han siden haltede. Hans søn Olaf, der skildres som en stærk men besindig mand, blev uskyldig dræbt af den isfjordske høvding Þorbjörn Þjóðreksson; dette tog Hávvarð sig så nær, at han gik i seng og blev liggende til sængs i to år. Hans energiske hustru Bjarney Valbrandsdóttir fik ham dog endelig til at stå op og søge at hævne sønnens drab på Þorbjörn. Med ét bliver Hávvarð rask og rørig og det lykkes ham virkelig med frænders og venners bistand at dræbe Þorbjörn og flere af dennes mænd. Efter disse bedrifter flytter han til nordlandet og bosætter sig der, hvorfra han siden rejser til Norge til kong Olaf Tryggvesøn. Her går han over til kristendommen, vender derpå tilbage til Island og dør omtr. samtidig med kristendommens indførelse (år 1000). — Sagaen indeholder i det hele 16 hele vers hvoraf 15 tillægges Hávvarð og et hans søn Olaf, digtet i «runhenda» af 3dje grad. To af Hávvarðs vers tillægges dog i Ldn. (160—67; se ovenfor) Håmund haltes sønner Þorbjörn og Håstein, og det uden tvivl med større ret. Versene i Hávvarðssaga minder også, for så vidt de er forståelige, påfaldende om Håsteins viser, hvilket Gísli Brynjúlfsson i sin afhandling: «Om Haavard Isfirding og

Forklaring over Viserne» allerede har gjort opmærksom på, skønt han ellers anser Håvard's vers for ægte¹⁾. Et halvvers tillægges Håvard desuden i Sn. E. (I 122); det handler om en kamp og stammer måske fra hans tidligere år, da det ikke anføres i sagaen.

Harðar saga Grímkelssonar foregår i tidsrummet fra omtr. 950—990 og er således omtr. samtidig med den foregående. I henseende til kronologisk pålidelighed og nøjagtighed står den over, men i flere andre henseender under Håvard's saga. Håvard's sagas forvanskede vers gør ingenlunde indtryk af at være saa særdeles nye, og de er vistnok alle ældre end selve sagaen, i det mindste i den skikkelse, hvori vi nu har denne; i *Harðarsaga* derimod er alle versene uden undtagelse enten samtidige med sagaen eller senere indskudte; dette er der let at se så vel af det forhold, hvori de står til den prosaiske fortælling, som af selve sproget og tonen, der over alt røber en yngre tidsalder end den, der her kunde være tale om. Denne saga er også en af dem, der meget sent er bleven nedskreven, og det at versene er senere tilføjede, skyldes her som i flere andre sagaer den omstændighed, at, ligesom det var en almindelig skik og brug hos de ældre islandske sagaskrivere at støtte deres udsagn til vers af en eller anden skjald, der havde levet samtidig med de omhandlede begivenheder, således har vers været ansete nødvendige for at påtrykke en senere nedskreven saga pålidelighedens præg²⁾; dog hviler *Harðarsaga* i det væsentlige på et historisk grundlag. Det er nemlig hævet over enhver tvivl, at

¹⁾ Jvfr. *Håvard's saga Ísfróðings*. Kh. 1860, s. 112—91.

²⁾ Som et af de mange eksempler vil jeg nævne den med undtagelse af versene så pålidelige *Njála*, hvor et aldeles ikke dårligt hdskr. (kap. 77) indskyder et vers af præsten Þormóðr Ólafsson, der levede henved midten af det 14. årh., til yderligere bevis for hvor mange Gunnar dræbte i sin sidste kamp.

sagaens helt Hörðr Grímkelsson har været en af disse fredløse og tapre mænd, som så ofte omtales i Island under sagatiden; og at i det mindste alle de senere begivenheder i hans liv er væsenlig rigtige, kan vel heller ikke være nogen tvivl underkastet. Efter Guðbr. Vigfussons beregning (Safn. I 309 fig.) blev Hörð født omkr. år 947, rejste udenlands 965, hvor han opholdt sig i 15 år og giftede sig i den tid med en jarledatter i Gautland ved navn Helga; år 980 drog han tilbage til Island, men 3 år efter blev han gjort fredløs på grund af manddrab. I følge med sin fostbroder Geirr og mange andre, for største delen fredløse, folk tog han så ophold på en holm i Hvalfjorden, der siden kaldes Geirshólmr. Herfra plyndrede de de bønder, der boede i nærheden, men efter at de i 3 år (983—86) havde været en skræk og plage for nabolaget, lykkedes det endelig ved list at overvinde dem, men først efter en hårdnakket kamp, i hvilken især Hörð udmærkede sig ved overordenlig tapperhed. Sagaen ender med at omtale den hævn, som af Hörds søster Þorbjörg og hans enke Helga blev tagen for ham. — Versene i sagaen har jeg før berørt, og vil derfor kun anføre navnene på dem, de tillægges. Hörds fader Grímkell Bjarnarson tillægges der 2 vers (Harðarsaga kap. 7, 9), hvoraf det ene er svar på et vers, som hans hustru Signý Valbrandsdóttir skal have digtet, da Hörð 3 år gammel slog et kostbart smykke itu for hende. Det andet omhandler det fjendskab, som Hörds svoger Torfi Valbrandsson viste imod ham; af denne sidste anføres også 2 vers (sag. kap. 4, 21). Selv skal Hörð have digtet 7 hele vers i «dróttkvætt» versemål foruden 2 vers i «fornyrðislag» som svar på 2 andre lignende, som en «haugbúi» Sóti skal have tiltalt ham med. Hörds søster Þorbjörg Grímkelsdóttir tillægges der også

to vers, det ene i «fornyrðislag», det andet i «dróttkvætt» (kap. 11, 37).

Eyrbyggja omhandler de vigtigste begivenheder, der tildrog sig i egnene omkring Breiðafjörðr lige fra landnams tid til Snorre godes død 1030. Denne saga omtaler flere skjalde, og her stiller forholdet sig meget anderledes end ved de sidst omtalte sagaer, da Eyrbyggja for største delen er pålidelig og de fleste af dens vers vistnok sikkert ægte. Hovedskjalden er Þórarinn Þórólfs-son, med tilnavnet Máhlíðingr efter gården Mávahlíð, hvor han boede. Thorarin skildres som en meget sagtomodig, men overordenlig stærk og tapper mand, og en udmærket skjald. Han omtales i sagaen i forbindelse med de stridigheder, som han havde med en vestfjordsk høvding Þorbjörn digri, og som kaldes «Máhlíðingamál». Denne Thorbjörn beskyldte en gang Thorarin for at have stjålet heste fra ham, og skønt Thorarin var fuldstændig uskyldig, red Thorbjörn dog hjem til hans gård og stævne ham; ægget af sin moder gjorde Thorarin modstand med sine mænd, og en kamp påfulgte, i hvilken så vel Thorbjörn som flere af hans mænd blev dræbte. Snorre gode, der var i slægt med Thorbjörn, dømte siden Thorarin fredløs og denne drog da til udlandet og omtales ikke senere. Sagaen anfører i det hele 18 vers af Thorarin, som han digtede i den tid, der forløb mellem kampen og hans udenlandsrejse (Eyrb. 24—31, 35—36). De kaldes i Ldn. (s. 90), der anfører ét af dem, *Máhlíðingavisur*. I kommentaren til Háttatal (Sn. E. I 610) anføres desuden et linjepar som eksempel på «bragarmál». Máhlíðingavisur er udmærket smukke og synes så godt at passe til tiden, at der imod deres ægt-hed næppe kan rejses nogen berettiget tvivl.

En anden skjald, som nævnes i denne saga, er Björn Ásbrandsson Breiðvíkingakappi, der var en svoger til den førømtalte Thorbjörn. Björn var en stor

kriger og havde deltaget i mange vikingetog; det er dog hans forhold til Snorre godes søster Þuríðr, som var gift med en Þóroddr skattkaupandi, der afgiver hovedæmnet for hans optræden i sagaen, ti heraf udviklede der sig fjendskab og store kampe mellem Björn og hans frænder på den ene og Thorodd og Snorre på den anden side. Disse endte for Björns vedkommende med, at han gav Snorre det løfte ikke mere at besøge Thurid og rejste derfor bort af landet for ikke mere at vende tilbage (omkr. år 998). Om Björns senere skæbne haves en noget aventyrlig beretning i Eyrbyggja, ifølge hvilken han skal være bleven en stor høvding blandt de vilde i Amerika (Eyrb. 119—22). En Guðleifr Guðlaugsson hins auðga ór Straumfirði, der ifølge Hauksbók og Melabók (Ldn. s. 80) i en kamp i sundet ved Middelfart skal have bestået en kamp med den danske jarl Gyrðr Sigvaldason og senere herom digtet de såkaldte *Gyrðsvísur*, siges på en af sine rejser at være kommen til et fremmed land, hvor han blev tagen til fange. Just som han skulde dræbes, kom høvdingen, der senere viste sig at være Björn Breiðvíkingakappi, og frelste ham, hvorpå han sendte ham med gaver til bonden Kjartan på Fróðá, der foregaves at være Björns og Thurids søn. Björn tillægges der i sagaen i alt 7 vers, hvoraf de fleste omhandler hans forhold til Thurid og af hvilke ét tillige omtaler, at han har kæmpet under Styrbjörn den stærke i slaget på Fyrisvold (sag. s. 50—51, 71—74). Et af disse vers («Sá'k hvar rann í runni» osv.) tillægges dog Björn Hitdœlakappi i dennes saga, men vistnok med urette, da det bedre synes at passe her. Alle Björns vers er i «dróttkvætt» versemål med undtagelse af ét, som er «hálfhnept», og som, i det mindste hvad versemålet angår, synes at måtte vække betænkeligheder med hensyn til dets rigtige plads på dette sted. Det omhandler en sejlads østen over havet for en kvindes skyld samt

et ophold i en bjerggrotte, hvilket for så vidt passer her, som Björn ifølge sagaen skal have digtet disse vers, medens han i 3 døgn i en grotte udstod et frygteligt uvejr på vejen til Thurid. Det samme æmne omtales desuden i et andet af de Björn tillagte vers, og da blandt andet tonen i det omtalte vers i *hálfhnept* er meget forskellig fra de øvrige, er jeg af flere grunde tilbøjelig til at anse det for hørende til et kvad af den ellers ubekendte skjald Ormr Steinþórsson, hvoraf brudstykker anføres i Sn. E. (I 246, 250, 410, 412 502, II 162). Versemålet er her det samme, og tonen og indholdet har, forekommer det mig, en ikke ubetydelig lighed med dette vers; de i Sn. E. anførte, i alt 5, halvvers tilhører øjensynlig et og samme kvad, der omhandler samme æmne, som det nævnte vers i Eyrbyggja. Til sammenligning vil jeg her anføre det første linjepar af Eyrbyggjas vers jævnført med et andet af de Orm i Sn. E. tillagte brudstykker:

Eyrb.

Sýlda skar ek svanafold
súðum því at gæi-brúðr.

Sn. E.

Hrosta drygir hvern kost
hauk lúðrs gæiþrúðr.

Af denne Orm anføres desuden i Sn. E. (I 332, 468) et halvvers og en *«vísufjórðungr»* i *«dróttkvætt»*, der må høre til et andet kvad. Orm omtales ellers ikke; måske står han i en eller anden forbindelse med den Steinþórr, der uden at være nærmere betegnet også omtales i Sn. E. (I 238) som forfatter til et halvvers. Denne Steinthor har måske også digtet halvverset: *«Bæði á'k til brúðar»* osv. (Sn. E. I 252), skønt han ikke her bliver nævnt som forfatteren; stil og tone er i det mindste fuldstændig den samme på begge steder.

Den bekendte høvding Víga-Styrr Þorgrímsson tillægges der i Eyrb. (s. 38) et vers, som han digtede efter at have dræbt to bersærker Halli og Leiknir;

af hver af disse anføres også et vers¹⁾. Styr's broder Vermundr hinn mjóvi havde modtaget bersærkerne, der var af svensk æt, som gave af Håkon jarl i Norge. Da Vermund selv ikke kunde holde styr på dem, overlod han dem til sin broder, men da den ene af dem med trudsler krævede Styr's datter til ægte, dræbte Styr dem bægge ved list. Styr omtales i mange sagaer, og altid som en stridbar og uretfærdig mand, der dræbte mange uden skellig grund. I det brudstykke af hans saga, som nu kendes gennem Jón Ólafssons referat (Isl. II 279—320), omtales flere slige tilfælde. Endelig blev Styr overvunden af en ganske ung mand Gestr Þórhallsson, hvis fader uretfærdig var bleven dræbt af Styr. Dette skete omkr. år 1007. Gest var en betydelig skjald, og i den tabte saga skal der ifølge Jón Ólafssons vidnesbyrd have været anført 13 hele vers af ham, der dels omhandlede disse, dels senere begivenheder; han undgik lykkelig alle de forfølgelser, der påfulgte efter Styr's drab, og drog tilsidst til Miklagård, hvorfra han ikke senere skal være vendt tilbage. Et og et halvt vers af ham findes opbevaret i Isl. (II 289) og den såkaldte Laufásedda (Sn. E. II 498, 628).

Den sidste og vistnok den yngste af de skjalde, som nævnes i Eyrbyggja er Þormóðr Þorkelsson trefils, sædvanlig kaldet Þormóðr Trefilsson. Han digtede kvadet *Hrafnsmál* om Snorri goði og hans søn Þóroddr²⁾. Thorkel kendes ellers ikke, men af kvadet, der er digtet i «Haðarlag», haves der 5 vers i Eyrbyggja. At kvadets navn, som nogle tror, skulde stå i nogen som helst forbindelse

¹⁾ Foruden i Eyrb. s. 47—48 anføres så vel Leiknes vers som hovedindholdet af hele episoden i Heiðarvígasaga (Isl. II 286-87).

²⁾ Således Haukshók (Eyrb. s. 126); Melabók (Ldn. 72) derimod anfører kun Snorre: «Þormóðr er orti Hrafnsmál um Snorra goða».

med den viking Hrafn, der omtales i sagaen (s. 109 ff.), og som her spiller en ganske underordnet rolle, kan jeg ikke antage. En verslinje trykkes rigtignok i Eyrbyggja (udg. s. 14): «þar fékk Hrafn væri», men det er uden tvivl urigtigt, da «hrafn» øjensynlig her står i sin egenlige betydning, ravn; digtet er et kampkvad, og navnet står uden tvivl i forbindelse hermed. I alt fald kan Sturla Thordssøns Hrafnsmál intet have at bestille med en mand ved navn Hrafn.

Inden jeg forlader skjaldene i Eyrbyggja, vil jeg omtale en ellers ubekendt skjald Guðlaugr, af hvem Ólafr hvítaskáld anfører et halvvers (Sn. E. II 128), der handler om en kamp ved Haugabrekka, hvori en Halldórr skulde have deltaget. Begivenheden kendes ikke nu, men stedet må være det samme som i Eyrbyggja kaldes Haugabrekkur eller Haugabrekka (s. 71). Navnet Guðlaugr forekommer også almindeligst i de vestfjordske ætter i oldtiden.

Fra slutningen af den hedenske tid har man flere hirdskjalde, som digtede om Hákon jarl hinn ríki (969—995). Denne fyrste var en stor ynder af skjaldekunsten, og der er ikke mindre end 9 skjalde, der ifølge Skt. skal have besunget ham. Den første af disse, Eyvindr skáldaspillir, er før omtalt. En anden, der tidligere er berørt i forbindelse med Egil Skallagrímsson, er Einarr Helgason skálaglamm. Einar stammede fra det vestlige Island og var en broder til den fra Laxdæla bekendte Ósvifr hinn spaki. Om Einar ved man kun, at han opholdt sig ved Hákon jarls hird og at han deltog med denne i Jomsvikingslaget. Lige før slaget begyndte, truede Einar med at forlade Hákon og gå over til Sigvaldi jarl¹⁾, da han var misfornøjet med, at Hákon i den sidste

¹⁾ I Odd munks Ólafssaga i Fms. (X 341) tillægges der Sigvaldi jarl en «vísufjórðungr» i «dróttkvætt», men sikkert med

tid ikke havde vist ham så megen hæder som tidligere. Håkon vilde dog ikke miste ham og forærede ham to forgyldte sølvskåler, hvis lodder (hlotar) havde den egenkab, at de varslede held, når de klang i skålerne. Dette virkede, og Einar forblev hos jarlen. På grund heraf skal han have fået tilnavnet «skálaglamm», men før skal han, uvist hvorfor, være bleven kaldet Skjaldmeyjar-Einarr. To vers, som han digtede ved føromtalt lejlighed, er bevarede (Fms. XI 127—28, Eigla 206—207 og fl. st.). Senere, men vistnok ikke før end efter Håkon jarls død, rejste Einar tilbage til Island. Ifølge Ldn. (s. 95) og Fms. (XI 158) druknede han i Breidafjorden; skålerne skal være drevne i land ved de øer, der siden kaldes Skál-eyjar, men årstallet for denne begivenhed kendes ikke. Af Einar haves nu i det hele omtr. 27 hele og 14 halve vers foruden en «vísufjórðungr», der alle er bevarede i kongesagaerne og Snorra Edda. Deraf hører 3 vers til de såkaldte «lausavísur», men resten vistnok for største delen til en drape om Håkon jarl, der kaldes *Vellekla* og handler om dennes krigerske bedrifter. Guðbr. Vigfússon antager, at dette kvad er digtet omtr. år 976—77 (Safn. I 321), da toget til Dannevirke (975) efter hans mening er det sidste, som kvadet omtaler. Dette er også rigtigt i henhold til brudstykkerne i kongesagaerne, men i et halvvers i Sn. E. (I 422) omtales Jomsvikingeslaget, og dette må da enten høre til et andet kvad af Einar, eller også er *Vellekla* ikke digtet før end efter år 994. Det sidste forekommer mig, sammenholdt med den noget afvigende fortælling i Eigla, at være fuldt så sandsynligt¹).

urette, da dette linjepar ifølge Flat. (III 269), der anfører hele verset, hører til Sighvats Bersöglisvísur.

¹) Einars vers findes hovedsagelig i Hkr. 115 . . . 163; Fsk. 36—41; Flat. I 86 . . . 216; Fms. I 56 . . . 187, XI 127

Tindr Hallkelsson siges også i Skt. at have digtet om Hákon jarl, hvilket desuden bekræftes af andre kilder. Tind stammede fra Gilsbakki i Borgarfjorden og var en broder til Illugi hinn svartí; senere boede han på en nærliggende gård Hallkelsstaðir. Han skal ifølge Harðarsaga (Isl. II 40) have været i Norge i kong Harald gråfelds tid, men senere være vendt tilbage til Island (l. c. 115—16). I Hákon jarls tid rejste han igjen til Norge, hvor han deltog med denne i Jomsvikingslaget; herom digtede han en «flokkr», senere kaldet *Jómsvíkingaflokkr*¹⁾. Senere må Tind være rejst tilbage til Island, ti lang tid efter (omkr. år 1014—15) forekommer han omtalt i Heiðarvígasaga (Isl. II 359—71), ved hvilken lejlighed også en Þorfinna skáldkona omtales, der boede i Tinds nabolag. Har var en af de Borgfjordinger, der kæmpede mod Víga-Barði i den store kamp på heden (Heiðarvíg), og blev her såret. To vers anføres af ham i sagaen, digtede efter kampen. Tinds dødsår kendes ikke, men rimeligvis har han ikke levet længe efter Heiðarvíg, da han på den tid må have været en gammel mand. Af hans Jómsvíkingaflokkr haves omtrent 11 vers, men de fleste er aldeles uforståelige på grund af den dårlige overlevering²⁾.

Efter disse skjalde anfører Skt. dernæst Skapti Þóróddsson og Þórólfr munnr. Skapte vil blive nærmere omtalt senere, da hans virksomhed for det største delen tilhører det 11. årh. Om Thorolf vides intet med sikker-

---

. . . 145; Sn. E. I 240 . . . 488, II 108 . . . 597; Eigla kap. 82 (2 vers).

¹⁾ I Fsk. (s. 49) kaldes kvadet dog drape: «Tindr Hallkelsson, hann orti drápu um Hákon jarl, ok í þeirri drápu er mart sagt frá Jómsvíkingum ok þeirra orrostrn.»

²⁾ Brudstykker af denne flok findes i Hks. 157, 160; Fms. I 173, 183, XI 137—40; Sn. E. I 422, II 588.

hed. Måske er han identisk med den Þórólfr (eller Þórálfr), hvem der i Sn. E. (I 242) tillægges et halvvers om en kamp, hvori en vis Háreks folk skal være faldne, men om det er den samme er det naturligvis umuligt at afgøre, da man ikke kender begivenheden. I hdskr. B af Skt. kaldes han «Þorfinnr munnr», og er dette rigtigt, må da her vistnok menes den skjald af samme navn, som faldt i slaget ved Stiklestad 1030.

Næst efter disse to anfører Skt. Eilífr Guðrúnarson, hvis lævned også er ubekendt, da han kun nævnes i Skt. og Sn. E.¹⁾ Eilif skal ifølge Skt. have digtet et kvad om Hákon jarl; dette haves ikke nu, undtagen det skulde være det samme, hvoraf der i Sn. E. I (250 . . . 445) anføres brudstykker under navnet *Þórsdrápa*. Af denne drape er der her bevaret 19 hele og 2 halve vers²⁾ med omkvæd:

«Skalfa Þórs né Þjálf
 þróttarsteinn við ótta.»

Kvadet handler om Thors rejse til Geirrödsgård; det er klangfuldt og holdt i en ægte gammel skjaldeånd, hvorfor det uden tvivl er blevet sat meget højt af samtiden. Nu er det derimod vanskeligt at forstå på grund af de mange omskrivninger, hvorved denne drape udmærker sig fremfor nogen anden, som man kender. Af Eilif haves desuden 2 halvvers, hvoraf det ene er af kristeligt indhold; heraf

¹⁾ Jeg vil dog som en løs gætning fremsætte, at han mulig kan have været en søn af den i Njála omtalte Guðrún náttsólf; tiden passer i det mindste, og bægge hendes mænd, nordmændene Þórir og Þorgrímr, faldt kort tid efter, at de blev gifte. Navnene Eilífr og Guðrún forekommer også bægge i denne slægt.

²⁾ Måske herer også et halvvers i Sn. E. II 156 hertil, skent forfatteren ikke nævnes; det ligner i det mindste ganske *Þórsdrápa*.

synes at fremgå, at han senere har antaget kristendommen (Sn. E. I 446, II' 102). Han er uidentivl ikke, som nogle have ment, identisk med den Eilífr kúl nasveinn, hvem der i Skáldskaparmál (Sn. E. I 448—50) tillægges 2 halvvers og en «vísufjórðung» i «dróttkvætt», samt et halvvers i «munnvörp», der alle er af kristeligt indhold og synes at have hørt til en *Máriudrápa*(?). Et helt vers af lignende indhold findes i den 4de afh. i Sn. E. (II 214) og tilskrives der en «Eylífr», der vistnok må være en og samme person som sidstnævnte. Eilífr kúl nasveinn omtales ellers aldrig, og jeg anfører ham her sammen med den anden Eilif, da jeg ikke ved, til hvilken tidsalder jeg skal henregne ham. Så meget synes man dog at kunne se af hans kvad, at han er betydelig yngre end Eilífr Guðrúnarson.

Vigfúss Víga-Glúmsson, som også anføres som en af Håkons jarls skjalde, kendes fra flere sagaer. Han var en søn af den tidligere omtalte Víga-Glúmr og omtales flere gange i dennes saga så vel som i Ögmundar þáttr dytts i Flatøbogen (I 332—39). Vigfus skildres som en tapper mand, men urolig af karakter og meget stridbar. Han blev også på grund af manddrab gjort fredløs for nogle år og drog til Norge, hvor han sluttede sig til Håkon jarl og deltog med ham i Joms-vikingslaget. Her udmærkede han sig ved sin tapperhed. Efter Håkon jarls død synes han for en tid at have opholdt sig hos Erik jarl, men senere er han rejst tilbage til Island, ti omkr. 1015 træffer vi ham i følge med Guðmundr hinn ríki (Ljósv. s. kap. 16—18). Efter den tid forekommer Vigfus ikke omtalt undtagen som stamfader for en mægtig slægt i Øfjorden (jvfr Sturl. I s. 193), og hans dødsår kendes derfor ikke. Det kvad om Håkon, som Skt. synes at sigte til, haves ikke nu, da de 2 vers, som han ifølge sagaerne skal have digtet under Joms-

vikingslaget, nærmest er at betragte som lejlighedsvers¹⁾. Fagrskinna (s. 49) tillægger ham desuden et vers i «fornyrðislag», men sikkert med urette, da alle de andre kilder²⁾, som har dette vers, lader det være digtet af en anden Islænding, der faldt i slaget, nemlig Þorleifr skúma Þorkelsson hins auðga fra Dyrafjorden i det vestlige Island. Denne skjald, som Fsk. (s. 53) kalder Skúmr Þorkelsson, lader denne saga, men sikkert med urette, digte et vers om den samtale, han havde med Hákon jarl lige før sin død. De andre kilder, som anfører verset, tillægger det nemlig enstemmig Einarr skálaglamm, hvilket også synes at fremgå af selve verset, da det lader til at være digtet efter Thorleifs død. Jomsvikingslaget er, som vi har set, blevet besunget af flere samtidige skjalde; deriblandt kan nævnes en af Jomsvikingerne selv, den bekendte helt Vagn Ákason, af hvem sagaerne anfører et vers om Sigvalde jarls flugt og Bues fald³⁾. Senere blev slaget besunget af skjaldene Þorkell Gíslason og Hallarsteinn (sé nedenfor). En udførlig fremstilling af dette slag blev først ifølge Jómsvík. s. (1879, s. 101) bragt til Island af Vigfus Viga-Glumssøn, på hvis udsagn sagaen skal være bygget.

Den næstsidste af Hákon jarls skjalde, som Skt. omtaler, er Þorleifr skáld (A) eller Þorleifr Hákonarskáld, B som han der også kaldes. Det er den samme skjald, som andre steder kaldes Þorleifr jarlsskáld (jarlaskáld) og Þorleifr Rauðfeldarson (Hkr.). Thorleif er især bekendt fra *Svarfdælasaga* og den sagnagtige Þorleifs þátr, der findes i Flatøbogen (I 207—14). Hans

¹⁾ Jvfr. Fsk. s. 49, 51; Flat. I 189; Fms. XI 130, og endvidere Jómsvíkingasaga ved Petersens (1879), s. 74, 87.

²⁾ Flat. I 189; Fms. XI 130; Sn. E. II 212.

³⁾ Jvfr. Flat. I 194; Fms. XI 141.

fader Ásgeirr rauðfeldr boede i Svarfaðardalen i det nordlige Island, og sagaen indeholder en længere fortælling om, hvorledes Thorleif i forening med sin broder Ólafr völu-brjótr dræbte den frygtede bersærk Klaufi boggvir, hvem der i Svarfdæla tillægges flere vers, og om de forfølgelser, som brødrene måtte udstå på grund heraf. Thorleif skildres her som en god skjald, og der anføres af ham 3 vers i «dróttkvætt» samt et i et slags «fornyrðislag»¹⁾. Siden rejste Thorleif til Norge, og af 1¹/₂ vers, som i Hkr. (169—70) og Sn. E. (II 114) anføres af ham, kan man se, at han har digtet et «lofkvæði» om Håkon, der uden tvivl er det kvad, som Skt. sigter til. Fortællingen i Flatøbogen lader ham derimod straks ved ankomsten blive forurettet af jarlen, der fratog ham hans hele gods og lod hans skib opbrænde. Thorleif drog siden ned til Danmark til kong Sveinn tjúguskegg og digtede om ham en «fertug drápa» (*Sveinsdrápa*), hvoraf omkvædet anføres. Forklædt som en gammel tigger tog han derefter til Norge, fremstillede sig for Håkon og fremsagde for ham et større nidkvad, hvis virkninger skildres som overnaturlige. Den første del af kvadet skal vel have indeholdt ros så vel om jarlen som hans søn Erik, men efterhånden som kvadet skred frem, forandredes tonen, og midt i kvadet, ved de såkaldte *Þokuvísur* begyndte det egentlige nid, der blandt andet bevirkede, at der blev ganske mørkt i hallen. Det første halvvers af *Þokuvísur* anføres endog. Denne æventyrlige fortælling kan dog måske hvile på et historisk grundlag, og forudsat at det vers, som kong Svend skal have digtet ved Thorleifs tilbagekomst til Danmark (Flat.I213), er ægte, så har Thorleif i virkeligheden digtet et nidkvad om Håkon. Kong Svend skal ved denne lejlighed have givet ham tilnavnet «jallaskalld»

¹⁾ Jvfr. Isl.¹ (Svarfdæla) s. 157 . . 162; Ldn. s. 208.

(Flat. l. c., rigtigere «jarlsskald»). Thorleif drog siden til Island, hvor han blev dræbt ved Håkons trolddomskunster¹⁾. De vers, der tillægges Thorleif i Svarfdæla, er vistnok alleligesom sagaens øvrige vers af en senere oprindelse. Sagaen er som bekendt for en stor del uhistorisk, og jeg vil derfor blot anføre navnene på de to mænd, som den foruden Thorleif tilskriver vers. Den ene er den svarfdælske høvding Karl hinn rauði, af hvem 3 vers anføres, den anden bersærken Klaufi bøggvir, hvem der tillægges et «dróttkvætt» vers foruden 3 hele vers og adskillige «kviðlingar» i «fornyrðislag»; nogle af disse skal han endog have digtet efter sin død.

Den sidste af Håkon jarls skjalde i Skt. kaldes Hvannár-Kálfr, men der vides hverken noget om hans kvad eller om ham selv. Første delen af hans navn synes at tyde på at, han har stammet fra en gård Hvanná; den eneste gård af det navn, jeg kender, ligger i Jökuldalen i det nordøstlige Island.

I Skáldskaparmál omtales flere skjalde, som man nu ikke kender noget til, og hvis levetid det derfor som oftest er umuligt at angive, da man af de brudstykker af dem, som er bevarede, ingen sikre slutninger kan drage. Uden nærmere at kunne angive tiden tror jeg dog at følgende tilhører den hedenske tid: Eysteinn Valdason, af hvem der anføres 3, som det synes, meget gamle halvvers om Thor og Midgårdsormen (Sn. E. I 254), Gamli gnævaðarskald, der også i et halvvers har besunget Thor samt i et andet en eller anden konge (Sn. E. 256, 524), og endelig Þorbjörn díarskald, af hvem der anføres (l. c. 256, 260) et helt vers, der opregner nogle jættekvinder, som Thor har besejret, og desuden en «vísufjórð-

¹⁾ Angående såvel kong Svends vers som Thorleif selv vil jeg henvise til Njála II 283—87, hvor dennes forhold til Håkon yderligere omtales.

ungr» af lignende indhold, der måske har dannet denne Thorsdrapes omkvæd:

«Þórr hefir Yggs með árum
Ásgarð of þrek varðan.»

En Þorbjörn, uden nærmere angivelse, nævnes også i Sn. E. (I 446, II 444) som forfatter til et halvvers af kristeligt indhold, der synes at være fra begyndelsen af 11. årh.; måske er det Thorbjörn díarskáld, der menes her, men han må da i så fald senere have antaget kristendommen.

Ormr Barreyjaskáld, af hvem der (l. c. 318, 324) anføres et halvt og et fjerdedels vers, tilhører derimod sikkert den hedenske tid. Skønt man nu ikke ved noget om ham, har man i den første del af det 12. årh. kendt hans saga og mange af hans kvad. Det fortælles nemlig i Sturlunga (I 520), at den bekendte skjald og præst Ingimundr Einarsson ved et bryllupsgilde (år 1120) meddelte gæsterne hans saga tilligemed mange af hans viser. Da han var færdig dermed, foredrog han en «flokk», som han selv havde digtet, og som uden tvivl har handlet om Orms bedrifter.

Hvad de øvrige, nu ubekendte, skjalde angår, som nævnes i Skáldskaparmál, er jeg i endnu større uvished med hensyn til deres sandsynlige levetid, men jeg kan lige så godt nævne dem her som et andet sted, da jeg alligevel ikke ser mig i stand til at angive noget sikkert, undtagen det, at de vistnok alle tilhører tiden før år 1200, da forfatteren af Skm. ingen skjalde synes at citere efter den tid. Af en Snæbjörn anføres således (Sn. E. I 328, 460) et helt og et halvt vers, der bægge handler om en sørejse og synes at være digtede om en høvding, ikke en konge (jvfr. udtrykket «buðlunga máli»). Af en Erringarsteinn haves et halvvers (l. c. 440), der synes digtet i Norge på en tid, da man ventede angreb fra Danmark (i Hákon Adalsteinsfostres tid?), og

af en Þórðr Mæraskáld eller (måske rigtigere?) mauraskáld et halvvers (l. c. 406), hvori han roser en mand (fyrste), fordi han slægter sin gode fader på (vistnok i gavmildhed?). Dette halvvers er på en måde mærkeligt derved, at det afgiver det eneste kendte eksempel på at gudnavnet Hermóðr bruges i en «kenning». En Sveinn omtales desuden som forfatter til en *Norðrsetudrápa*, hvoraf Skm. anfører et halvvers og en «vísufjórðungr» (Sn. E. I 324—26, 330) og Ólafr hvítaskáld desuden et andet halvvers, der øjensynlig danner slutningen af kvadet, samt tillige et «vísuorð» (Sn. E. II 178, 180). De enkelte begivenheder, kvadet omhandler, foregår i Grønland; det har været digtet om en af de såkaldte «veiðifarar», som spillede en så vigtig rolle i de gamle Grønlænderes liv (jvfr. t. eks. Skáld-Helgarímur). Skønt jeg ikke er sikker på, at denne drabe tilhører den hedenske tid, tror jeg dog, at den må være omtr. samtidig med den i «hrynhenda» digtede *Eafgerðingadrápa*, om hvis forfatter (en «suðreyskr maðr») det fremhæves, at han var en kristen, i modsætning til den øvrige besætning¹⁾.

Jeg vil her med det samme anføre navnene på tre andre skjalde, om hvis levetid man også er i fuldstændig uvished; de omtales alle i det andet bind af Snorra Edda. Den første af disse er en Guðbrandr (Sn. E. II 126), som i udgaven omtales med de ord: «Svá segir Guðbrandr í Svölum», men jeg tror, at en variant «Svölu» (efter hdskr. 748 4to) er bedre og at kvadets navn har været *Svala*; heraf anføres en «vísufjórðungr» og en anden ligeledes af en Leiðólfr, der noget senere omtales (s. 107)

¹⁾ Denne mand nævnes i et hdskr. af Ldn. (s. 106 n.) Innsteinn, men da alle de andre hdskr. udelader navnet, og dette hdskr. er et af de dårligste (A. M. 111.), anser jeg navnet opstået ved en fejl og kvadets forf. ukendt.

som forfatter til et andet halvvers. Den tredje skjald er Skáld-Þórir, hvem der i det såkaldte «Ormseddubrot» tillægges et halvvers (s. 499).

En mere bekendt skjald er Úlfr Uggason, hvis levetid hovedsagelig falder i den sidste halvdel af det 10. årh. Ulf digtede ifølge Laxdæla (s. 115) en drape om høvdingen Ólafr Höskuldsson pái på Hjarðarholt og om de sagn, der var fremstillede på væggene i et prægtigt af Olaf opført hus. Ved et storartet gæstebud (omkr. år 985—90) fremsagde Ulf drapen, der siden blev kaldet *Húsdrápa*. Brudstykker af denne haves i Skáldskaparmál, i alt 4 hele og 5 halve vers med det nu uforståelige omkvæd:

«Hlaut innan svá minnum».

Det, der omtales her, er Heimdals kamp med Loke, Thor og Midgårdsormen samt Baldersmythen, om hvilken sidste forfatteren af Skm. siger, at den har dannet et længere afsnit af drapen¹⁾. Nogen tid senere (998) omtales Ulf i Kristnisaga²⁾ i forbindelse med en anden skjald Þorvaldr hinn veili, der boede på gården Vík i Grímsnes i det sydlige Island. Thorvald, der holdt fast ved hedenommen, var forbitret på præsten Þangbrandr og digtede et vers, som han sendte Ulf, hvem han heri opfordrede til at fordrive Thangbrand. Ulf vilde ikke indlade sig herpå og undslog sig derfor i et vers, som han sendte Thorvald som svar på dennes vers. Ulf omtales ikke senere³⁾. Den her omtalte Thorvald er uden

¹⁾ Brudstykkerne findes Sn. E. I 412—14, 428, 68, 474—76 (II 309 . . . 543). Udgivne af Wisén i Carm. Norr.

²⁾ Bps. I 12—13; Njála kap. 102; Flat. I 424—25; Fms II 203—204.

³⁾ En «Úlfs saga Uggasonar» og «Úlfs rimur Uggasonar» haves i hdskr., men de er fra en senere tid, og står ikke i den allerfjerneste forbindelse med skjalden Ulf. Helten i bægge, en mand fra Normandiet, er en aldeles uhistorisk person.

tvivl identisk med den Veili, som omtales i Snorres Håttatal (Sn. E. I 646) med følgende ord: «Penna hátt» (o: ena fornu skjálfhendu) «fann fyrst Veili; þá lá hann í útskeri nokkvoru, kominn af skipsbroti ok höfðu þeir illt til klæða ok veör kalt, þá orti hann kvæði, er kallat er *kviðan skjálfhenda* eða *drápan steflausa*, og kveðit eptir Sigurðar sögu». Codex Upsal. af Sn. E. har også i steden for «Veili» skjaldens fulde navn «Þorvaldr veili», så at her kan vel ingen tvivl være mulig. Thorvald skal desuden have digtet et nidkvad om Thangbrand, og dette blev anledning til, at denne i følge med sin ledsager og medhjælper Guðleifr Arason dræbte ham ved en bæk, som kaldes Hestlœkr. Omtrent samtidig hermed blev en anden skjald Vetrliði Sumarliðason dræbt af Thangbrand og Guðleif ligeledes på grund af et nidkvad, denne skjald havde digtet om dem, men hvoraf dog intet anføres (Bps. I 14 og Ldn. 283). I Skm. (Sn. E. I 258) findes derimod et halvvers af en Vetrliði skáld, hvorved vistnok sikkert må antages at være ment denne Vetrliði Sumarliðason; verset synes at være et brudstykke af en *Þórsdrápa* (?). Vetrliði boede på gården Sumarliðabær i Fljótshlíð i det sydlige Island. Melabók fortæller (Ldn. I. c.), at en Ljóðarkeptr har digtet en «lofdrápa» om den her omtalte Guðleifr Arason (*Guðleifsdrápa*), og Kristnisaga anfører et vers (Bps. I 14) af en unavngiven skjald, der efter min mening må tilhøre dette kvad; forfatteren af verset må have levet i det nordlige eller vestlige Island. Denne Ljóðarkeptr er uden tvivl den samme, som i Skt. kaldes Óðarkeptr (A) eller Óttarr keptr (B), men navnet er usikkert. Jeg tror, at benævnelsen Óttarr keptr skyldes en senere rettelse og at Óðarkeptr måske er det rigtige og muligvis har været et tilnavn; sådanne tilnavne bruges nemlig flere gange i steden for det egenlige navn, f. eks. «hornklofi» for «Þorbjörn hornklofi» og lignende.

En hedensk skjaldekvinde (skáldkona) Steinunn nævnes også ved denne tid. Hun stammede fra det sydvestlige Island og var moder til den udmærkede skjald Hofgarða-Refr eller Skáld-Refr (se nedenfor). Kristnisaga anfører af hende 2 vers, som hun digtede ved efterretningen om, at Thangbrands skib om vinteren (997—98) var drevet i land og ødelagt; heri så hun et tegn på, at den gamle tro var stærkere end den nye, og hendes vers bliver på en måde den hedenske digtnings svanesang¹).

Af kristne skjalde er Þorvaldr Koðráns­son med tilnavnet hinn víðförli ubetinget den ældste. Thorvald var født på gården Giljá i Vatnsdalen i det nordlige Island og drog som ung udenlands, hvor han i Tyskland traf sammen med en biskop Friðrekr, der fik ham til at gå over til kristendommen. Sammen med denne drog Thorvald til Island, hvor de i omtr. 5 år (981—86) forkyndte kristendommen uden dog at opnå noget væsentligt resultat. Et vers af Thorvald fra denne tid er bevaret (Bps. I 43). Thorvald var af en meget stridbar karakter og hævnedes enhver fornærmelse med sværdet; dette fremkaldte et brud mellem ham og biskoppen. Ifølge den legendariske Þorvalds þáttur víðförla (Bps. I 35—50) skal han siden have opholdt sig hos den danske konge Sveinn tjúguskegg, men være død i et kloster i Rusland nærved Palteskja. Til bekræftelse på dette sidste anfører Kristnisaga (Bps. I 25—26) et vers i «fornyrðislag» af en Brandr hinn víðförli, som her siger, at han selv har set Thorvalds grav. Brand kendes ellers ikke, men han tilhører uden tvivl en langt senere tid.

Norges første kristne konge Ólafr Tryggvason

---

¹) Jvfr. Bps. I 15—16; Njála kap. 102; Flat. I 425; Fms. II 204—205.

(995—1000), hvis så bekendte lævned jeg her ikke behøver at gå nærmere ind på, siges at have forsøgt sig i skjaldekunsten. Dog tillægges der ham i hans saga ikke mere end 1½ tilmed tvivlsomme vers. Det ene af disse findes i den sagnagtige Helga pátttr Þórissonar i Flatøbogen (I 361; jvfr. Fms. III 138) og er i «fornyrðislag». Halvverset findes så vel i Hallfreðarsaga som i Flat. (I 307) og Fms. (II 17) og er en «dróttkvæðr kviðlingr», som han digtede ved skjalden Hallfreds ankomst til Norge som svar på en lignende «kviðlingr» af denne.

Der er ikke mange skjalde, som har digtet om kong Olaf, og Skt. anfører kun to, men den ene vejer rigtignok op imod mange andre, idet det er en af de største skjalde fra oldtiden, nemlig den førømtalte Hallfreðr Óttars-son vandræðaskáld. Da der haves en saga om denne skjald og han i øvrigt er meget bekendt, vil jeg her kun i ganske korte træk omtale hans lævned. Han stammede fra Vatnsdalen i det nordlige Island og må efter Dr. Guðbr. Vigfússons beregning være født omkr. år 968. Som ung fattede han kærlighed til en kvinde ved navn Kolfinna, der boede i nærheden af ham, og denne kærlighed varede stadig ved, skønt hun senere blev gift med en anden; forholdet er meget lignende som mellem Kormak og Steingerd. Hallfred var af en heftig og stridbar karakter, og blev tilligemed sin fader på grund af stridigheder nødt til at forlade Vatnsdalen, hvorpå de flyttede til den noget sydligere beliggende Norðrárdalr. Kort tid efter foretog Hallfred sin første udenlandsrejse til Norge (c. 988). Her opholdt han sig en vinter hos Håkon jarl og digtede om ham en drape, hvoraf brudstykker, ialt 7 halvvers, ifølge Jón Sigurðsson skal findes i Snorra Edda. Mig forekommer det dog ikke afgjort, om noget af disse vers virkelig hører til en *Hákonardrápa*, da det ikke

ligefrem fremgår af indholdet, og Hallfred heller ikke i Skt. opføres som en af dem, der har digtet om Håkon¹). Da Olaf Tryggvesøn var bleven konge, kom Hallfred igen til Norge, hvor han gik over til kristendommen på den betingelse, at kongen selv skulde stå fadder til ham. På grund af de mange vanskeligheder, som han gjorde under sit første ophold hos kong Olaf, fik han af denne tilnavnet «vandredaskáld». Samtidig hermed digtede han en *Ólafsdrápa* om kong Olaf, hvoraf 5 hele og 4 halve vers er bevarede²). Han siges endvidere at have digtet en «flokk» om Sigvaldi jarl (*Sigvaldaflokkur*)³), og en drape om svenskekongen Olaf (*Ólafs drápa sænska*), men intet af disse kvad er bevaret. Af et kvad, som han siges at have digtet om den svenske jarl Rögnvaldr Úlfsson, er der måske bevaret 2 vers i Sn. E. (I 414, 460). De to sidstnævnte kvad skal Hallfred have digtet under et treårigt ophold i Sverige, hvor han giftede sig med en svensk kvinde Ingibjörg. Da han kom tilbage til kong Olaf Tryggvesøn, måtte han, da han havde dvælet så længe blandt hedninger, digte en *Uppreistardrápa*, der skal have været et udmærket smukt kvad (Fms. II 213; Forn. s. 104). År 1000 rejste Hallfred til Island, og ved denne tid skal han have digtet et nidkvad, de såkaldte *Gríssvísur*, om Kolfinnas mand Gríss Sæmingsson. Da Hallfred på Island fik underretningen om kong Olafs fald i Svolderslaget (1000), tog han sig dette meget nær og digtede en «erfidrápa» om kongen, der er et af de smukkeste kvad, man har fra oldtiden. Af denne *Ólafsdrápa* haves nu 24 hele og 6 halve vers, samt ømkvædet:

¹) Jvfr. Sn. III 477; Sn. E. I 236, 320—22, 432.

²) Jvfr. Hkr. 140, 142—43, 146—47; Sn. E. III (477—79).

³) Jvfr. Forn. 99—100; Fms. II 79—80; Sn. E. III. l. c.

«Allr glepsk friðr af falli
flugstyggs sonar Tryggva»¹).

Efter denne tid førte Hallfred et ustadigt liv og var snart i Norge, hvor han digtede et kvad om Erik jarl, snart på Island. Hallfred døde omtr. 1014 på havet mellem Norge og Island. Af hans «lausavísur» haves nu omtr. 28, der er digtede ved forskellige lejligheder²). En i Bergsbók bevaret *Ólafs drápa Tryggvasonar* tillægges desuden «Hallfreðr vandræðaskáld», men det kan af flere grunde, som Jón Sigurðsson har påvist (Sn. E. III 492—94), ikke være denne, men derimod måske hans søn, der ifølge sagaen også var skjald og ligesom sin fader hed Hallfreðr vandræðaskáld.

Den anden af de skjalde, som ifølge Skt. digtede om kong Olaf Tryggvesøn, var en vis Bjarni skáld, som også omtales i Hallarsteins Rekstefja. Ellers er Bjarne ubekendt, men måske er han den samme, som i Sn. E. (II 498—99, 631) omtales under formerne «Bjarni a. son», og «Bjarni á Sk», og af hvem der her anføres tre halvvers,

I Odd munks Ólafssaga (s. 68, 70), omtales en ellers ubekendt Sóti skáld, på hvis udsagn fortællingen om, at kong Olaf Tryggvesøn undslap efter Svolderslaget skal være bygget. En Þórarinn skáld, en Islænding, der opholdt sig ved kong Olafs hird, kan også nævnes her. Af ham anfører Flatøbogen (I 405) et lejlighedsvers, meget godt digtet. Den bekendte færøiske høvding Þrándr í Gøtu omtales i Færeyingasaga (257—58; Flat. II 400) som forfatter til et trosbekendelsesvers i «fornyrðislag», (en såkaldt «kredda»), indeholdende en slags kristen bøn.

¹) Jvfr. Forn. 207—210; Sn. E. III 283—87.

²) Den største del af disse findes i Hallfreðarsaga; de er ellers alle samlede i Sn. E. III 288—92.

Ingólfr hinn fagri Þorsteinsson, bekendt som høvding fra Vatnsdæla, skal ifølge denne saga have digtet en «mansöngsdrápa» om Hallfreds søster Valgerðr Óttarsdóttir; heraf anføres dog intet. Af den føromtalte Gríss Sæmingsson anføres også et vers i Hallfredarsaga¹).

Af Islændingen Stefnir Þorgilsson, der af kong Olaf Tryggvesøn år 996 blev sendt til Island for at forkynde kristendommen, anfører Kristnisaga et nidvers i «fornyrðislag» (Bps. I 26), som han digtede om Sigvalde jarl, og som Oddr munkr har oversat på versificeret latin i sin Ólafssaga (udg. s. 49—50). Ifølge et udsagn af Ari fróði skal jarlen have ladet Stefne dræbe for dette vers's skyld. Lidt før kristendommens indførelse på Island digtede høvdingen Hjalti Skeggjason en «kviðlingr», hvori han driver spot med de hedenske guder. Denne «kviðlingr» anføres i Íslendingabók (kap. 7) og flere steder.

Skjalden Völu-Steinn nævnes i Ldn. (s. 147) som en af de landnamsmænd, der kom til vestlandet efter landnamstid, omtr. 960. Han var en søn af en Þuríðr sundafyllir fra Hálogaland, der fik sit tilnavn deraf, at hun «seiddi til þess í hallæri á Hálogalandi, at hvert sund var fullt af fiskum». Første delen af hendes søns navn står vel også i forbindelse med hendes trolddom. Da Völu-Steinn var bleven gammel, mistede han sin søn Ögmundur, der blev dræbt c. 1002 på Þorskafjarðarþing; da faderen sygnede hen af sorg og ønskede døden, søgte den efterlevende søn, Egill, råd hos den vestlandske høvding Gestr Oddleifsson hinn spaki. Gest digtede da begyndelsen til *Ögmundardrápa*, som Völu-Steinn siden skulde fortsætte. Fortællingen ligner den i Eigla om Sona-torrek. Gest, der således må regnes for skjald, var født omkr. år 940 og bliver om-

¹) Jvfr. Forn. s. 107—108; Prøver s. 33; Flat. I 451; Fms. II 250.

talt i mange sagaer. Han var især berømt for sin visdom og sjældne fremsynethed, og døde i en høj alder 1016. Af Ögmundardrápa haves der nu 2 halvvers i Sn. E. (I 250, 474). Bægge tillægges de her Völu-Stein, men det ene er dog åbenbart af Gest, da det netop danner begyndelsen af drapen, hvor skjalden henvender sig til Egil. Det andet vers er derimod af Völu-Stein selv, der her udtrykker sin sorg over sønnens død¹).

Droplaugarsona saga, der foregår i det østlige Island i den sidste halvdel af det 10. årh. og slutter omtr. 1006, omtaler tre skjalde. Den ene af disse er en Þorkell svartaskáld, der bliver nærmere betegnet som broder til en «Þórarinn í Seyðarfirði». Han træffer Droplauggsønnerne lige før kampen ved Eyrargilsá, bliver hurtigt en god ven af dem og deltager med dem i kampen, hvori han falder tilligemed Helgi Droplaugarson; ifølge sagaen skete dette i året 998 («vetri síðar en Þangbrandr prestr kom til Íslands fell Helgi Droplaugarson»). Der anføres her ikke noget vers af ham, og han omtales ikke andre steder.

Af Droplauggsønnernes mægtige fjende, høvdingen Helgi Ásbjarnarson, anfører sagaen et vers, der er digtet efter Helge Droplauggsøns fald, og hvis indhold synes at være, at han ikke er bange for sine fjender. Helge var en sønnesøn af Hrafnkell goði (jvfr. Hrafnkelssaga) og kaldes i sagaen «goðorðsmaðr». Han er født omtr. 950 (jvfr. «Safn» s. 408) og er ifølge Brandkrossapáttur en dattersøn af landnamsmanden Hrollaugr Rögnvaldsson, hvilket dog neppe kan forholde sig rigtigt, da både tiden strider derimod og Ldn. (Kolskeggr) slet ikke omtaler dette

¹) Jvfr. Konr. Gislason: Nogle Bemærkninger om Skjaldedigtenes Beskaffenhed i formel Henseende (Kh. 1872, s. 10—11), og •Om Navnet Ýmir• (Kh. 1874, s. 357).

slægtskabsforhold. Sammesteds siges han at have været på krigstog udenlands i flere år og i den tid flere gange at have opholdt sig hos sine frænder, de orknøiske jarle. Ifølge Kristnisaga (Bps. I 4) var han en af landets største høvdinger ved år 981, da biskop Friðrekr og Þorvaldr Koðrásson kom til Island. Dette stemmer også til dels med Droplaugarsonasaga, der, skønt meget partisk imod ham, dog lader ham beholde sin godeværdighed. Hans stridigheder med Droplaugssønnerne danner hovedemnet i sagaen; den ene af disse, Helge, overvinder han i kampen ved Eyrar-gilsá (998), men nogle år efter (omtr. 1005) bliver han selv ved et natligt overfald dræbt af den anden broder:

Grímr Droplaugarson. Denne, der i sagaen karakteriseres som «hljóðlátr ok stiltr vel», træder i det hele i baggrunden for sin ældre og dygtigere broder indtil dennes fald. Efter den tid opholdt han sig hos sin slægtning, Þorkell Geitisson i Krossavík, stadig pønsende på hævn, indtil han endelig, som før omtalt, fik den fuldbyrdet. Da han kom tilbage til Krossavík, digtede han 5 vers (i «dróttkvætt»), hvori han fortæller de nærmere omstændigheder ved drabet. Om Grims endeligt fortælles, at han kort efter Helges drab drager til Norge, hvor han kommer i tvekamp med en viking Gauss, som han rigtignok fælder, men dør selv kort efter af sine sår, Dette tildrog sig omtr. 1006—1007.

Omtrent ved denne tid må den Þórhallr veiðimaðr have levet, som fulgte med Þorfinnr karlsefni på dennes opdagelsesrejse til Amerika. Han var en svoger til Grønlands opdager Eiríkr rauði og havde deltaget i mange af hans tog. Det lader til at Thorhall ikke har antaget kristendommen, da det fortælles om ham (Ant. Americ. 142—43), at han i Amerika digtede om Thor og tilbad ham. Der haves to lejlighedsvers af ham, som han skal have digtet på en udflugt, som han gjorde sammen med

Karlséfni til Furðustrandir. Intet af de to vers gør dog rigtig indtryk af at være gamle; Thorhall omtales ikke herefter.

Bægge heltene i *Gunnlaugs saga ormstungu*, Gunnlaugr Illugason ormstunga og Hrafn Önundarson (Skáld-Hrafn), var som bekendt betydelige skjalde. Angående deres lævned vil jeg lade mig nøje med i det væsentlige at henvise til sagaen. Gunnlaug er født på Gilsbakki i Borgarfjorden omkr. år 983, men Hrafn vistnok noget tidligere. År 1001 drog Gunnlaug til Norge, hvor han pådrog sig Erik jarls vrede, og tog samme høst til England til kong Aðalráðr, om hvem han digtede en drape (*Aðalráðsdrápa*), hvoraf omkvædet anføres (sag. kap. 7); næste år besøger han kong Sigtryggr silkiskegg i Dublin og besynger ham i en drape (*Sigtryggsdrápa*), hvoraf sagaen anfører 1½ vers samt omkvædet:

«Elr sváru skæ
Sigtryggr við hræ».

Versmålet har været «runhenda» af 3dje grad på 4 stavelser. Fra Sigtryggr drog Gunnlaug til den orknøiske jarl Sigurðr Hlōðvisson og den svenske jarl Sigurðr í Skörum og digtede en «flokk» om hver af dem; heraf anføres dog intet lige så lidt som af den drape, som Gunnlaug kort tid efter digtede om svenskekongen Olaf skødkonge (*Ólafs drápa sænska*). Her træffer han sammen med Hrafn, der opholdt sig ved hirden og ved samme lejlighed digtede en «flokk» om kongen (1003), men intet af disse kvad er bevaret. Disse kvad blev anledning til fjendskab mellem Gunnlaug og Hrafn. Denne drog kort efter til Island og giftede sig med Gunnlaugs fæstemø Helga hin fagra, medens Gunnlaug endnu opholdt sig i udlandet og blandt andet ifølge Skt. digtede et kvad om Erik jarl; dette omtaler imidlertid sagaen ikke. År 1005 drager Gunn

laug til Island, og efter en holmgang med Hrafn på altinget (1006) rejser de bægge til udlandet igen for der at udkæmpe striden. Våren 1008 træffer de hinanden ved Dinganes på grænsen mellem Sverig og Norge, og falder bægge i kampen. Af Gunnlaug anføres der i sagaen ialt 13 hele vers i «dróttkvætt» samt en «runhendr kviðlingr»; versene er næsten alle sammen digtede om Helga den fagre. Et af disse («Brámáni skein brúna» osv.) bliver dog — vistnok med større ret — i Kormákssaga tillagt denne skjald. Af Hrafn anfører sagaen 3 hele vers, og efter disse at dømme har han været en fortrinlig skjald og vistnok langt overtruffet Gunnlaug. Desuden skal han ifølge Skt. have digtet et kvad om Erik jarl, men det kendes ellers ikke. Kort efter deres død skal de bægge have vist sig i drømme for deres fædre Illugi hinn svartí og Ö nundr at Mosfelli og hver af dem fortalt faderen om sin død i et vers, som haves; versene må vel tilskrives deres fædre, hvis de ikke — som er det rimeligste — er tilføjede senere. Helga den fagre blev senere gift med en Þorkell Hallkelsson på Hraundalr, der i sagaen omtales som en god skjald; et (ufuldstændigt) vers anføres her af ham.

Gunnlaug blev i et «erfíkvæði», hvoraf et vers anføres i hans saga (kap. 10), besungen af Þórðr Kolbeinsson på gården Hítarnes, en af de bedre skjalde fra denne tid. Thord omtales i flere sagaer, men er især bekendt fra *Bjarnarsaga*, der omhandler de stridigheder, som han havde med sagaens helt Björn Arngeirsson Hítðœlakappi. Denne var også skjald, og sagaen er i det hele taget et fuldstændigt sidestykke til Gunnlaugssaga. Thord og Björn træffer sammen i Norge hos Erik jarl (omtr. 1007—08), hvor de bliver gode venner, men siden drager Thord til Island og gifter sig med Björns fæstemø Oddný eykyndill. Da Björn siden kommer til Island, vil Thord gøre sin uret god igen ved at tilbyde

ham at tage ophold hos sig, hvilket Björn også modtager; men snart bliver de uenige, skilles som bitre fjender og søger derefter i ord og gærning at tilføje hinanden så stor skade som muligt. Tilsidst fælder Thord Björn i en kamp (1024). Sagaen anfører mange vers af bægge, deriblandt 3 temmelig grove og smagløse vers i «runhenda» afet nidkvad, *Grámagastim*, som Björn digtede om Thord; denne svarede med et andet, som skal have været ligeså nærgående og kaldtes *Kolluvisur*, men deraf anfører sagaen ikke noget. Endvidere skal Björn om Thords hustru Oddný have digtet et elskovskvad, kaldet *Eykyndilsvísur*, og Thord de såkaldte *Daggeislavísur* om Björns hustru Þórdís; bægge kvadene fremsagde de en gang på et «hestaping», men sagaen har ikke bevaret noget af dem. I alt anfører denne desuden 12 lejlighedsvers af Thord og 24 af Björn; bæggens vers er for en stor del nidvers og når man sammenligner de to skjaldes vers med hverandre, ses at Thords er meget bedre digtede. Thords dødsår kendes ikke, men af sagaen synes at fremgå, at han i flere år har overlevet Björn, der, som før omtalt, faldt år 1024. Den i Skt. omtalte Þórðr Kolbeinsson, der digtede om den danske konge Sveinn Úlfsson, må efter al sandsynlighed være en anden end den nysnævnte af samme navn, da det ikke er rimeligt at denne skulde have levet så længe. Af Thords kvad er de to om Erik jarl; det ene af disse, som blev digtet omtr. 1008, kaldes uvist af hvilken grund *Belgskakadrápa* (sag. s. 6, 9) og betegnes som «gott kvæði». Flat. (I 580) henfører et vers til denne drape, som her kaldes «Belgskagadrápa», men jeg tror dog at verset snarere hører til en anden drape om Erik jarl (*Eiriksdrápa*), hvoraf flere brudstykker haves i kongesagaerne og Sn. E. (I—II), nemlig 15 (eller med det førnævnte 16) hele vers; hertil slutter sig måske også et halvvers, der kun findes i Sn. E. (I 480) og dér tillægges en Þórðr,

der efter sammenhængen næppe kan være nogen anden end Thord Kolbeinsson. Denne dræbe synes digtet omkr. år. 1015, da kong Svend tveskæg her omtales som nylig død († 1014)¹⁾. Endvidere har Thord ifølge Bjarnarsaga (s. 13) og Skt. digtet en nu tabt dræbe om Olaf den hellige omtr. 1014—16, hvilket kvad Thord selv foredrog for kongen og modtog belønning herfor. Björn Hítadlakappi skal ifølge sagaen (s. 39) endvidere have digtet en *Tómásdrápa* om apostlen Thomas, men forfatteren har dog ikke kendt noget til den, da han her støtter sig til et udsagn af en vis Runólfr Dagsson.

En Halldórr úkristni siges også at have digtet om Erik jarl (regent 1000—1015; død 1023); af hans *Eiríksdrápa* haves nu omtr. 5 vers i kongesagaerne, der alle omhandler Svolderslaget²⁾. Halldor har muligvis ikke selv deltaget i slaget, men han har uden tvivl været en samtidig af jarlen; dette fremgår så vel af selve versene som deraf, at Skt. kun anfører de skjalde, som levede samtidig med de pågældende fyrster. En anden af Eriks skjalde, hvis lævned man dog ikke nærmere kender, er en Eyjólfur med tilnavnet dáðaskáld, der har digtet en dræbe om jarlen, kaldet *Bandadrápa* («deorum carmen» Skl. II 273). Af dette kvad haves der i kongesagaerne samt Sn. E. (I 440, 468) i alt 8 hele vers, der omhandler Erik jarls forskellige krigstog, især i tidsrummet 993—98³⁾.

¹⁾ Brudstykker af denne dræbe findes: Hkr. 154—57, 170, 198, 214, 217, 232; Fsk. 48, 54—55, 68, 69; Flat. I 242, 247, 288, 518, 533, 560—61; Fms. I 164 . . . 342, III 14 . . . 31, IV 62—63; XI 125 . . . 199; Oh^{ss} 24—25; Sn. E. I. 466 . . . 480, II 168 . . . 591.

²⁾ Jvfr. Hkr. 207—17; Fsk. 59, 64—65, 68; Flat. I 473 . . 520; Fms. II 294 . . . 329, III 12, X 344 . . . 362; OT^{ss} s. 57 . . . 102.

³⁾ Jvfr. Hkr. 140, 199—200; Fsk. 54; Flat. I 519; Fms. II. 288—89.

Omkvædet til denne drape er «klofastef» og består — hvad der er ganske usædvanligt og påfaldende (jvfr. Aarb. for nordisk Oldkyndighed 1879, s. 185) — af 5 (og ikke 4) «visuorð». Dette omkvæd lyder:

«Dregr land at mun banda . . .
 Eiríkr und sik geira . . .
 veðrmildr ok semr hildi . . .
 gunnblíðr ok réð (rigtigere «ræðr») síðan . . .
 jarl goðvörðu hjarli».

Heraf fremgår det, at drapen må være digtet efter år 1000, og hvad dens navn angår, tror jeg for min del, at man må søge dets oprindelse i omkvædets første «visuorð». Hvad angår skjaldens tilnavn «dáðaskáld», så er betydningen heraf uvis og skrivemåden hos de forskellige udgivere på grund heraf vekslende, idet nogle sætte dets første del i forbindelse med en mand «Daði», andre med hunkensordet «dáð» osv.

Skúli Þorsteinsson «frá Borg á Mýrum», en sønnesøn af Egill Skallagrímsson, har digtet en «flokkr um Svoldarorrustu», hvoraf Hkr. (s. 211) og Fsk. (s. 63) anfører et helt og Skáldskaparmál 5 halve vers¹). Skule var født omkr. år 980 og deltog som ung («fékk ek ungr þar er spjör sungu», Hkr. l. c.) med Erik jarl i Svolderslaget. Af Gunnlaugssaga kan man desuden se, at Skule opholdt sig hos jarlen i året 1001—1002, da Gunnlaug var i Norge, men siden er han rejst til Island, og har overtaget sin fædrenegård Borg, hvor han boede til sin død omtr. 1050. Den anførte «flokkr» har Skule digtet på Island i en ældre alder, og det kan derfor være tvivl underkastet, om det er til den eller måske et andet nu tabt kvad, at Skt. sigter, når det anfører ham som en af de skjalde, der har digtet om Erik jarl.

¹) Jvfr. Sn. E. I 330, 346, 400, 490, 492. II 432 . . . 598.

Þórðr Sjáreksson svartaskáld omtales ligeledes som skjald i begyndelsen af det 11. årh. (jvfr. Fms. IV. 362). Om hans lævned ved man kun, at han var besvogret med den bekendte høvding Hjalti Skeggjason fra Þjórsárdalr i det sydlige Island (Fms. III 37—38). Han nævnes ikke i Ldn. og faderens navn Sjárekr (eller Særekr, Fsk.) forekommer ellers ikke. I den legendariske Ólafssaga kaldes Thord «Háreksson» (s. 50), og i enkelte håndskr. «Svartsson» (Flat. II 281, Fms. IV 362), men bægge navnene er utvivlsomt fejlagtige. Hans død må være indtruffen efter år 1030. Thord har digtet en *Þórálfsdrápa* om Þórálfr Skólmsson, der 19 år gammel deltog i slaget på Stord (961) med kong Hákon Adalsteinsfostre. Af dette digt er der bevaret 3½ vers i de kongesagaer, hvori slaget omtales¹⁾. Efter Hákons fald drog Thoralf til Island og bosatte sig på gården Myrká på nordlandet. Drapen er derfor vistnok digtet på Island og rimeligvis før år 1000. Endvidere har Thord ifølge Skt. digtet et nu tabt kvad om Erik jarl Hákonsøn samt en «flokk» om en Klængr Brúsason, hvoraf der i kongesagaerne og Sn. E. anføres et halvt vers, der handler om, hvorledes Sveinn jarl Hákonarson i året 1015 afbrændte Nidaros. Om Klæng, der i nogle hdskr. urigtig kaldes «Bjarnason» og siges at have digtet denne «flokk» vides ellers intet. Den handler om en sejlads langs Norges kyst sydpå til Agðir, netop den vej, Svein drog straks efter branden. En «erfidrápa» om Olaf den hellige, også kaldet *Róðadrápa* (rigtigere *Róðudrápa*?) har han også digtet. Heraf anføres et vers i Fsk. (s. 82; Fms. III 38), der handler om slaget i «Áin helga» (1026). I Sn. E. (I 462) findes endvidere et vers af Thord af sagnhistorisk indhold. Versemålet er «runhenda» af 3dje grad på 4

¹⁾ Jvfr. Hkr. 105—107; Fsk. 25; Flat. I 60—61; Fms. I 44—46.

stavelser, med den særegenhed, som ellers ikke forekommer, at 1ste og 5te verslinje osv. hører sammen. I Sn. E. (II 497) (Ormseddubrot) findes endvidere et $1\frac{1}{4}$ vers, der tillægges en Þórðr S. son, der næppe kan være nogen anden end Þórðr Sjáreksson.

Þórðr Sigvaldaskáld siges i Skt. at have digtet om den bekendte danske jarl Sigvaldi Strút-Haraldsson, men kvadet kendes ikke. Thord har vistnok stammet fra det sydlige Island, da hans søn, den berømte Sighvatr skáld, blev opdraget i den egn af landet. Ifølge Hkr. (s. 248) opholdt Thord sig en lang tid hos Sigvalde jarl og siden hos hans broder Þorkell hinn hávi indtil dennes fald. Derefter sluttede han sig til den senere norske konge Ólafr Haraldsson og deltog med ham i hans vikingetog i vesten. Ved Sighvats ankomst til Norge år 1014 opholdt Thord sig ved kong Olafs hird, men omtales ikke senere.

Den Skáld-Helgi Þórðarson, der omtales i Ldn. (s. 68 og 170), og om hvem man i sin tid har haft en særskilt saga (Ant. Americ. s. 276), tror jeg nærmest at måtte henføre til denne tid. Skjalden Hallarsteinn har i den sidste halvdel af det 11. årh. digtet et kvad om Helge, som langt senere er blevet benyttet af forfatteren til Skáld-Helgarímur (GhM II 425 fig.). Helge stammede fra Borgarfjorden. Hovedæmnet i disse «rimur» danner hans forhold til søstrene Þórdís og Þórhalla samt hans æventyr i Grønland.

Njála, der som bekendt foregår på sydlandet på Island i den sidste halvdel af det 10. og begyndelsen af det 11. årh., indeholder en stor mængde vers, men disse er for største delen — og jeg er her så heldig at have en vægtig autoritet at støtte mig til — uægte. Dette gælder utvivlsomt de vers i den første del af sagaen, som tillægges Gunnarr Hámundarson at Hlíðarenda

og Unnr Marðardóttir, men som øjensynlig skriver sig fra en langt senere tid. Jeg vil derfor indskrænke mig til at anføre, at der i det hele tillægges Gunnar 9 vers, som skal være digtede ved forskellige lejligheder, og Unn tre, i hvilke hun for sin fader skildrer sit ulykkelige ægteskab med Hrótr Höskuldsson. På samme måde forholder det sig vistnok også med de nidviser, som forfatteren lader Gunnars frænde Sigmundur Lambason digte om sagaens hovedperson Njáll Þorgeirsson og hans sønner; heraf anfører sagaen 3¹⁾. Sagaen kalder Sigmundur «skáld gott», og det er også muligt, at han har været det og at han i virkeligheden har digtet et nidkvad om Njala og hans sønner, da disse ifølge sagaen dræbte ham på grund af et sådant. En Þórhildr skáldkona omtales også i Njala (kap. 34), og der anføres af hende en «kviðlingr» (et linjepar) om hendes mand Þráinn Sigfússon, som hun fremsagde ved et gæstebud. Indholdet var spottende og Thrain, som gärne vilde blive hende kvit, benyttede lejligheden til at erklære sig skilt fra hende. Thorhild skildres også som «orögífr mikit ok fór með flimtan». Af selve Njáll Þorgeirsson (Brennu-Njáll) anfører Skáldskaparmál et halvvers (Sn. E. I 498), men vistnok med urette, da så vel Morkinskinna (s. 15) som Hrokkinskinna (Fms. VI 170) lader verset høre til en af de 16 «gamanvísur», som kong Harald hådråde digtede om den russiske kongedatter Ellisif (Elisabeth). Njalls søn Skarpheðinn tillægger sagaen i alt 20 vers, hvoraf mange er meget smukke; det sidste skal han have digtet i ilden lige før sin død. Af hans svoger Kári Sölmundarson (Sviðu-Kári) anføres 6 hele vers; et enkelt, meget smukt, vers tillægges en af Floses mænd Móðólfr Ketilsson, der

¹⁾ Eksempelvis kan således anføres verselinjen (kap. 44): «helzti gott með spotti» o. fl.

senere blev dræbt af Kåre. «*Draumvísur*» anføres af Flosi Þórðarson (Brennu-Flosi), en Hildiglúmr og endelig af en Gilli jarl í Suðreyjum, ét vers af hver. En Þorkell elfaraskáld omtales endelig i sagaen (kap. 77) som forfatter til et vers, der handler om Gunnars sidste kamp. Denne Thorkel kendes ikke, men så meget fremgår af verset, at han har levet langt senere end Gunnar, måske ikke før år 1200 (?); verset har lighed med et andet af samme indhold af Haukr Valdísarson (se nedenfor).

I *Heiðarvígasagas* sidste del (den egenlige *Heiðarvígasaga*), der foregår omkr. år 1013—15, omtales flere skjalde. Således anføres her et vers (Isl.² II 338) af en Þur íðr Ólafsdóttir fra gården Ásbjarnarnes i Víðidalr, hvori hun ægger sine sønner til at hævne deres broder Halls drab på Borgfjordingerne; de fulgte hendes opfordring, og med Viga-Barði i spidsen drog de til sydlandet, hvor de blandt andre fældede en Gísli Þorgautsson, der før deres ankomst digtede et vers om en ildevarslende drøm, han havde haft, samt tillige en Þorbjörn Brúnason fra gården Veggir, af hvem der anføres 4 vers, der omhandler de varsler og drømme, han havde før sin død; to af disse er virkelige «*draumvísur*»; alle versene er meget smukke, skønt deres ægthed måske kan være tvivlsom. En utvivlsom og tilmed betydelig skjald er den i *Heiðarvígasaga* optrædende Eiríkr víðsjá, der var i Bardes følge og deltog med ham i alle hans kampe. Erik boede på gården Búrfell på nordlandet ikke langt fra Ásbjarnarnes; han bliver i sagaen omtalt som «*skáld ok eigi lítill fyrir sér*». Af ham anføres i det hele 7 vers, der alle er digtede om de «*Heiðarvíg*» benævnte kampe (1014); det sidste af disse anføres også i den 4de afhandling i *Suorra Edda* (II 192). Om Eriks liv vides kun, at han på grund af deltagelse i disse kampe for en tid blev gjort fredløs og måtte sammen med Bardeog hans fæller forlade

landet. Eirik har været en udmærket skjald at dømme efter de brudstykker, som tillægges ham, og der er næppe nogen grund til at tvivle om deres ægthed.

Laxdæla, der som bekendt foregår på vestlandet omtr. samtidig med *Heiðarvígasaga*, anfører kun ét vers af en navngiven forfatter, nemlig høvdingen Þorgils Hölluson på gården Tunga i Hróðadalr. Thorgils skildres som «mikill maðr ok vænn ok enn mesti ofláti», men «engi jafnaðarmaðr». Det vers, som her anføres af ham (s. 284), er i «runhent» versemål og digtet lige efter et overfald på den fra sagaen bekendte Helgi Harðbeinsson, hvorved denne blev dræbt (1015). Året efter blev Thorgils selv dræbt på altinget af en mand ved navn Auðgisl, der ved Snorre godes bistand hævnede en ham sket uret på Thorgils. Man har i sin tid haft en selvstændig «Þorgils saga Höllusonar», hvilken forfatteren af *Laxdæla* har kendt og benyttet (jvfr. udg. s. 290).

Grettissaga, der for største delen foregår i begyndelsen af det 11. årh., handler som bekendt om skjalden Grettir Ásmundarson's liv og lævned. Af den mængde vers, som tillægges ham, er en stor del uægte og senere indskudt, ligesom den prosaiske del af sagaen som bekendt har modtaget mange udsmykninger i senere tider. Af skjalde anføres der blandt andre foruden Grette dennes farfader Ónundr tréfótr Ófeigsson bullufótar. Han var en af dem, der i Hafrsfjordslaget (872) kæmpede mod kong Harald hårfager; her mistede han det ene ben, hvilket dog ikke forhindrede ham i senere at deltage i mange slag. Tilsidst drog han til Island og nedsatte sig i Reykjafjörðr og Kaldbaksvík på nordlandet. Ónund tillægger sagaen i alt 4 vers. Hans sønnesøn og Grettes fader Ásmundr Þorgímsson hærulangr, der boede på gården Bjarg i Midfjorden, tillægges der — dog vistnok med urette — et vers, som han skal have digtet om sin søn Grette (sag. s. 26). Også

Grettes moder Ásdís Bárðardóttir tillægges der et vers i sagaen (s. 189—90). Hovedpunkterne i Grettes liv er følgende: Han er født omtr. 996, drog til Norge 1011 med en Hafliði á Reyðarfelli, af hvem et vers anføres, og opholdt sig hos høvdingen Þorfinnr Kársson på Hamsey, hvor han i juletiden alene dræbte flere bersærker. Om denne Thorfinn digtede Grette siden 3 vers i «kviðuhátt» (af en *Þorfinnskviða*?). Næste år rejste Grette til Island igjen og kæmpede under sit ophold her med gengangeren Glámr, hvilket skal være blevet anledning til alle hans senere ulykker. På en rejse til Norge, som han foretog 1015, blev han uskyldig årsag til, at flere mænd indebrændte, blandt disse to sønner af den mægtige islandske høvding Þórir Skeggjason på gården Garðr i Kelduhverfi; denne udvirkede, at han blev gjort fredløs over hele Island, og blev siden en af hans mest forbitrede og hårdnakkede fjender. Da Grette samme år kom til Island, landede han i Borgarfjorden, og ved den lejlighed anføres nogle viser, som han og en bonde Sveinn at Bakka digtede om en hoppe Söðulkolla; disse viser kaldte de *Söðulkollvísur*; heraf anføres 3^{1/2} vers af hver. Efter denne tid førte Grette et omflakkende liv og opholdt sig en tid hos en halvjetætte Hallmundr, om hvem han digtede en «flokk»; heraf haves ét vers samt omkvædet:

«Hátt stígr höllum fœti
Hallmundr í sal fjalla».

Denne Hallmund skal senere lige før sin død have digtet om sig selv et kvad, hvoraf sagaen anfører 6^{1/2} vers; dette kvad, der kaldes *Hallmundarkviða*, er i «kviðuhátt». År 1031 blev Grette endelig dræbt på øen Drangey i Skagaffjorden af en Þorbjörn öngull Þórðarson, der skildres som en rå og hensynsløs mand, der end ikke undså sig for at fremvise Grettes hoved for hans moder Ásdís; sagaen anfører to vers, digtede ved denne

lejlighed, det ene af Thorbjörn, det andet af Asdis. Thorbjörn drog siden til Miklagård, forfulgt af Grettes halvbroder Þorsteinn drómundr, hvem det her lykkedes at dræbe Thorbjörn; af Thorstein haves også et vers. Af Grettes vers anfører sagaen foruden de allerede omtalte omtr. 34 i «dróttkvætt» og desuden adskillige i «fornyrðislag» samt 2 «kviðlingar». Nogle af disse vers er meget gamle, og så vel Sn. E. (I 424) som Ldn. (s. 231) omtaler Grette som skjald.

En Oddr úmagaskáld, der ellers er fuldstændig ubekendt, nævnes i Grettla (s. 27), hvor han omtales som skjalden Kormaks og hans broders «framfærzlu-maðr». Omtrent samtidig med Grette har den Þórunn skáldkona Surtsdóttir været, som omtales i Bergsbók (jvfr. Ldn. 158). «Hun og Grette var »þrimeningar» (Grettir Ásmundarson — Ásmundr — Þorgrímr — Önundr tréfoðr. Önundr tréfoðr — Grettir Önundarson — Surtr — Þórunn).

Þóroddr dráputúfr Arnórsson i Hrutafjorden i det nordlige Island var omtrent samtidig med, skønt rimeligvis noget yngre end Grette. Han lå først i fjendskab med Grette, da denne havde dræbt hans broder, men blev snart efter besvogret med Grettes familie, hvorefter han på altinget 1032 stillede sig på hans venners side imod Þorbjörn öngull. At Thorodd har været digter, bekræftes så vel af hans tilnavn som af den lige så pålidelige som velunderrettede Melabók (Ldn. 168), der omtaler Thorodd som forfatter til *Ófeigsvísur*. Jeg tror også i dette ord «vísur» at se grunden til hans tilnavn «dráputúfr» (drapestump). Den i disse viser omtalte Ófeigr er sandsynligvis hans nabo, den fra *Bandamannasaga* så godt kendte Ófeigr Skíðason på Reykir der er den eneste fra de historiske kilder kendte mand, om hvem der kan være tale. Ófeig skal selv have været skjald, og Bandamannasag aanfører i alt

5 vers af ham; desuden anfører denne saga et vers i «fornyrðislag» af Grettis søstersøn Óspakr Glúmsson fra gården Eyri i Bitra.

Skáld-Torfa på Torfustaðir i Midfjorden nævnes i Grettla (s. 26—27) som moder til Bersi Skáld-Torfuson, en anset skjald, hvis levetid falder i den første halvdel af det 11. årh. Grettla siger om ham, at han var «manna gjørfilegastr ok skáld gott», men fortæller ellers intet videre om ham. Af kongesagaerne ved man, at han senere rejste til Norge og deltog med Svend jarl Hákonssøn i Nesjaslaget 1015; da Svend flygtede, lagde kong Olaf mærke til, at Berse stod i forrummet på jarlens skib; han var let kendelig på grund af sin skønhed og prægtige rustning; kongen hilste på ham, og Berse gengældte hilsenen. Dette erindrede han siden kongen om i en «flokkr», som han digtede om denne, medens han holdtes fængslet af kong Olaf¹). Dette må være sket nogen tid senere, ti Berse er uden tvivl rejst med Svend jarl til Sverige, og en kort tid efter træffer vi ham i selskab med Sighvat hos Knud den store i England, der forærede ham et sværd og to guldringe (Hkr. 377, Fms. IV 292, IV 204). Efter den tid er han så kommen i kong Olafs magt, men er bleven benådet, ti herefter omtales han som en af kongens skjalde og denne meget hengiven. I det tillæg til Ólafssaga, som findes i Flat. (III 243—44, Fms. V 233—34) og som almindelig tillægges Styrmir fróði, fortælles der, at Berses fjender påstod overfor kongen, at han ikke var i stand til at digte selv, men kun brugte at efterligne andre. Kongen lod da mange sværd bringe ind i et lille værelse og spidde fast i gulvet, og bød Berse at digte et vers derom, hvilket denne også gjorde. I året 1029 (1030?) rejste Berse med sin ven Sighvat til Rom;

¹) Hkr. 253—54; Flat. II 45; Fms. IV 244, IV 101—102, V 233—34; Oh⁵³ s. 41.

da de på tilbagevejen hørte om kong Olafs fald på Stiklestad, gjorde denne efterretning et så stærkt indtryk på Berse, at han næsten i samme øjeblik døde af sorg. Ifølge Skt. skal han have digtet et kvad om Svend jarl Hakonssøn og et andet om kong Knud den store, der bægge er tabte. Af en «flokkr» om kong Olaf den hellige er tre vers bevarede; denne «flokkr» synes ved første øjekast at være digtet lige efter Nesjaslaget, men Berse har dog sandsynligvis ikke forladt Svend jarl før end efter dennes død; kvadet turde måske også nærmest være at anse som en slags «höfuðlausn».

Ólafur konungr Haraldsson, senere kaldet hinn helgi (født 995; konge 1015—1030), blev så vel i levende live som efter sin død besunget af en mængde skjalde. I sine yngre år vilde han ikke lade digte om sig, og det siges om ham, at han til den første skjald (Sighvat), der fremstillede sig for ham, sagde at han ikke vilde høre skjaldevers (Hkr. 248). Senere må han dog have forandret anskuelse, idet han endog selv siges at have optrådt som skjald ved enkelte lejligheder. Han digtede således et vers efter Erling Skjalgssøns fald (1028), der anføres i Hkr. (s. 446). Den legendariske Ólafssaga (s. 8—9) tilegner ham desuden en «flokkr» på 10 vers, der handler om Knud den stores kamp ved Lundúnabryggjur (1016). Men dette er dog uden tvivl fejlagtigt, da Olaf af historiske grunde ikke kan have deltaget i denne kamp (jvfr. Steenstrup: Danske og norske Riger, 2. H. Kh. 1882, s. 447—48). Knytlingasagas forfatter siger også, at denne «flokkr» blev digtet af kong Knuds krigere (liðsmenn; deraf kvadets navn *Liðsmannaflokkr*).

Inden jeg går over til at omtale de større skjalde, som levede ved denne tid, vil jeg i korthed berøre nogle mindre bekendte, som bliver nævnte i Olaf den helliges saga. Den ene af disse er en norsk bonde ved navn

Brynjúlfr úlfaldi, der boede ved Gøtaelven på grænsen mellem Sverig og Norge; for en tjeneste, han viste kongen, gav denne ham et guldbeslået sværd, gården Vettaland og en lensmands rettigheder; herom skal Brynjulf have digtet et vers, hvoraf det sidste linjepar anføres i kongesagaerne (Hkr. 266; Flat. II 54; Oh⁵³ s. 49). Den anden var en Islænder ved navn Jökull Bárðarson, der nedstammede fra en berømt slægt i Vatnsdalen i det nordlige Island. Han var i Håkon jarl Erikssøns tjeneste, da denne efter kong Olafs flugt til Rusland underkastede sig Norge. Et vers af Jökul, der er bevaret, bekræfter dette. Senere blev han taget til fange af kong Olaf og dræbt; et vers, som han digtede lige før sin død, anføres også¹⁾. — Af Eindriði Einarsson þambarskelfis anføres et vers i Fms (V 307—308); men fortællingen er i historisk henseende ikke fuldt pålidelig, og det er derfor tvivlsomt, om det her anførte vers er af ham.

Af kong Olafs egenlige hirdskjalde er Sighvatr Þórðarson den mest berømte, ligesom han også overhovedet er en af de allerstørste skjalde fra oldtiden. Han var en søn af den føromtalte Þórðr Sigvaldaskáld og blev i sin ungdom opdraget på gården Apavatn i Grimsnes i det sydlige Island. Kilderne er enige om, at han digtede lige så hurtigt som han talte; i Fms. (IV 89; V 232) findes en æventyrlig fortælling om, at Sighvat skulde have fået sin skjaldegave ved at spise en fisks hoved. Omkr. år 1014 rejste Sighvat udenlands og kom til den unge konge Olaf Haraldssøn, hos hvem Sighvats fader ved den tid opholdt sig. Sighvat sluttede sig til kongen og blev hans skjald og fortrolige ven, så længe han levede. Som et eksempel på, hvor meget Sighvat havde at sige ved hirden, kan anføres fortællingen om Magnus den godes

¹⁾ Hkr. 454—55; Fsk. 88; Flat. II 317; Fms. V 29—30; Oh⁵³ s. 192.

fødsel. Barnet blev født ved nattetid, men var så sygt, at ingen af de tilstedeværende troede, at det kunde leve til næste morgen; det måtte derfor døbes, og Sighvat blev som kongens bedste ven anmodet om at vække denne, da ingen anden turde gøre det. Sighvat vovede det dog heller ikke, men påtog sig at give barnet navn, og drengen blev døbt Magnús. Da kongen næste morgen kaldte Sighvat for sig og bebrejdede ham, at han havde givet drengen dette fuldstændig fremmede navn, svarede Sighvat, at han havde opkaldt ham efter kong Karlamagnús¹), som var den bedste mand i hele kristenheden. Dette svar tilfredsstillede kongen fuldstændig, og Sighvat kom til at stå i endnu højere gunst hos ham end før (Hkr. 365—66). Efter kong Olafs fald (1030) sluttede Sighvat sig til hans søn Magnus, og da denne var bleven konge i Norge (1035), blev Sighvat en af hans fortroligste rådgivere. Sighvats dødsår kendes ikke, men må antages at have været omkr. år 1042, da han ikke omtales efter den tid.

Sighvat har været en meget frugtbar skjald, og skønt hans digte for en stor del er tabte, har man dog betydelige brudstykker bevarede. Hans første kvad om kong Olaf, digtet 1016, kaldes af nogle *Vestrvíkingarvísur*, da det omhandler kongens krigstog i vesten; heraf har man nu omtr. 14¹/₂ vers i Olafssagaerne²). Hans andet kvad er *Nesjavísur* om kong Olafs kamp med Sveinn jarl Hákonarson ved Nes 1015, i hvilket slag Sighvat deltog; af denne «flokkr.» haves omtr. 9 hele og 5 halve vers³).

¹) Sighvat har vistnok forstået den første del af navnet karla som ejef. flt. af karlar. húskarlar, krigere.

²) Hkr. 220, 222—23, 226—29, 236; Fms. V 41—59, 73; Fsk. 70—72 (der opregnes her 7 af kong Olafs kampe); Oh⁴⁹k. 10, 12.

³) Jvfr. Hkr. 252—52; Fms. IV 97—101, 103—105; Fsk. 75—76; Oh⁴⁹ kap. 26—27.

Austrfararvísur digtede Sighvat i vinteren 1018—19, da han i kong Olafs ærende sendtes til jarlen Rögnvaldr Úlfs-son i Gautland; af disse er sikkert 21 og måske 26 hele vers bevarede (jvfr. Sn. E. III 338—39). Ifølge Fms. (VI 287) digtede Sighvat omkr. 1020—23 endnu et kvad om kong Olaf den hellige, men det er vistnok nu fuldstændig tabt, måske dog med undtagelse af 2 vers¹). Lidt efter digtede Sighvat ifølge samme kilde et kvad om Ívarr hvíti (Fms. VI 287—88), der også er tabt. Året 1026—27 tilbragte Sighvat på rejser i vesterlandene med en mand ved navn Bergr og digtede da en «flokkr» kaldet *Vestrfararvísur*, hvoraf 3 hele og et halvt vers haves²). Af en «flokkr» om Erlingr Skjálgsson (*Erlingsflokkr*), der er digtet efter dennes fald 1028, haves nu 9 hele vers³), men derimod intet af det kvad om den svenske konge Önundr (1022—50), som Skt. tillægger Sighvat. Det er uden tvivl digtet i tidsrummet 1031—35, da han i den tid opholdt sig ved den svenske konges hird. I de følgende år efter kong Magnus's tronbestigelse digtede han et kvad om dronning Ástriðr, Olaf den helliges enke, hvoraf Hkr. (s. 516) meddeler 3 vers. Efter Knud den stores død (1036) digtede Sighvat en *Knútsdrápa* i «toglag» med «klofastef»:

«Knútr vas und himnum . . .
höfuðfremstr jöfurr.»

Efter de brudstykker at dømme, som nu haves af kvadet (8 hele og 3 halve vers), har den af Þórarinn loftunga også i «toglag» digtede *Knútsdrápa* tjænt som

¹) Hkr. Oh. kap. 57; Fms. V 170. (Sn. E. III 339).

²) Jvfr. Hkr. 416—17; Fsk. s. 84; Fms. IV 352—53.

³) Jvfr. Hkr. 230—31, 444—46; Fsk. s. 86; Fms. II 16—17, IV 69—70, 241, V 11—16.

forbillede¹⁾. År 1038(?), da kong Magnus vilde lade dem, som havde taget del i opstanden mod hans fader, dræbe, og hans venner frygtede uroligheder på grund heraf, påtog Sighvat sig at underrette kongen om faren og fremsagde da for ham de såkaldte *Bersöglisvisur*, der havde den virkning, at kongen skiftede sind og regerede herefter med så stor mildhed, at han fik tilnavnet «hinn góði». Kvadet haves omtrent fuldstændigt (17 vers) i kongesagaerne²⁾. Sighvats sidste større kvad er en «erfidrápa» om Olaf den hellige, om hvilken det siges i Fms. (V 64), at han her «stælti eptir Uppreistarsögu», og i Flat. (II 394), at han i begyndelsen har villet benytte Sigurd Fafnesbanes saga som forbillede, men senere har forandret plan. Heraf haves nu omtrent 20 hele vers³⁾. Af Sighvat haves desuden en mængde lejlighedsvers, efter løst skøn ikke mindre end 30—40. Ifølge nogle hdskr. (Fms. V 116) har Sighvat endelig digtet en *Tryggvaflokk* om Olaf Tryggvesøns fader kong Tryggvi Ólafsson, men det er dog meget usikkert⁴⁾.

Sighvats søstersøn Óttarr svartí samt en anden skjald Gissurr svartí opholdt sig ved den svenske konge Olaf skødkonges hird i året 1017, da Hjalti Skeggjason rejste til Sverig for at mægle imellem den norske og den svenske konge; de skal have stået i høj anseelse hos kongen. Om Gissur ved man i øvrigt kun, at han ligesom Ottar var en Islænding og at han har digtet et kvad om kong Olaf skødkonge, hvilket også fremgår af

¹⁾ Hkr. 233, 415, 417, 420; Fsk. 80—81, 93.

²⁾ Hkr. 526—27; Fsk. 98. Fms. V 128—31, VI 38—44. Sn. E. II 176.

³⁾ Hkr. 453 . . 410 (Oh. kap. 236, 238—40, 192, 224, 225, 248, 259—60); Fms. V 76 . . 114 etc. Sn. E. I 450.

⁴⁾ Jvfr. for øvrigt Sn. E. III 335—48, hvor Sighvats lævned og digte udførlig omhandles.

Skt.; et halvvers i Sn. E. (I 512) er vistnok et brudstykke heraf. Ottar har også digtet en drape om kong Olaf og desuden en anden drape om hans søn Önundr. Af denne *Ólafsdrápa* indeholder Sn. E. i alt 6 halvvers; versemålet er «hálfhnept». Han siges også at have digtet en «mansöngsdrápa» om Olafskødkonges datter Ástriðr, der senere blev gift med Olaf den hellige. Da Ottar efter sit ophold i Sverig kom til Norge (c. 1022), lod kongen ham fængsle og vilde lade ham dræbe, men ifølge Sighvats råd digtede Ottar et kvad om kongen og reddede dermed sit liv. Kvadet kaldes *Höfuðlausn*, og heraf haves omtr. 16 hele og 4 halve vers bevarede. Ifølge Skt. har Ottar endvidere besunget den danske konge Svend tveskæg samt dennes søn Knud den store; af hans *Knútsdrápa* findes i Knytlinga omtr. 10 vers. Endelig har Ottar ifølge Skt. digtet et kvad om den norske høvding Guðbrandr i Dölum, sædvanlig kaldet Dala-Guðbrandr. Af hans «lausuvísur» haves kun tre¹⁾; også en 4de bliver i den kortere Ólafssaga (kap. 62) tillagt ham, men i Hkr. (s. 431) og Fms. (IV 378, V 233) tillægges den snart Sighvat snart Bersi Skáld-Torfuson.

Þórarinn loftunga omtales i Fms. (V 5—6) som íslenzkr at kyni, skartsmaðr mikill ok skáld gott». Han kom til kong Knud den store omkr. år 1028 og vilde fremsige for ham et «lofkvæði», som han havde digtet om ham. Da kongen hørte, at det kun var en «flokkr», blev han så vred herover, at han vilde lade Thorarin dræbe; denne fejede da nogle vers til samt indsatte det temmelig svulstige omkvæd:

«Knútr verr grund sem gætir
Griklands himinriki».

¹⁾ Jvfr. angående Ottars digte Sn. E. I 406 . . 527; Hkr. 220 . . 422; Flot. II 15 . . 281; Fms. IV 39 . . 362, V 174, 176, XI 185 . . 197; Oh⁵⁹ s. 35 . . . 93.

Kongen lønnede ham da godt for kvadet, som fik navnet *Höfuðlausn*; tilnavnet «loftunga» har han vel også fået på grund af dette omkvæd. Senere fulgte Thorarin med kong Knud på dennes tog til Norge og digtede herom en drape i «toglag», *Togdrápa*, af hvilken en «stefjabalkr» (på 6 vers, Hkr. 440—41) med det ufuldstændige omkvæd:

«Knútr es und sólar»,

samt et halvvers (Sn. E. I 408) er bevarede. Et andet kvad i «kviðuhátt», kaldet *Glælognskviða*, digtede Thorarin (omtr. 1031) om kong Knuds søn Sveinn Alfifuson, hvoraf kongesagaerne meddeler 9½ vers. Efter den tid forekommer Thorarin ikke omtalt¹).

En ellers ubekendt Hallvarðr Háreksblezi har digtet en *Knútsdrápa* om Knud den store; heraf anfører kongesagaerne et helt vers, og i Skáldskaparmál findes desuden 4 halvvers samt omkvædet:

«Knútr verr jörð, sem ítran
alls dróttinn sal fjalla»,

hvilket er en variation af Thorarins feromtalt omkvæd, eller omvendt. Dette kvad synes at have været smukt digtet²).

Den norske høvding Hárekr ór Þjóttu var en skjald ligesom hans berømte fader Eyvindr skáldaspillir, og Ólafssaga (1853, s. 170—71³) anfører 2 vers af ham, som han digtede efter slaget i «Áin helga» (1026), i hvilket han deltog med kong Olaf den hellige; efter slaget, da kongen med sin hær drog til fods op igennem Sverige, und slog Hárek sig på grund af sin høje alder for at følge med, og sejlede uden at blive bemærket med sit skib'alone gennem kong Knuds flåde; måske har det dog været

¹) Jvfr. desuden Flat. II 306—307, 369, 377; Fms. V 5—7, 100, 108—110, XI 204; Oh⁴⁹ s. 59; Oh⁵³ s. 180 . . 231.

²) Hkr. 442; Flat. II 307; Fms. V 9, XI 187; Sn. E. I 320 . . 516 etc.

³) Jvfr. også et linjepar af ham hos Ólafr hvítaskáld, Sn. E. II 98.

med dennes vilje, da Hårek kort efter gik over til ham og var en af bøndernes hovedanførere i slaget ved Stiklestad (1030). Hårek blev kort tid efter at Magnus den gode var bleven konge i Norge dræbt af en norsk høvding Ásmundr Grankelsson; han var den gang i en meget fremrykket alder ¹⁾).

Bjarni gullbráarskáld siges i Skt. og kongesagaerne at have digtet en «flokkr» om Kálfr Árnason, og der anføres heraf 7 vers. Denne Bjarne er sandsynligvis den samme som Islændingen Bjarni Hallbjarnarson skéfils fra Laxárdalr i Skagafjorden, der omtales i Fms. (VI 31—33) og dér siges at have digtet et «lofkvæði» om Kalf og hans bedrifter på Stiklestad. Bjarne blev ifølge sagaen på grund heraf straks efter dræbt af en anden Islænding Þorgrímr Hallason, der havde været en ven af kong Olaf; vel blev Thorgrim lidt senere dræbt, men blev hævnnet af en af sine ledsagere Kolgrímr hinn litli. Kalf lod da denne øjeblikkelig lægge i lænker, men da kong Magnus, der ikke havde været til stede, da dette skete, kom til, frigav han Kolgrim, der ved denne lejlighed fremsagde et kvad, som han havde digtet om Olaf den hellige; heraf meddeles der (l. c.) to «vísuorð»:

«Herstillis þarf ek hylli,
hálf eru völd und Kálfi». ²⁾

Þórfinnr munnr omtales i Olaf den helliges saga (Hkr. 475—76, Fms. V 57—8, Flat. 340—41) som en af de skjalde, der deltog i slaget ved Stiklestad og stod i skjoldborgen hos kongen. Ved den lejlighed anføres der et vers af ham. Ifølge de fleste kilder (Hkr. 491, Fms. V 80, Flat. II 355) faldt han i slaget tilligemed sin

¹⁾ Jvfr. Hkr. 427—28; Fsk. 82—83; Flat. II 286—87; Fms. IV 371—73, samt Sn. E. II 98.

²⁾ Jvfr. Hkr. 446 . . . 526; Fsk. 87—95; Flat. II. 311 . . . 422; Fms. V 17 . . . 141, samt Oh⁴⁹ og Oh⁵³.

broder Thord, men Flat. (II 358—59) lader dem dog bægge leve efter slaget og se det lys, som viste sig om natten over kongens lig. Hvorledes det så end forholder sig hermed, nævnes Thorfinn ikke noget steds senere. Han er uden tvivl identisk med den Thorfinn, som Flatøbogen (II 244, Fms. V 224) omtaler som en stor skjald hos Olaf den hellige. Her fortælles om ham, at han en gang sad på en «reidustóll» (bevægelig stol) foran kongen, og at denne opfordrede ham til på stående fod at digte om Sigurds kamp med Fåfne, der var fremstillet på et tæppe: dette gjorde han også, og verset er endnu bevaret. I den legendariske Olaf den helliges saga nævnes Thorfinn dog ikke som forfatteren, men derimod Þormóðr Kolbrúnarskáld. Hvorvidt denne Thorfinn er identisk med den Þorfinnr munnr, som i hdskr. B af Skt. siges at have digtet om Hákon jarl († 995), tør jeg ikke afgøre, da hdskr. A kalder ham Þórólfr munnr (Sn. E. III 280). Tilnavnet «munnr» bæres, så vidt jeg ved, foruden af Thorfinn kun af den norske konge Sigurðr munnr († 1155); i og for sig kunde der ikke være noget imod at den samme mand kunde have digtet om Hákon jarl og Olaf den hellige, men måske er A's læsemåde (Þórólfr) rigtigere, og til den anskuelse hælder Jón Sigurðsson (Sn. E. l. c.). En Þórólfr munnr nævnes ellers ikke i litteraturen.

En af de mest bekendte og bedste skjalde fra denne tid er Þormóðr Bersason Kolbrúnarskáld, der er en af hovedpersonerne i Fóstbræðrasaga; han omtales desuden ofte i sagaerne om Olaf den hellige. Han var en bondesøn fra Dyrðilmýri ved Isafjorden i det nordvestlige Island. Ifølge Fbrs. vidnesbyrd (s. 5) var han «þegar á unga aldri hvatr maðr ok hugprúðr, meðalmaðr vexti, svartr á hárslit ok hrokkinhærðr». Han indgik tidlig fostbroderskab med den lige så tapre som uforfædede Þorgeirr Hávarsson og deltog med denne i flere æventyrlige tog, hvor de stedse gik af med sejren. Tilsidst gik Thorgeirs overmod så vidt, at

at han spurde sin fostbroder om, hvem af de to der vel vilde gå af med sejren, hvis de forsøgte sig i kamp med hinanden. Det syntes Thormod ikke om og de skiltes, uden dog at blive fjender eller bryde fostbroderskabet. Dette skete omkr. år 1014. Thorgeir opholdt sig nu for det meste udenlands, men Thormod hos sin fader Bersi, der imidlertid var flyttet til gården Laugaból. På samme tid blev han bekendt med en Þórdís Grimudóttir på gården Eyri; dennes troldkyndige moder, der var misfornøjet med det forhold, der udviklede sig imellem dem, lagde en mand i baghold for Thormod for at dræbe ham; det mislykkedes vel, men Thormod blev såret og digtede siden et vers herom (Fbr. s. 32). Derefter stiftede han bekendtskab med en Þorbjörg Glúmsdóttir, kaldet «kolbrún» på grund af sine mørke øjenbryn og sit mørke hår. Om hende digtede han flere «mangsøngvisur» samt et «lofkvæði», som han kaldte *Kolbrúnarvisur*; heraf fik han tilnavnet «Kolbrúnarskáld» (Fbr. s. 37). Senere, da han igen vilde indynde sig hos Thordis, forandrede han kvadet en del og lod, som om han oprindeligt havde digtet det om hende. Da viser Kolbrun sig for ham i drømme og truer ham med, at han skal miste synet på bægge sine øjne, hvis han ikke overensstemmende med sandheden højt og lydeligt forkynder, at kvadet alene er digtet om hende. Næste morgen vågner Thormod med så hæftige øjensmerter, at han ikke tør andet end fortælle sandheden; ved den lejlighed digter han da et vers og hans øjne bliver snart raske igen. Af elskovsviserne er intet bevaret, og fortællingen synes i det hele taget at være stærkt udsmykket; men at Thormod dog utvivlsomt har digtet om Kolbrun, kan man slutte så vel af hans tilnavn som af Landnámas vidnesbyrd (s. 136). I Grettla (s. 112—15) berettes, at de to fostbrødre og Grettir, medens de en vinter opholdt sig hos høvdingen Þorgils Arason på Reykjahólar, jævnlig prøvede styrke

med hverandre; hvis dette forholder sig rigtig, må det være sket i vinteren 1016—17 (jvfr. Safn I 476), altså efter at fostbrødrene var skilte, men Fbr. ved intet om dette at fortælle. Omtr. år 1024 blev Thorgeir dræbt af en grønlandsk høvding Þorgrímr tröllli, og Thormod digtede da en erfidrápa om ham, *Þorgeirsdrápa*, hvoraf 15 vers er bevarede i Fbr. Sagaens forfatter har dog kendt flere, ti han siger (udg. s. 28), at Thorgeir og hans ledsagere opholdt sig nogen tid i England — ok hefir Þormóðr svá um ort, at Þorgeirr þægi þar góðar gjafir af höfðingjum. Eptir þat fór hann til Danmerkr ok fjekk þar svá mikla virðing, at Danir tignuðu hann nerr sem konung, at því sem Þormóðr hefir um ort. Dette omtales nemlig ikke i noget af de i sagaen bevarede vers. Straks efter Thorgeirs fald rejste Thormod udenlands nærmest i den hensigt at hævne sin fostbroder, men her er kilderne ikke overensstemmende. Flatøbogen (II 199—200) og den legendariske Ólafssaga lader ham først komme til kong Knud i England, som imod Thormods vilje vil beholde ham hos sig og give ham samme løn, som Þórarinn loftunga før havde fået. Det berettes endvidere her, at han digtede mange lejlighedsvers; af disse er bevarede. Endelig kommer han så til kong Olaf ved at springe over på dennes skib fra et andet, ved hvilken lejlighed han dræber en mand af kongens følge; han bliver imidlertid snart benådet og digter to vers, hvoraf det ene, der angiver hans alder (knap 30 år), ikke forekommer andre steder. Hverken Fbr. eller de øvrige norske kongesagaer kender noget til denne fortælling, og Fbr. lader ham rejse direkte fra Island til Norge efter Thorgeirs fald. Kort efter at han er ankommen til kong Olaf, bliver han dennes hirdmand og får orlov til at rejse til Grønland for at hævne Thorgeir. Her opholder han sig i 3 år (1025—28), og ved en beundringsværdig tapperhed og udholdenhed

lykkes det ham at dræbe så vel Thorgeirs banemand Þorgrímr trölfi som flere andre mægtige grønlandske mænd (i alt 5 eller 7, jvfr. Njála II 138). Fra denne tid er der bevaret 5 vers af ham (i Fbr. og Flat.), som han digtede ved forskellige lejligheder, og 2, som han digtede, da han kom tilbage til kongen. På dennes flugt fra Norge øst på til Garderige ledsagede Thormod ham, ligesom han deltog med ham i slaget ved Stiklestad (1030), hvor han digtede flere vers. Om morgenen før slaget vækkede Thormod hæren på kongens opfordring ved at synge *Bjarkamál hin fornu*, som da af hæren blev om døbt til *Húskarlahvöt*. I selve slaget kæmpede Thormod med udmærket tapperhed, og hans hengivenhed og kærlighed til kongen var så stor, at han ikke vilde overleve ham; han blev da også til sidst dødelig såret og døde en helt modig død. Interessant er fortællingen i Fbr. (Hauksbók) og Flat. (II 366) om, at Harald hårdråde skulde have fuldført hans sidste vers, men den bliver tvivlsom, da de andre kilder ikke har den, og de bedste ikke en gang lader dette vers være det sidste, som Thormod digtede. I det hele er der bevaret 37 vers, som tillægges Thormod; desuden tillægges der ham — men vistnok med urette — i den legendariske Ólafssaga (s. 67, 69) foruden det under Thorfinn munn omtalte endnu to vers, hvoraf det ene ifølge alle de andre kilders vidnesbyrd er digtet af kong Harald hårdråde og det andet af Thormods våbenfælle i slaget:

Gissurr med tilnavnet gullbrá, gullbrárskáld eller gullbrárfóstri; tilnavnet varierer i kilderne, idet Hkr. har »gullbrá«, Flatøbogen kalder ham fire gange »gullbrárfóstri« og to gange »gullbrárskáld«, og i Fms. er alle tre navne blandede med hverandre og undertiden mere eller mindre forvanskede (jvfr. V 56, 80). I Skt. kaldes han »gullbrá« i bægge hdskr.; her kan dog bemærkes, at hdskr. B (cod. Upsal.) lader ham digte om Olaf Tryggvesøn, hvilket

vistnok skyldes en uagtsomhed hos afskriveren. Alle tilnavnene er mulig berettigede, og det er derfor vanskeligt at afgøre, hvilket der er det rette. Gissur var fosterfader (fóstri) til Hofgarða - Refr eller Skáld - Refr Gestsson, og bliver i sagaerne oftere betegnet som «fóstri Hofgarða-Refs». Dog kan navnet «gullbráfóstri» næppe være opstået deraf. I Fms. (V 56) har man varianter som: «gullbráfóstri Hofgarða-Refsson», «gullbrár fóstri», «Hofgarða-Refr» (som ikke deltog i slaget!); «gullbrá, fóstri Hofgarða-Refs og son hans» (!! osv. Den føromtalt Bjarni gullbrárskáld levede samtidig med Gissur og digtede om Kálfr Árnason. Ellers forekommer ordet «gullbrá», så vidt jeg ved, hverken som egennavn eller tilnavn andre steder end i fortællingen om Gullbrá i Hvammr i Ísl. Þjóðsögur (I 146—47). I den legendariske Ólafssaga identificeres denne Gissur med Gissurr hinn svartí, der som før omtalt digtede om den svenske konge Olaf skødkonge, hvilket vistnok har foranlediget Jón Sigurðsson (Sn. E. III 3:33—35) til at gøre dem til en og samme person, men dette er uden tvivl ikke rigtigt, da de skarpt holdes ude fra hinanden i samtlige andre kilder, som omtaler dem. En forskel på deres digtning synes også at være til stede og bekræfte dette (jvfr. Njála II 306 note). Om denne Gissur ved man ellers ikke andet end at han ledsagede Olaf den hellige i hans landflygtighed til Garderige og deltog med ham i slaget ved Stiklestad, hvor han faldt efter en heltmodig kamp. Et vers, som han digtede før slaget, er bevaret¹⁾. En «erfidrápa» om Gissur, *Gíssurardrápa*, har hans fostersøn

Refr (Hofgarða-Refr, Skáld-Refr, Refr skáld) Gestsson digtet, hvoraf et vers er bevaret i kongesagaerne²⁾. I Sn. E. (I 232 . . . 612) har man ikke mindre end 13

¹⁾ Jvfr. Hkr. 475; Flat. II 341; Fms. V 57; Oh⁵³ s. 207.

²⁾ Jvfr. Hkr. 491; Flat. II 355; Fms. V 80—81; Oh⁵³ s. 218.

«vísuhelmingar» af ham, men det er vanskeligt at afgøre, om de alle tilhører et og samme digt eller flere forskellige. Det første halvvers, der omtales (Sn. E. I 232): «Opt kom jarðar leiptra» osv., omtaler en afdød, der selv har opmuntret ham til at digte, og synes derfor fortrinlig at passe til arvedrapen om Gissur. Det næste halvvers, hvori han takker gud for sin skjaldgave, synes ikke at kunne høre sammen med noget af det øvrige, da det er digtet i et andet versemål («alhent», Sn. E. I 240); jeg tror derfor ikke, at det kan gå an med Jón Sigurðsson at lade det danne den sidste del af det første halvvers (Sn. E. III 209). Det hører efter min mening enten til et særskilt digt eller er simpelt hen en del af et lejlighedsvers («lausavísa»). Tre halvvers (Sn. E. I 246, 416, 444) synes temmelig sikkert at kunne henføres til en *Þorsteinsdrápa*, da en vis Þorsteinn besynges i dem alle. Refs nabo Þorsteinn Gíslason († 1007), samt Þorsteinn Kuggason († 1026) og Þorsteinn Síðu-Hallsson var de mest bekendte mænd af det navn i Island på den tid, men om drapen er digtet om nogen af dem, er dog fuldstændig usikkert, da der i Sn. E. ingen historiske oplysninger meddeles. Alle de øvrige halvvers, hvoraf Snorre tillige anfører et i Háttatal (Sn. E. I 612), er af blandet indhold, som om en sejlads (østpå til Norge? Sn. E. I 324), om skjolde og spyd (gaver?) og desl., så at det er fuldstændig usikkert, hvor de hører hen. Til Gissurardrápa synes de i alt fald ikke at høre. Laufásedda (Sn. E. II 632) meddeler endvidere en «vísufjórðungr» af Refr, hvori han, hvis kommentatoren ellers har forstået den rigtig, har benyttet sig af de allerdunkleste udtryk («ullarflóki» omskriver han således ved «tré»). — Om Refs lævned ved man kun lidt. Han stammede fra det vestlige Island, hvor hans fader Gestr så vel som hans forfædre var høvdinger og «goðorðsmenn» (de såkaldte «Hofgarðagoðar»). Hans moder var skjalde-

kvinden Steinunn Refsdóttir, som digtede om Thangbrand (se ovf. s. 68). I kong Olaf den helliges regeringstid drog han til Norge og skal ifølge Skt. have digtet et kvad om denne konge; noget nærmere herom kendes dog ikke¹⁾; også Flatøbogen (II 226) nævner ham som en af denne konges hirdmænd og skjalde. Derimod forholder det sig ikke rigtig, hvad enkelte kilder (Flat. II 240, Fms. V 56) fortæller, at han har deltaget i slaget ved Stiklestad; i de bedste kilder som Hkr. omtales det ikke, og det er desuden usandsynligt, at Ref, hvis han havde været til stede, ikke skulde have digtet noget vers før slaget, lige som de andre tilstedeværende skjalde. Ifølge Skt. har Ref desuden digtet om kong Magnus den gode samt om to norske stormænd, skjalden Hárekr ór Þjóttu og hans søn Einarr fluga; at noget af det, der nu tillægges ham, kan høre til det ene eller andet af disse kvad er muligt, men herom tør jeg ikke udtale nogen bestemt mening. Refs dødsår kendes ikke. Han har været en udmærket skjald og har usædvanlig godt forstået konsekvent at fastholde en og samme poetiske ligning gennem et helt vers, hvad man ellers ikke ofte finder hos de ældre skjalde.

En Steinarr (skáld) siges i Sn. E. (I 412 [med variant Steinn] og II 584) at have digtet et halvvers, der handler om en kvinde, som har bedraget ham. Jeg tror, at denne Steinar næppe kan være nogen anden end den fra Fostbræðrasaga og Landnáma (s. 123) så godt kendte Helgu-Steinarr Þórarinsson, der var en dattersøn af digteren Glúmr Geirason. Han, der skildres som «garpr mikill ok harðfengr» (Fbrs. s. 105), rejste med Þormóðr kolbrúnarskáld til Grønland for at hævne Thorgeir Havarsøn. Senere omtales han ikke. At det nysnævnte halv-

¹⁾ Af de brudstykker, som endnu haves af Ref, og før er omtalte, kan næppe noget have hørt til dette kvad.

vers kunde være af den Steinarr skáld Önundarson, der er omtalt ovenfor (s. 38), er vel ikke umuligt, men sammenligner man det med de to vers, der haves af denne, forekommer det mig dog lidet sandsynligt; tonen i dette er i det mindste meget forskellig fra Steinar Önundssøns vers.

Skapti Þóróddsson hins spaka på gården Hjalli i Ölfus nævnes flere steder som skjald. Han er født i den anden halvdel af det 10. årh. og er rimeligvis rejst til Norge i slutningen af århundredet, da Skt. omtaler ham som en af dem, der har digtet om Hákon jarl. Det er måske også denne rejse, som man lader Skarpheðinn sigte til i Njála (s. 609), da han siger til Skapte, at Þórólfr Loptsson på Eyrar bragte ham om bord i en melsæk, efter at han havde dræbt en mand ved navn Ketill ór Eldu. Af digtet om Hákon jarl er intet bevaret. Skapte herte til en anset høvdingeslæggt på sydlandet og blev år 1004 valgt til lovsigemand, hvilken stilling han beholdt til sin død 1030. Han omtales også i mange sagaer (t. eks. i Íslendingabók, Ldn., Njála, Grettla, Ólkoftapáttur, Annalerne, kongesagaerne o. fl.), og skønt sagaskriverne undertiden, som i Njála, ikke er velvillig stemte mod ham, så er de dog alle enige om, at han var en af de viseste og dygtigste lovsigemænd, ligesom han også var den, der længst af alle beholdt lovsigemandsembedet. Arer fróði fortæller, at selv høvdinge og mægtige mænd måtte bøje sig for hans myndighed, ja endog gå i landflygtighed, når de havde forbrudt sig imod landets love. I mange vigtige sager havde han derfor den afgørende stemme, men efter nogle sagaers vidnesbyrd stod hans retfærdighed ikke altid i det rette forhold til hans klogskab. Adskillige retsreformer blev indførte i hans tid, som femterdommen (efter Njals råd, 1004), holmgangens afskaffelse (1006) osv. — Foruden det ovenfor omtalte kvad om Hákon jarl digtede Skapte ifølge Skt. og Ólafssaga (Hkr. 392—93 o. a. st.)

en drape om kong Olaf den hellige, *Ólafsdrápa*, som han lærte sin søn Steinn, der igen skulde fremsige den for kongen, men af denne drape er der heller intet bevaret. I Sn. E. (I 446—48) findes et halvvers af religiøst indhold, som tillægges ham, og i den i historisk henseende upålidelige *Ólkofrapátttr* fortælles der, at Broddi Bjarnason i et ordskifte med Skapte forekastede ham, at han havde digtet en «mansöngsdrápa» om sin frænde Orms hustru. Hans søn:

Steinn Skaptason var også skjald og omtales som sådan så vel i kongesagaerne¹⁾ som i Skt. I året 1025 sendte fire af Islands mægtigste høvdinger hver en af sine nærmeste frænder til Norge-for der efter kong Olafs løfte at modtage hæder og ære; en af disse var Stein. Ankomne hertil blev de behandlede som gisler, da kongen havde i sinde at gøre Island skatskyldigt og om muligt at forene det fuldstændig med Norge. En af gislerne, Gellir Þorkelsson, blev så sendt med budskab herom til Island, medens de andre måtte blive tilbage. De var meget misfornøjede herover og Stein, der omtales som en god skjald (Hkr. 392), gav sin misfornøjelse luft både i vers og tale. Da han ønskede at fremsige for kongen sin faders nysnævnte drape, vilde kongen ikke høre på den, men sagde, at han først skulde fremsige de vers, han selv havde digtet om ham. Det turde Stein ikke, men flygtede til Erling Skjalgssøns datter Ragnhildr, der var gift med en af kongens venner Þorbergr Árnason. På vejen dertil dræbte han en af kongens fogder, hvorfor kongen gjorde ham fredløs. På Ragnhilds forbøn tog Thorberg ham i beskyttelse, og sagen endte med at Thorberg og hans brødre nødte kongen til at slutte forlig med Stein. Han rejste dog ikke tilbage til kong Olaf, men begav sig kort efter til kong Knud den store i England, der modtog ham godt. Her opholdt han

¹⁾ Hkr. 392—96; Flat. II 261—67; Fms. V 116—25.

sig i lang tid (Hkr. 398) og digtede et kvad om kong Knud, hvoraf dog intet er bevaret. I den legendariske Ólafssaga fortælles (s. 48), at han under sit ophold i England lod sine heste beslå med guldsko ligesom kongen selv. Men da han en gang manglede guld til fuldstændig at forgyldte fæstet på sit sværd, gav kongen ham en halv mark; Stein vilde imidlertid have en hel, og herover blev de så uenige, at Stein kort tid efter tog bort. Efter sit ophold hos Knud omtales Stein ingen steder.

Så vel Haraldr konungr Sigurðarson hinn harðráði som hans brodersøn Magnús hinn góði Ólafsson omtales som skjalde og yndere af skjaldekunst, især dog den førstnævnte. Allerede 16 år gammel efter slaget på Stiklestad digtede Harald et meget smukt halvvers (Hkr. 546), og siden træffer man mange steder i hans saga på vers af ham, som alle er fortrinlig digtede. Da han drog fra Miklagård til Garderige digtede han således undervejs 16 såkaldte *gamanvísur* om sin fæstemø Ellisif (eller Elisabeth) Jarisleifsdóttir, hvor hvert vers endte med samme linje-par:

«þó lætr gerðr í Görðum
gollhrings við mér skolla.»

(Hkr. 558 (1 v.), Fms. VI 169—71 (6 v.)). Lige før slaget ved Stafnfurðubryggjur (1066), hvor han faldt, digtede han et vers i «fornyrðislag», men da han ikke syntes at det var godt nok digtet, føjede han et andet til (Hkr. 620). Kong Harald har uden tvivl været en af sin tids bedste skjalde; selv omgav han sig også med en større kreds af skjalde end nogen fyrste tidligere; hans tidsalder er også i virkeligheden skjaldepoesiens guldalder¹). — Af kong Magnus anføres i dennes saga et vers i «dróttkvætt» samt et halvvers («kviðl-

¹) Jvfr. i øvrigt Hkr. 479, 546, 558, 570, 578, 586, 613 (en

ingr») i «fornyrðislag»; han var således skjald, skønt han heri ingenlunde kan måle sig med kong Harald¹⁾. — Blandt de skjalde, der levede under disse konger, er der især to, der indtager en fremragende plads. Den ene af disse er Arnórr Þórðarson jarlaskáld, den anden Þjóðólfr Arnórsson. Arnor var en søn af skjalden Þórðr Kolbeinsson (se ovenfor s. 77) og må være født omkr. år 1011 (Safn I 479). Om hans ungdom vides kun, hvad der fortælles i Grettla (s. 138—39) og Bjarnarsaga. I Grettla fortælles der, at hans fader Thord en gang sendte ham med flere mænd for at dræbe Grette, men at Arnor til sidst blev bange for at angribe Grette, skønt denne var alene. På grund heraf blev han dadlet så vel af sin fader som andre, og «ætla menn», siger sagaskriveren, «at hann hafi engi garpr verit». Bjarnarsaga (s. 46) fortæller, at hans fader en gang spurde ham om hans mening angående nogle elskovsviser, de såkaldte *Eykýndilsvisur*, som Thords fjende Björn Hítðælakappi havde digtet om Arnors moder Oddný (jvfr. ovenfor s. 77). Svaret lød, at han syntes ilde om dem, og at sligt var ikke til at tåle. Først efter 1040 træffer vi så Arnor hos de orknøiske jarler Þorfinnr Sigurðarson og Rögnvaldr Brúsason. Skønt jarlerne som bekendt stod fjendtlig overfor hinanden, var Arnor dog en god ven af dem bægge. Han digtede også om dem, og heraf er hans tilnavn «jarlaskáld» opstået. I kampen ved Rauðbjörg (1044 eller 1045) var Arnor i Thorfinns følge, men jarlen tilbød ham at gå fra skibet for ikke at deltage i kampen mod sin ven Rögnvald, hvilket Arnor også gjorde. Ved denne lejlighed digtede

drem), 620; Fsk. 90...140; Flat. II 341...408, III 289... 419; Fms. V 62... 142, VI 129... 416; Mork. 15... 118; Oh^{ss} s. 209...245; Sn. E. I 444, 458, etc.

¹⁾ Jvfr. Flat. III 318, 323; Fms. 194, 200; Mork. 28, 33.

han ét vers eller to (Flat. II 415). Af to halvvers i Sn. E. (I 462, 460) kan man se, at Arnor har været besvogret med Rognvald og har ved dennes død (1046) haft i det mindste 2 unge sønner. Omtrent ved denne tid kom han med sit skib til Norge (Mork. s. 31—35 og fl. st.), og digtede da om bægge kongerne Magnus og Harald. Just som han var i færd med at bestryge sit skib med tjære, blev han kaldt for kongerne og gik derhen uden at vaske sig. Han fremsiger så først kvadet til Magnus's ære, og begynder det med at fortælle om de orknøiske jarler og sine rejser i vesten, hvilket kong Harald anser for kvadet uvedkommende. Kong Magnus beroliger ham med at sige, at han nok vil synes, at han (Magnus) bliver rost for meget, førend kvadet er til ende. Dette bliver også tilfældet, og da Harald, efter at bægge kvad var fremsagte, bliver adspurt, hvilket af de to han synes bedst om, svarer han, at det, som er digtet til hans ære, snart vil glemmes, medens det om Magnus vil blive sunget, så længe Norden er beboet. Bægge gav de ham imidlertid gaver, og det fortælles med det samme, at Arnor lovede kong Harald at digte en «erfi-drápa» om ham, hvis han overlevede ham. Efter den tid omtales Arnor ikke, men rimeligvis er han dog senere rejst tilbage til Island; hans dødsår må ifølge Laxdæla (s. 334) falde efter år 1073. — Af Arnors kvad er der, når man sammenligner ham med de andre skjalde, ikke så lidt bevaret, et vidnesbyrd om, i hvilken anseelse han har stået så vel hos samtid som eftertid. Men hans digte findes — ligesom de andres — spredte rundt omkring i kilderne, hvorfor det ofte er meget vanskeligt og undertiden umuligt at se, til hvilken drape et eller andet vers oprindelig har hørt. Navnene på de fleste af hans kvad kender man dog: En *Knútsdrápa* skal han således ifølge Skt. have digtet om Knud den store, men af denne drape er intet bevaret. En *Rognvaldsdrápa* om Rognvaldr jarl Brúsason skal han også have digtet, vist-

nok lige efter Røgnvalds fald (1046). Til denne drape tror jeg med sikkerhed at kunne henføre et helt og tre halve vers samt en «visufjórðungr» (Saðr stillir hjálp snjóllum sóltjalda Røgnvaldi, Sn. E. I 320). Om Þorfinnr jarl Sigurðarson († omtr. 1064) har han ligeledes digtet en *Þorfinnsdrápa*, der også synes at have været en «erfidrápa»; 13 hele og 7 halve vers kan vistnok med sikkerhed henføres hertil. Desuden haves der af Arnor 3 hele og 4 halve vers (i Flat. og Sn. E.), som øjensynlig er digtede på Orknøerne, men om hvilke jeg er i uvished, hvor vidt de skal henføres til denne eller den forrige drape (deriblandt et eller to vers om slaget ved Rauðubjörg). Fra hans før omtalte ophold i Norge har man en *Magnúsdrápa* eller *Hrynhenda*; versemålet er «hrynhent». Af den er der bevaret 13 hele, 5 halve og 3 «visufjórðungar»; dog er jeg lidt i tvivl om, hvor vidt et af halvversene virkelig hører hertil I den større Olaf den helliges saga (s. 235) anføres 2 vers af denne drape med den besynderlige indledning: «Svá segir Arnórr í Hermandinni», hvilket er blevet opfattet som en benævnelse på et særskilt digt (jvfr. Möbius: Catalogus s. 77). Jeg tror imidlertid, at «Hermandinni» på en eller anden måde står fejlagtig for «Hrynhendunni». — Om Harald digtede Arnor ved samme lejlighed som den sidstnævnte en såkaldt *Blágagladrápa* (blágagl = blágås, ravn), der betegnes som «gott qvepi» (Mork. s. 32), men hvoraf dog intet er bevaret. Den omstændighed at navnet er bevaret, synes at tyde på, at digtet en tid lang har været kendt. Efter Magnus's død (1047) har Arnor digtet en anden *Magnúsdrápa* i «dróttkvætt» versesmål. Heraf har man et større antal vers bevaret end af noget af Arnors øvrige digte, nemlig 15 hele og 4 halve vers. Om desuden et halvvers, der findes i Sn. E. (I 450: «Bœnir hefík fyr beini» osv.), hører hertil, tør jeg ikke afgøre. Efter Haralds død digtede han også,

som han havde lovet, en «erfidrápa» kaldet *Haraldsdrápa*, hvoraf haves 12 hele og 4 halve vers foruden et halvt vers, der er tvivlsomt. Hvor vidt det i sproglig henseende så mærkværdige «vísuorð»: «Sumar hvern frekum erni» (Sn. E. II 100) også hører hertil eller ikke, er umuligt at afgøre, da kun denne ene verslinje er bevaret¹⁾. I Sn. E. (I 318) tillægges der Arnor en «visufjórðungr»:

»Hjálp dýrr konungr dýrum
dagsgrundar Hermundi«,

hvilket synes at tyde på, at han har digtet en *Hermundardrápa*, og denne Hermundr kan da vistnok ikke have været nogen anden end den bekendte høvding Hermundr Illugason på Gilsbakki, broder til Gunnlaug orrmstunge. I følge hdskr. B af Skt. har Arnor endvidere digtet et kvad om kong Olaf kyrre, men deraf er intet bevaret, lige så lidt som af den *Gellisdrápa* om Gellir Þorkelsson, som han i følge Laxdæla (s. 334) skal have digtet, og hvori han særlig skal have betonet, at Gelle lod en prægtig kirke bygge på sin gård Helgafell. Gelle var en af de største høvdinge på vestlandet i sin tid, og døde år 1073²⁾.

¹⁾ Foruden her forekommer, saa vidt jeg kender, navneordet «sumar» ellers kun én gang som hankensord, nemlig i følgende vers af en endnu utrykt islandsk «pula»:

•Gimbillinn mælti
og grjet við stekkin:
nú er hún móðir mín
mjólkuð heima,
því ber jeg svangan
um sumar langan
munn og maga
að mosabúfu».

²⁾ De brudstykker, man nu har tilbage af Arnor, findes som før omtalt spredte vidt og bredt i kilderne, sål. i Hkr. 323...621;

Som den næste i rækken af dem, der digtede om Magnus den gode, anfører Skt. Oddr kikinaskáld, om hvis lævned man ellers ikke ved noget. Hans underlige tilnavn lader sig, så vidt jeg ved, heller ikke forklare, da man mangler fortællingen om dets oprindelse. Af Odd anføres der i kongesagaerne i alt 3 vers; det første handler om en af kong Magnus's kampe i Danmark, medens bægge de andre udtrykker sorgen over hans død. Da Odd en dag var i en nedslået sindsstemning og blev spurgt om sit befindende, svarede han, at han siden kong Magnus's død befandt sig ilde og at sorgen nedtrykede ham meget. Det er det sidste, der fortælles om ham, og man kan heraf slutte, at kvadet har været en «erfidrápa»¹⁾. Af Skt. ses endvidere, at han også har digtet om kong Harald hårdråde.

Den anden af kong Haralds hovedskjalde Þjóðólfr Arnórsson kan uden tvivl regnes som en af de største, om ikke den største digter fra skjaldepoesiens guldalder. Hans digte vidner så vel om en skabende digterånd og et sjældent herredømme over sproget som om en klar og anskuelig fremstilling af de begivenheder, han skildrer. Alt dette har vel også været grunden til, at så vel forfatteren til Heimskringla som forfatterne til de andre sagaer om kongerne Magnus og Harald i alt væsentligt bygger deres fremstilling på Thjodolfs digte. Om hans lævned ved man ikkun lidt. Af Sneglu-Halla þátrr (i Mork.

Fsk. 95...150; Mork. 31...126; Flat. II 182...440, III 262...397; Fms. IV 214, 273, V 89...134, VI 21...439, XI 209—210; Oh²² s. 92...241; Sn. E. I 232...526, II 100...608. I alt haves der 57 hele, 25 halve og 6 fjerdedels vers af ham samt én verselinje, der tilsammen udgør 569 verselinjer.

¹⁾ Jvfr. i øvrigt Hkr. 543, 568; Fsk. 120; Flat. III 334; Fms. VI 90, 236—37.

og Flat.) ses, at han er født af fattige forældre i Svarfaðardalr i det nordlige Island. Der skal han som ganske ung have digtet de såkaldte *Sorptrogsvísur*, som imidlertid efter kong Haralds mening ikke var videre godt digtede. I Flatebogen (III 421) kaldes hans fader Þorljótr, men det er uden tvivl urigtigt, da alle de andre kilder, som omtaler ham, er enige om at han hed Arnórr. Thjodolf må være kommen til Norge i Magnus den godes tid; det ser man af de kvad, han har digtet om denne konge; de viser nemlig, at han har opholdt sig hos kong Magnus og deltaget med ham i flere slag allerede før 1040. Efter Magnus's død eller måske før har han sluttet sig til kong Harald, hvis ven og skjald han siden blev lige til sin død. Det berettes i Flatebogen (III 415) — og bekræftes desuden af andre kilder —, at kongen kaldte ham «haufutskald sitt» og satte ham højest af alle sine skjalde. Thjodolf opholdt sig hos kong Harald — med undtagelse af en kort tid, da han rejste til Island (Flat. III 428) — hele dennes regeringstid. Han deltog med ham i slaget ved Stafnufurðubryggjur (1066), hvor Harald faldt, og ved denne lejlighed anføres der 2 vers af ham. Efter denne tid bliver Thjodolf aldrig nævnet, og han er derfor uden tvivl omkommet i slaget, skønt det ikke ligefrem siges. Det vilde også være utænkeligt, at Thjodolf, der nærede en så stor hengivenhed for kong Harald, ikke skulde have digtet en «erfidrápa» om ham, hvis han havde overlevet ham. — Af Thjodolfs digte er der nu tilbage i det hele taget omtrent 65 hele, 23 halve vers og 4 «vísufjórðungar»¹⁾ dels hørende til forskellige kvad, dels digtede ved forskellige lejligheder (lausavísur). Af større kvad har Thjodolf digtet en *Magnúsflokkr* (jvfr. Hkr. 516 o. a. st.) om Magnus den gode, hvortil jeg tror at kunne henføre omtrent 27

¹⁾ I alt 620 verselinjer.

hele og 5 halve vers; nogle af disse vers kan dog muligvis anses for lejlighedsvers, men hvis det anførte verseantal i det væsentlige er rigtigt, mangler der vist ikke meget i, at digtet er fuldstændig bevaret, da en «flokkr.» ikke gjerne bestod af mere end 30 vers. Digtet omhandler kong Magnus's krigstog, især dem til Danmark, og viser, at Thjodolf har taget del i de fleste af dem. Endvidere har han digtet en *Haraldsdrápa* også kaldet *Sexstefja* (jvfr. Fms. V 88), hvortil jeg tror at kunne henføre omtrent 24 hele og 7 halve vers. Af denne drape anføres omkvædet (stef) i Fms. (VI 339):

«Lýtr fólkstara feiti,
fátt es til nema játta,
þat sem þá vill gotnum,
þjóð öll, konungr þjóða.»

Det er dog ikke sikkert, at alle de nævnte vers henhører til samme drape, da Thjodolf uden tvivl har digtet flere kvad i «dróttkvætt» versemål om kong Harald. Endvidere haves af Thjodolf et brudstykke af en *Haraldsdrápa* i «runhent» versemål af 3dje grad på 4 stavelser. Deraf er der i Hkr. (s. 547) og Sn. E. (I 462) bevaret et helt og tre halve vers, der må være digtede efter år 1047, da kong Magnus omtales som død. Endelig har Thjodolf i følge Skt. digtet om den danske jarl Haraldr Þorkelsson ens háva, men af dette digt er der intet bevaret¹⁾.

Bölverkr Arnórsson, en broder til Thjodolf, har ifølge Skt. og Haraldssaga digtet en drape om kong Harald hårdråde. Af denne haves nu 5 hele og 2 halve vers. Største delen deraf handler om Haralds bedrifter i syden; det sidste vers omtaler hans tog til Danmark 1048;

¹⁾ Jvfr. angående Tjodolfs vers Hkr. 516...626; Fsk. 89...141; Flat. III 263...427; Fms. V 88, VI 53...430; Mork. 8...119; Oh^{ss} s. 221, 241. Sn. E. I 322...526, II 22...448.

drapen må følgelig være digtet efter dette år¹). — En Valþjófr siges også i Skt. at have digtet om kong Harald; af hans digtning er intet bevaret, lige så lidt som man ved noget om ham.

Hreiðarr Þorgrímsson heimski digtede ifølge Mork. (s. 43) et kvad om kong Magnus den gode. Hreidar stammede fra Svarfadardalen i det nordlige Island og drog omtr. 1044—45 til Norge med sin broder Þórðr, der var kong Magnus's hirdmand. Hreidar blev anset for at være halvfjøllet, skønt han i grunden ikke var det; dog gav kongen ham på Thords forbøn lov til at være ved hirdden. Efter at have opholdt sig her i nogen tid digtede han et kvad om kongen, som han fik lov til at fremsige. Kongen udtalte den dom om digtet, at det, ligesom forholdet vilde være med Hreidars liv, var meget underligt i begyndelsen, men blev godt imod slutningen. Hreidar blev rigelig belønnet og drog nogen tid efter hjem til Svarfadardalen, hvor han levede som en anset mand til sin død. Intet af digtet er bevaret. Hreidar anføres heller ikke som skjald i Skt.

Stúfr blindi Þórðarson kattar nævnes som en anset skjald i den sidste halvdel af det 11. årh. Hans bedstemoder var den fra Laxdæla bekendte Guðrún Ósvífrs-dóttir og på fædrene side nedstammede han i lige linje fra den berømte skjald Glúmr Geirason. Omtr. 1060 drog han til Norge for at hente en arv, som var tilfalden ham. Under opholdet der boede han hos en bonde på Oplandene. Kong Harald hårdråde — som bekendt søn af Sigurd «so» (sýr) — kom en gang derhen og gik alene ind i stuen, hvor Stuf sad. Stuf var blind og havde ifølge Flatebogen (III

¹) Jvfr. Hkr. 546—47, 565, 570; Fsk. 106, 117, 121; Flat. III 289...335; Fms. V 89, VI 131...252; Mork. 21; Oh⁵³ 221; Sn. E. I 498, II 450, 599.

379, jvfr. Fms. VI 389—93 og Mork. s 104—5) været det hele sit liv, men han var en vis mand og en udmærket skjald; det morede derfor Harald meget at tale med ham. «Hvem var den kat?» spurde kongen, da Stuf havde sagt ham sin faders navn. Da lo Stuf. «Hvoraf lo du nu?» spurde kongen. «Gæt,» sagde Stuf. «Det vil falde vanskeligt,» sagde kongen, «men det tror jeg nærmest, at du vilde spørge om, hvad for en so min fader var, men du lo, da du ikke turde gøre det.» «Det er rigtig gættet,» sagde Stuf. Om aftenen, da kongen var gået til sængs, foredrog Stuf ikke mindre end 30 kvad for ham, der alle var «flokkar». Da kongen undrede sig over, at han ikke foredrog nogen drape, svarede Stuf, at han vel ikke huskede færre draper, men at dem vilde han gæmme til en anden gang. I Flat. (l. c.) står, at alle disse flokke var af Stuf selv, men det er dog næppe rimeligt. Stuf fik siden lov til at digte om kongen og blev hans hirdmand. Af hans digte har man nu ikke mere tilbage end nogle få brudstykker af en «erfidrápa» om kong Harald kaldet *Stúfsdrápa* eller *Stúfa*. Deraf er der dog i det hele kun bevaret 6 hele og 4 halve vers; man kan imidlertid heraf se, at Stuf har været en fortrinlig skjald. Det smukke omkvæd, der har været «klofastef», lyder således:

«Hafi ríks pars vel líkar...

Haralds önd ofar löndum...

vist of aldr með Kristi».

Om Stuf ved man i øvrigt kun, at hans dødsår må falde efter Haralds (1066).¹⁾

Illugi Bryndølas káld nævnes endvidere i Skt og kongesagaerne som en af kong Harald hårdrådes skjalde.

¹⁾ Jvfr. Hkr. 555—59, 571—72, 630; Fsk. 110... 140; Flat. III 303... 395; Fms. VI 161... 442; Mork. 11... 118; Sn. E. I 520, II 461, 540, 606.

Man har også nogle få brudstykker tilbage af et kvad af ham om Harald, nemlig et helt og to halve vers, der handler om Haralds rejser i syden. Illuge kalder kongen her to gange «mínn dróttinn», og at kvadet er fremsagt for ham selv, ser man deraf, at det er «viðmælt». I Fsk. (s. 108) kaldes han uden tvivl urigtig «Hugi Bryndælaskáld». Efter tilnavnet at dømme har Illuge måske stammet fra Brynjudalr i det sydvestlige Island, men om hans lævned ved man for øvrigt intet.¹⁾

En Grani skáld nævnes også i Skt. som en af kong Haralds skjalde, og i kongesagaerne²⁾ anføres et vers af ham om et af Haralds krigstog til Danmark, på hvilket han tog Thorkel Geysas døtre til fange (104~). Desuden haves der i Sn. E. (I 506, 524) to «vísufjórðungar», der tillægges en «Grani skáld», hvormed sikkert menes denne. Rigtignok siges en Grani Hallbjarnarson at have digtet om den svenske konge Eiríkr Knútsson († 1216), men ham kan det sikkert ikke være, da, som før omtalt, ingen af de i Skt. anførte skjalde tilhører det 13. årh. Grane er ellers ubekendt.

Den næste, som i Skt. siges at have digtet om Harald, er Sneglu-Halli, om hvem der haves en «pátrr» i nogle af kongesagaerne (Fms. VI 360—77, Mork. 93—101, Flat. III 415—28). Denne «pátrr» gør dog ikke — navnlig ikke Flatøbogens rencension af samme — indtryk af at være historisk pålidelig; jeg vil dog imidlertid anføre hovedindholdet. Halle skal ifølge denne fortælling være født i Fljót i det nordlige Island og tidlig have vist sig som en god skjald, men

¹⁾ Jvfr. også Hkr. 571; Fskr. 121; Flat. III 336; Mork. 53; Fms. VI 254.

²⁾ Jvfr. Hkr. 550; Flat. III 290; Fms. VI 133, 139; Sn. E. I 478, II 453, 538, 591.

bidende og noget hensynsløs i sine udtryk overfor alle, han kom i berøring med. Han rejste til Norge i kong Haralds regeringstid (omtr. 1060—66?) og blev vel modtaget af kongen, hos hvem han opholdt sig i nogen tid. Her blev han dog snart uenig med Thjodolf Arnorssøn, og da han en gang vilde fremsige et kvad om kongen, som han havde digtet, måtte han på foranledning af Thjodolf først fremsige de såkaldte *Kolluvisur*, som han i sin ungdom havde digtet om nogle kær, han vogtede. Hverken disse eller Thjodolfs *Sorptrogsvísur* (se ovenfor s. 111) var efter kong Haralds mening godt digtede. Dog fik Halle lov til at fremsige digtet om Harald. Halle siges at have været en stor spiser og især at have holdt af grød, hvorfor han også kaldtes «Grautar-Halli». Herom vidner et halvvers, som han og kongen skal have digtet i forening; et halvvers af lignende indhold («Haddan skall en Halli», osv.), der i Mork. og Fms. (l. c.) tillægges Halle, er derimod vistnok, som Flat. siger, af Thjodolf. Fra Halles ophold ved kong Haralds hof anføres også et vers om dværgen Túta. I alt bliver der i denne «pátr» anført af Halle 3 hele, 1 halvt vers og 2 «vísufjórðungar» i «dróttkvætt», et helt og $\frac{1}{2}$ vers («kviðlingr») i «fornyrðislag» samt et halvvers i «runhenda» på 4 stavelser. Senere skal Halle være draget til England, hvor han digtede et kvad om den engelske konge, ifølge Fms. kong Játvarðr, men efter Flat. Haraldr Guðinason¹⁾. Hos denne konge opholdt sig den gang en Rauðr skáld, men hverken han eller nogen anden forstod Halles kvad. Halle vilde heller ikke lære nogen det, da det skal have været en blot og bar «endilausa». Derpå drog Halle igen til kong Harald og siden tilbage til Island. — Til det førømtalte kvad om Harald, hvortil Skt. uden tvivl sigter, tror jeg at kunne henføre et halvvers, der i

¹⁾ Mork. (l. c.) nævner ikke kongen ved navn.

Sn. E. (II 126) anføres af Ólafr hvítaskáld og af denne tillægges Halle; det hører i det mindste til et æredigt om en fyrste; også et andet halvvers af lignende indhold og i samme versemål, der sammesteds følger lige efter dette, hører måske hertil, skønt dets forfatter ikke nævnes.

En Þórarinn Skeggjason omtales i Skt. som en af de skjalde, der digtede om kong Harald. I kongesagaerne²⁾ anføres også et af ham forfattet halvvers af en *Haraldsdrápa*, hvori det omtales, at Harald lod øjnene stikke ud på den byzantinske kejser. Denne Thorarin er uden tvivl den samme, som omtales i Íslendingabók som en af Ares kilder. Denne var en ældre broder til den bekendte skjald og lovsigemand Markús Skeggjason, men omtales ellers ikke.

Valgarðr af Velli digtede også ifølge Skt. en drape om kong Harald (*Haraldsdrápa*). Deraf haves nu i alt 7 hele og 4 halve vers bevarede¹⁾. De omhandler Haralds tog i syden og hans tilbagerejse til norden, paa hvilken han blandt andet hærjede i Sælland og afbrændte Roskilde. Drapen, der er »viðmælt«, må være digtet efter 1047, da Valgard i et af versene siger til Harald: «Ræðr þú — Noregi öllum. Valgard har været en fortrinlig skjald, men om hans lævned ved man nu intet. Den Völlr, hvorfra han siges at have stammet, er rimeligvis gården Völlr på Rangárvellir, hvor Mörðr gígja boede, da jeg intet andet stedsnavn kender, som kunde passe. Det temmelig sjældne navn Valgarðr nævnes også i forbindelse med denne gård; jeg er derfor tilbøjelig til at antage, at denne Valgard har været en søn eller slægtning af den fra Njála bekendte Mörðr Valgarðsson. Tiden passer i

²⁾ Jvfr. Hkr. 557; Fsk. 111; Fms. VI 167; Mork. 14.

¹⁾ Hkr. 559—60; Fsk. 111, 113—15; Flat. III 308; Fms. VI 172...180; Mork. 16—19; Sn. E. I 500...528, II 451...609.

det mindste, da Mörd var en ung mand i det første tiår af det 11. årh.

En ellers ubekendt Halli stirði (eller stríði) digtede også ifølge Skt. om kong Harald. I nogle hdskr. af Hkr. (jvfr. den store udgave IX kap. 72) anføres han som forfatter til et vers, der blev digtet om mødet i Kongshelle, da kongerne Harald hådråde og Svend Estridsen sluttede forlig.

Med Steinn Herdísarson slutter Skáldatal's fortegnelse over kong Haralds skjalde. Stein bliver nævnet i Ldn. (s. 95) som nedstammeude fra skjalden Einarr skálaglamm (Einarr — Þorgerðr — Herdís — Steinn), men hans fader nævnes ikke. Stein opholdt sig i Norge i slutningen af kong Haralds regeringstid og digtede om ham et kvad kaldet *Nizarvísur*, hvoraf Fms. (VI 215) anfører 2 vers. Siden opholdt Stein sig hos kong Olaf kyrre og digtede om ham en drape, *Ólafsdrápa*, hvoraf der i denne konges saga meddeles omtrent 10 vers samt omkvædet (klofastef):

•Óláfr borinn sólu . . .
riklundaðr veit undir . . .
sik beztan gram miklu.»

Svb. Egilsson har i Sh I. (III 224 fig.) efter min mening bevist, at denne Steinn Herdísarson må være den samme som den Hallar-Steinn, der ifølge Bergsbók har digtet kvadet *Rekstefja* om kong Olaf Tryggvason, og som der i Sn. E. (I 318, 408, 410, II 132) tillægges 3½ vers, der synes at have hørt til et «mansöngskvæði» idet meget tyder på, at alle disse kvad må skrive sig fra en og samme skjald. *Rekstefja*, der uden tvivl med urette i Flatebogen tillægges Markús Skeggjason, er fuldstændig i Bergsbók (Sh I III 224—76) og består af 35 vers med omkvæd («rekstef» eller «klofastef»):

«Hann vas (es?) rikstr konungmanna . . .

Ólafr und veg sólar . . .

höll ok fremstr at öllu,

der unægtelig meget ligner Olafsdrapens omkvæd ovenfor. — Hvad tilnavnet (Hallar-) angår, så har meningerne herom været delte; nogle, som Sv. Egilsson, antager, at det er opstået «qvod in aula regia diu vixit, vel qvod aulicus poëta fuit», og andre, som Finn Magnusen, deraf, at Stein skulde have stammet fra en (lille) gård Höl i Borgarfjorden (GhM. II 566—67), hvilket er meget usandsynligt. Rimeligst forekommer det mig, at han har fået tilnavnet af den måde, hvorpå han benyttede ordet «höll» i omkvædet af Rekstefja, da dette ord her er ganske overflødigt og slet ikke på sin plads. — Stein skal endvidere ifølge Skáld-Helgarímur have digtet et kvad om denne skjald (jvfr. GhM. II 478):

«Þat er í hróðri Hallarsteins
hrings um frækinn stjóra,
at fyri hróp ok hrygðir meins
Helgi dræpi fjóra».

Han digtede også en *Úlfsflokkur* om Úlfr stallari Óspaksson, hvoraf i det mindste ét (Hkr. 594) og måske flere vers er bevarede.¹⁾ Digtet har uden tvivl været en «erfiflokkur». Úlfr Óspaksson var en søn af Óspakr Ósvífrsson hins spaka og var altså en frænde af Stein (jvfr. Ldn. 95). Ulf er født i det vestlige Island omtr. 998, rejste til Norge omk. år 1030 og deltog som ven og stalbroder af Harald i alle dennes tog i sydlandene (1033—46). Efter at Harald var bleven konge, gjorde han Ulf til sin «stallari» og gav ham sin dronnings søster Jórunn Þorbergsdóttir

¹⁾ Jvfr. Hkr. 593—94; Fsk. 128—29; Flat. III 361—63; Fms. VI. 313—17; Mork. 77—79.

til ægte. Han døde i foråret 1066, og kong Harald skal have givet ham det eftermæle, da han gik fra hans grav: «Þar liggur nú sá, er dyggvastr var ok dróttinhollastr» (Hkr. 612). Af Ulf anføres et vers fra 1066, som han digtede kort før sin død¹).

Af en ellers ubekendt Þorgils «fiskimaðr» anføres der i Morkinskinna (s. 101—101)²) tre udmærket smukke vers, hvortil anledningen i korthed var følgende. På et af kong Haralds sejltog traf denne en fisker i en båd og spurde ham, om han kunde digte, hvilket fiskeren først benægtede, men indrømmede det dog senere, da kongen lovede at svare ham med et vers igen. Han digtede således 3 vers, hvorpå kongen svarede med to lignende, medens Þjóðólfr på kongens befaling digtede et, der dog ikke tiltalte kongen på grund af en fejl ved rimet («gröm — skömmu»). Siden kastede Thorgils fiskerkutten og fulgte med kongen.

Ved denne tid anføres også en skjald Þorkell Þórðarson skalla, der digtede en *Valþjófsflokkr* om den engelske jarl Valþjófr (Guðinason? [† 1066]). Det er en «erfiflokkr», hvori Thorkel kalder jarlen «minn harri», ligesom Fsk. (s. 144) også beretter, at han var en af jarlens krigere. Af denne «flokkr» haves nu 2 hele vers, der handler om kampen ved Helsingjaport samt omtaler Valthjofs død³).

Þorleikr hinn fagri digtede en *Sveinsflokkr* om den danske konge Sveinn Úlfsson (Estridsen) år 1047. Hkr. (s. 571) omtaler ham med følgende ord: «Þat sumar» (c. 1047) «kom utan af Íslandi Þorleikr fagri ok tók at yrkja flokk um Svein konung Úlfsson». Af dette kvad anføres

¹) Jvfr. Hkr. I. c.; Flat. III 388; Fms. VI 401; Mork. 111.

²) Jvfr. også Flat. III 377—78; Fms. VI 385—87.

³) Jvfr. Hkr. 624; Fms. VI 426—27.

her (s. 572—74) 6 hele vers og i Snorra Edda desuden 2 halvvers og en «*vísufjórðungr*»¹⁾. Thorleik kendes ellers ikke, lige så lidt som den Þórðr Kolbeinsson, der ifølge Skt. også skal have digtet om kong Svend, da denne Thord sikkert ikke kan være indentisk med den feromtalte Þórðr Kolbeinsson på Hitarnes.

Kálfr Mánason skal ifølge Skt. og Knytlingasaga have digtet et kvad om den danske konge Knud den hellige (1080—86). Kvadet er ikke bevaret, men forfatteren af Knytlinga har dog kendt det, da han siger (Fms. XI 214, 216), at deri har stået, at kong Svend Estridsens lig blev på 13 dage bragt fra Jylland til Ringsted, og at kong Knud på sine vikingetog i østerleden overvandt 10 konger. Kalf omtales i Ldn. (s. 187) som søn af en Máni Þorbrandsson, der synes at have bot et steds på Skagaströnd i det nordlige Island.

Skúli Illugason skal ifølge Skt. også have digtet om kong Knud den hellige, men om denne skjald ved jeg intet at berette, lige så lidt som man kender noget til hans kvad. Han kan ikke være identisk med den «Skule», af hvem Flat. (II 264) anfører 1½ vers, da disse andre steder sikkert med rette tillægges Arnor jarleskjald.

Markús Skeggjason, der var «*lögsögumaðr*» på Island i tidsrummet 1084—1107 († 1107), omtales som skjald ved denne tid. Han var af en fornem æt fra det sydlige Island og skildres af Ari fróði som den viseste lovsigemand næst efter Skapti Þóroddsson. Ares «*lögsögumannatal*» skriver sig også fra Markus. Markus digtede et kvad om svenske-kongen Inge Steinkelsson, hvoraf dog intet haves; endvidere et andet kvad om

¹⁾ Jvfr. foruden Hkr. I c. Fsk. 122... 126; Flat. III 338... 343; Fms. VI 256... 264, XI 208... 212; Mork. 54... 59 samt Sn. E. I 404, 406, 502, II 433... 601.

Knud den hellige, hvortil synes at kunne henføres 2 halvvers og en «vísufjórðungr» i Sn. E. (I 448, 520, II 162). Om den danske konge Eiríkr Sveinsson († 1103) har han også digtet en *Eiríksdrápa* efter denne konges død. Af denne drape, der er i «hrynhent»-versemål, haves i Sn. E. og Knytlinga i alt omtr. 19 hele og 13 halve vers. Desuden haves af Markus i Sn. E. (I 442, 506) 1½ vers i «dróttkvætt», som ikke synes at høre til noget af de her omtalte kvad.¹⁾

Omtrent samtidig med Markus eller måske lidt yngre tror jeg at den ellers ubekendte Þorkell Gíslason, som har digtet *Búadrápa* om den danske høvding Búi Vésetason og Jomsvikingslaget, har været; af denne haves nu 9 hele og 2 halve vers; versemålet er «runhenda» af 3dje grad på 5 stavelser.²⁾

Af de skjalde, der digtede om kong Ólafr kyrrí (1066—93) anføres der i Skt. foruden Arnórr jarlaskáld og Steinn Herdísarson 3 andre, nemlig Atli hinn litli, Vilborg skáld og Þorkell hamarskáld. I Sn. E. (I 506) anføres et halvvers af en Atli, der rimeligvis er identisk med denne Atli hinn litli; dog er det tvivlsomt, om dette halvvers hører til et digt om kong Olaf, da det handler om kamp og ildebrand, og det udtrykkelig fremhæves i sagaerne, at kongen aldrig havde nogen kamp i hele sin regeringstid. Vilborg skáld (-kona) nævnes ikke andre steder end i Skt.; navnet er temmelig sjældent, men forekommer dog oftere i den islandske høvding Gissur den hvides slægt (Haukdœlaætt) (jvfr også *Necrologium Augiense* fra c. 110) i Dipl. Isl. I 171). Af Vilborgs kvad er intet bevaret. Om den tredje skjalds, Thorkel hamarskálds lævned ved man heller

¹⁾ Jvfr. i øvrigt Flat. I 119... 491; Fms. XI 295—318, 502—504; Sn. E. 318... 528, II 160... 609.

²⁾ Jvfr. Fms. I 164... 179 samt *Wiséns Carmina Norrœna*.

ikke noget, lige så lidt som om grunden til hans tilnavn. Det er vel heller ikke ganske sikkert, om han har digtet om kong Olaf, da det for det første kun er det ene hdskr. (B) af Skt., der nævner ham, og der for det andet ikke er bevaret noget af ham, der med sikkerhed kan henføres til et kvad om Olaf. Med bestemthed ved man derimod, at han har digtet en drupe om kong Magnus barfod (*Magnúsdrápa*), hvoraf 5½ vers er bevarede i denne konges saga. Af disse vers, der handler om Magnus's krigstog og øvrige bedrifter, kan man tydelig se, at de er digtede efter kongens død, og at kvadet altså har været en «erfidrápa».¹⁾ Af Mork. (s. 120) og Flatøbogen (III 396) fremgår det endvidere, at Thorkel har digtet en *Eysteinsdrápa* om Eysteinn orri Þorbergsson, der var den fornemste af de norske høvdinge, der fulgte med kong Harald hårdråde til England, hvor han faldt efter en heltemodig kamp (1066). Af dette kvad er vistnok intet tilbage, da et halvvers i «fornyrðislag», som findes i Sn. E. (I 526) og tillægges Thorkel, næppe kan høre hertil. Det handler nemlig om en fyrste, der sendte skjalden «guldprydede våben over det kolde hav» (altså til Island?). Det tilhører øjensynlig et ærekvad, som rimeligvis har været digtet om en konge (Olaf kyrre?), da fyrstebænvnelsen («völsunga niðr») ikke synes at kunne passe på Eystein.

Magnús konungr berfættr Ólafsson lignede som bekendt sin bedstefader Harald hårdråde i tapperhed og lyst til krigerske bedrifter, ligesom han også var skjald og ynder af skjaldekunsten, om end ikke i samme grad som kong Harald. I hans saga er der bevaret i alt fire hele, et halvt vers samt en «vísufjórðungr», som han har digtet ved forskellige lejligheder. Halvverset digtede

¹⁾ Jvfr. Hkr. 639; Fsk. 152—53; Fms. VII 5... 71; Mork. 132... 155.

han på et tog til Hebriderne (1097) som svar på et lignende af den norske høvding Kali Sæbjarnarson fra Agðir († 1097), farfader til den bekendte jarl og skjald Rognvaldr kali. En «visufjórðungr» digtede kong Magnus om en ridder Giparðr fra Valland, der fulgte med ham på krigstoget til Sverig (1100), men forsvandt lige før slaget på Foxerni; den lyder således (Hkr. s. 657 og Mork. s. 148):

«Vill eigi flokk várn fylla,
falsk riddarinn valski.»

Herpå svarede «skáld eitt, er með konunginum var», med et vers, der også sluttede med samme linjepar. Skjaldens navn nævnes ikke, men det kunde måske være den i Skt. (og nedenfor) nævnte Bárðr svartí(?).

Gipard drog siden med et købmandsskib til England, men på vejen hertil blev der på grund af hans uduelighed digtet en spotvise (níðvísa) om ham af en islandsk mand ved navn Eldjárn; om denne fortælles der, at han nylig var kommen fra Miklagård og stammede fra Húsavík i det nordlige Island. Da man landede i England, beklagede Gipard sig over spotvisen for øvrighedspersonen i den nærmeste by. Eldjarn skulde da foredrage verset, men fremsagde et andet i steden for, hvori han roser Gipard for hans store tapperhed i slaget på Foxerni. Skönt øvrighedspersonen indrømmede, at han ikke forstod sig meget på skjaldevers, syntes det ham dog, at dette vers indeholdt ros, og dermed måtte Gipard slå sig til tåls, da han fremfor alt ikke vilde fortælle den sande sammenhæng (Hkr. 651—52, Mork. 148—49). — De næste 3 hele vers af Magnus er et slags «mansöngsvisur» om en kejserdatter Mathildr (Mactillör, Mork.); det sidste vers er digtet i slaget ved Úlaðstir, lige førend han faldt (1103)¹⁾.

¹⁾ Jvfr. Hkr. 651, 654; Flat. II 229; Fms. VII 49... 70; Mork. 148—49, 151—52, 154; Orkn. 116.

— Den norske høvding Steigar-Þórir anføres i Magnús-saga som forfatter til en «vísufjórðungr». Denne Thore gav i sin tid Harald hårdråde kongenavn (1046) og var siden en af denne konges bedste venner og opfostrede hans sønnesøn Hákon Magnússon, som på grund heraf blev kaldt «Þórisfóstri». Hákon regerede sammen med Magnus barfod i 2 år (1093—95), men efter hans død gjorde Thore som bekendt i forening med flere mægtige mænd en opstand, der imidlertid samme år endte med, at Thore blev tagen til fange og hængt. Den omtalte «vísufjórðungr» digtede han, lige førend han blev taget af dage.²⁾

Af kong Magnus' egenlige hirdskjalde er Þorkell hamarskáld før omtalt. Den næste, der anføres i Skt., er

Ívarr Ingimundarson, af hvis kvad om Magnus (*Magnúsdrápa*?) man imidlertid ikke har noget tilbage. Første gang Ivar nævnes er omkr. år 1110, da han opholdt sig ved kong Eystein Magnussøns hird; der fortælles i dennes saga (Hkr. 672—73 o. a. st.) en ganske smuk fortælling om hans forhold til kongen, der til fulde viser dennes sjældne godhed og øvrige fortræffelige egenskaber. Om Ivars lævned ved man heller ikke andet, end hvad der står her, nemlig at han «var íslenzkr maðr, vitr ok ættstórr ok skáld». Måske har han hørt til den bekendte Reyknesingætt på vestlandet, da bægge navnene Ívarr og Ingimundr oftere forekommer i slægten; men herom tør jeg dog ikke sige noget med sikkerhed. Det fortælles, at kongen satte stor pris på ham, og at det derfor gjorde ham meget ondt, da Ivar hele tiden syntes nedtrykt af en eller anden hemmelig sorg. På kongens gentagne spørgsmål betroede Ivar ham tilsidst, at han elskede en kvinde (Oddný, Fms. VII 103) på Island, men at denne var gift med hans

²⁾ Jvfr. Hkr. 640; Fsk. 153; Mork. 135; Fms. VIII 12, X 412.

er brod (Þorfinnr, Fms. I. c.). Da kongen ikke kunde gøre noget herved, gjorde han ham flere tilbud, så som at give ham en eller anden smuk kvinde til ægte, at forære ham så meget gods, at han kunde rejse som købmand osv.; men da Ivar ikke troede, at noget af dette kunde hjælpe, tilbød kongen ham endelig, at han i sine fritimer skulde samtale med ham om denne kvinde, og at han så, hver gang de skiltes efter en sådan samtale, skulde få en gave. Dette gik Ivar ind på og bragtes herved efterhånden til at finde sig i sin skæbne. Ifølge Skt. har Ivar digtet et kvad om kong Eystein († 1121) (*Eysteinsdrápa*?) og ligeledes et andet om kong Sigurd Jorsalafare (*Sigurðardrápa*?), men intet af disse kvad er bevaret. Endelig har han digtet et kvad om kong Sigurd slembe, der i Hkr. (s. 719) kaldes *Sigurðarbalkr*. Denne balk er digtet i «fornyrðislag» og har tjænt som hovedkilde til den Sigurðar saga slembis, der findes i Morkinskinna (201—222, Fms. VI 327—57). Dette kvad er vistnok omtrent fuldstændig bevaret, idet der nu haves tilbage 37 hele og 9 halve vers samt en «vísufjórðungr», eller i det hele omtr. 42 vers. Kvadet er digtet efter Sigurds død (1139).¹⁾ Af Sigurðr konungr slembir selv haves i dennes saga et vers, der er digtet i et slags «Haðarlag».²⁾

Halldórr skvaldri, der i Skt. anføres næst efter Ivar, har uden tvivl været en af de mest produktive skjalde fra den første halvdel af det 12. årh., idet han har digtet om ikke mindre end 9 forskellige fyrster, og af omrejsende skjalde kan vel de færreste i den henseende stilles ved siden af ham. Det lidt, man ved om hans lævned, kendes kun af hans kvad, og heraf fremgår det, at han næsten i hele den første halvdel af 11. årh. har rejst omkring og

¹⁾ Jvfr. ang. dette kvad Hkr. 719, 723; Fsk. 166, 168—69 Mork. 202... 221; Fms. VII 200... 353.

²⁾ Jvfr. Hkr. 730; Mork. 214; Fms. VII 216, 344.

digtet. Han fulgte også med kong Sigurd Jorsalafare på den- nes rejse til det hellige land og digtede herom en *Útfarar- drápa*, hvoraf 5 hele og 9 halve vers haves i Sigurðarsaga og Sn. E. (I 510?, II 118); den er i «dróttkvætt» versemål. Desuden anføres af Halldor (Hkr. 665) et vers i «forn- yrdislæg», der også omhandler denne rejse og måske er et brudstykke af en ellers tabt *Útfararballer* om kong Sigurd(?). Af et kvad om kong Harald gille fra omtr. 1135—36 haves i denne konges saga 2 hele og 3 (?) halve vers, men hermed er også alt opregnet, hvad der er lævnet af Halldor, hvilket i forhold til de brudstykker, man ellers har af de større hirdskjalde, må kaldes meget lidt.¹⁾ De andre fyrster, som han ifølge Skt. har digtet om, er: kong Magnús berfættr (kvad fra omtr. 1100(?)), jarlen Sóni Ívarsson i Sverige (omtr. 1107), den danske konge Eirikreymuni (omtr. 1134—37), den svenske jarl Karl Sónason (omtr. 1137), den norske konge Ingi Haraldsson (omtr. 1140—50), den svenske konge Særkvir Kolsson (omtr. 1150) og ende- lig dennes søn Jón jarl Særkvisson. Tilnavnet «skvaldri» synes derfor at passe godt, hvis det — hvad der er det sandsynligste — står i forbindelse med disse mange fyrste- kvad²⁾.

Björn krepphendi siges i Skt. at have besunget kong Magnus barfod. Af hans *Magnúsdrápa* (Hkr. 639), der har været en «erfidrápa» i «dróttkvætt», haves nu 8 hele vers. Om Björns lævned vides intet, og forfatteren af Fsk. lader ikke til at have kendt ham, da der her ingen vers „citeres af ham³⁾».

¹⁾ Jvfr. Hkr. 663—66, 705, 707; Fsk. 161, 166; Mork. 159—63, 199—200; Fms. VII 79... 196; Sn. E. I. 510, II 118.

²⁾ Hkr. 638, 641, 646—48; Mork. 142—45; Fms. VII 4...46.

³⁾ Hertil må dog bemærkes, at Mork. (201) tillægger Halldor 2 vers i et slags «hagmælt» versemål, der, hvis de er af ham, må have hert til et andet kvad om kong Harald gille.

Også en Bárðr svartí skal ifølge Skt. have hørt til kong Magnus's skjalde, men af hans kvad findes der intet anført. Denne Bárð er vistnok identisk med den Bárðr svartí Atlason på Selárdalr i det vestlige Island, der omtales i Sturlunga og Hrafnssaga. Hans fader Atli deltog i slaget på Hlýrskógsheiðr 1044, og Bárð selv omtales i Sturl. (I 31 flg.) ved år 1121, hvor han optræder som mæglende mellem de to høvdinge Þorgils Oddason og Hafiði Másson. En sønnesøn af ham var den som høvding og læge meget ansete Hrafn Sveinbjarnarson (se dennes saga). — Den Snorri Bárðarson, der omtales som skjald hos kong Eysteinn Haraldsson (Fms. VII 356), er uden tvivl en søn af denne Bárðr svartí (jvfr. Sturl. I 182).

Gísl (Gíls) Illugason er den sidste, men vistnok en af de betydeligste, af kong Magnus's skjalde. Gísl hørte til den på skjalde så rige Gílsbekkingaætt og stammede i lige linje fra Gunnlaug orrmstunges farbroder, skjalden Tindr Hallkelsson. Han var født 1078. Da han var 6 år gammel, blev hans fader Illugi dræbt af en norsk hirdmand Gjafvaldr. 17 år gammel rejste Gísl til Norge (1095) nærmest i den hensigt at hævne sin fader. Herom haves en ganske smuk fortælling i Fms. (VII 29—40) og Bps. (I 221—27), hvis indhold i korthed er følgende. Efter af det var lykkedes Gísl at dræbe Gjafvald, der var meget afholdt af kong Magnus, blev han fængslet og skulde på kongens befaling øjeblikkelig dræbes; men der opholdt sig ved den tid i Nidaros omtrent 300 Islændinger, og disse gik med bispesønnen Teitr Gissurarson hen til fængslet, brød det op og befriede Gísl. Denne troede i begyndelsen, at det var kongens folk, der kom, men tabte dog ingenlunde modet, hvilket et «dróttkvætt» vers, han digtede ved denne lejlighed, til fulde viser. Kongen sammenkaldte straks et møde, forlangte Gísl udleveret og

truede i modsat fald med at anvende magt. Efter at ordet var blevet nægtet så vel Teit som Gisl, fik endelig en islandsk præst ved navn Jón Ögmundarson (helgi, senere biskop i Island) lov til at tale. Hans tale var så glimrende og holdt i så stærke udtryk, at kongen blev lidt tvivlrådig om, hvad han skulde gøre. Gisl overgav sig imidlertid frivillig til kongen, der skænkede ham livet og gjorde ham til sin hirdmand. Det fortælles (Fms. I. c.), at Gisl ved denne lejlighed digtede et kvad om kong Magnus, «en ekki var þar mikill skáldskapr í því kvæði», tilføjes der. Denne episode fortælles dog noget anderledes i Biskupasögur, der lader Gisl blive hængt, men bragt til live igen ved den hellige Jons hjælp. Her fortælles også en ganske morsom anekdote om Gisl's rejse til Irland som formand for de gisler, der af kong Magnus blev sendte til den irske konge Mýrkjartan. Bæge kilder stemmer overens i, at Gisl opholdt sig hos kongen til dennes død (1103), hvilket tillige fremgår af den *Magnúskviða*, han har digtet om kongen, og hvoraf brudstykker er bevarede; dette kvad er i «fornyrðislag» og er i mange henseender ret mærkeligt. Det er digtet efter kongens død, og det lader sig endog formode, at det ikke er digtet førend omtrent 1126, da den Harald, der omtales i kvadets sidste vers, næppe kan være nogen anden end Harald gille. Af dette kvad er der bevaret 19 hele vers, i Mork. (132 ... 150) og Fms. (VII 6 ... 59; jvfr. Bps. I 222), men hverken Hkr. eller Fsk. anfører noget vers af Gisl eller omtaler i øvrigt denne skjald.

Magnus barfods søn Sigurðr Jórsalafari (1103—30) tillægges der i dennes saga et «dróttkvætt» vers, som han digtede omtr. 1120 og som omhandler hans krigerske bedrifter (Mork. 189 o. a. st.) Tillige anføres der af ham ¹⁾ en «vísufjórðungr», som står i forbindelse med en

¹⁾ Jvfr. Hkr. 686; Mork. 188; Fms. VII 152.

fortælling om to af de skjalde, der i Skt. siges at have digtet om ham, nemlig Þórarinn stuttfeldr og Árni fjöruskeifr. En gang (omkr. år 1118—20), fortælles det, gik kongen med sine folk til aftensang og blev stående udenfor kirken. Sangen gik ikke godt, og kongen, der var noget beruset, fik da øje på en mand, der stod ved siden af kirken iført en kort «feldr». Kongen fremsagde da denne «kviðlingr»:

·Villir hann vísdóm allan
veldr því karl í feldi(num)».

Manden svarede med et vers, hvori han opfordrede kongen til at give sig en «skikkja». Han hed Þórarinn og fik heraf tilnavnet stuttfeldr. Næste morgen, da han skulde til kongen, narrede en mand ved navn Árni fjöruskeifr ham til at digte en nidvise om en Hákon Serksson mörstrútr og til at fremsige denne for kongen. Misforståelsen opklaredes og kongen tilgav Thorarin på den betingelse, at han skulde lave en nidvise om Arne. Heri fortæller Thorarin, at Arne er en dårlig skjald, og at han havde vist sig fejg i kampene i Serkland, i hvilke han altså må have deltaget sammen med kong Sigurd. Siden fremsagde Thorarin en drøbe, som han havde digtet om kongen, og som blev kaldet *Stuttfeldardrøpa*. Den er digtet i «toglag» og man har 6 hele vers af den bevarede i Sigurðarsaga. Af disse 6 tillægges dog i Mork. (s. 157) de 2 Þorvaldr blönduskáld og én (s. 162) Halldórr skvaldri, men uden tvivl med urette, da så vel Hkr. som Fms. er enige om at tillægge Thorarin dem. To anonyme verslinjer i Mork. (166: «Her haucsnorvm, harpmopigr varp») må også uden tvivl regnes hertil. Efterat Thorarin en kort tid havde opholdt sig hos kongen, drog han til Rom, hvorefter der ikke fortælles noget om ham. Den fernævnte Árni fjöruskeifr siges også i Skt. at have digtet om kong Sigurd, men af dette kvad

kendes nu intet. Arne omtales i Sturl. (I 14—15), der beretter, at han tilligemed sin ven Hermundr Þorvaldsson i vinteren 1117—18 opholdt sig på Staðarhóll hos høvdingen Þorgils Oddason.

Einarr Skúlason er uden tvivl det 12. århundredes største skjald, skønt han ingenlunde kan stilles ved siden af det 11. årh.'s store skjalde, som Sighvatr, Þjóðólfr o. a. Einar er født på Island omtr. år 1095, rimeligvis på Þorg i Borgarfjorden, da han nedstammede i lige linje fra Myramændenes berømte slægt. Som ung er han bleven præsteviet og med sin præstelige titel omtales han som oftest. Omkr. 1014 rejste han til Norge, hvor han straks kom i høj gunst hos kong Sigurd Jorsalafare; efter dennes død er han vel rejst tilbage til Island. Han nævnes også i «Nafnaskrá íslenzkra presta» ved år 1143, og har sikkert da opholdt sig på Island (Dipl. Isl. I 187). I Norge omtales han ikke før ved år 1145—50. Efter sin tilbagekomst hertil kom han i høj anseelse hos Harald gilles sønner, især Eysteinn, der gjorde ham til sin «stallari». Som et eksempel på, i hvor høj anseelse han stod for sin digtekunst, er det nok at minde om, at han på kong Eysteins opfordring digtede sit bekendte kvad *Geisli*, også kaldet *Ólafsdrápa*, om Olaf den hellige, og selv fremsagde kvadet i Kristuskirken i Throndhjem i overværelse af kong Eystein, kardinalen Nikulás og andre stormænd (1152). Denne fortrinlige drape er som bekendt helt bevaret og består af 71 vers i «dróttkvætt» med omkvæd:

«Greitt má gumnum léttu
guðs riðari stríðum;
hraustr þiggr allt sem æstir
Óláfr af gram sólar».

Einar lod sig imidlertid ikke nøje med at besyngte Norges konger, men rejste så vel til Sverige som til Danmark, og

besang den svenske konge Særkvir Kolsson (c. 1150) og dennes søn Jón jarl, samt den danske konge Sveinn sviðandi; intet af disse kvad er bevaret, men Knytlinga anfører et vers af Einar (Fms. IX 353), hvori han beklager sig over, at kong Svend ikke lønnede ham hans kvad. Hans øvrige kvad er sikkert alle digtede i Norge, og er for største delen »lofkvæði» om de norske konger; således digtede han et kvad om kong Sigurd Jorsalafare, hvoraf 5 hele og 6 halve vers haves tilbage, samt to, nu tabte kvad om kongerne Eystein Magnussøn og Magnus Sigurdsøn blinde (fra omtr. 1133), Om kong Harald gille digtede han (omtr. 1134) et kvad, hvoraf 2 hele og 7 halve vers ere bevarede, samt en *Haraldsdrápa* i »toglag»; af denne haves 3 hele og 2 halve vers. Af et kvad om Harald gilles sønner (fra omtr. 1140) haves et helt og tre halve vers bevarede samt muligvis ét (Fms. 238—39) af et kvad (fra omtr. 1148) om kong Sigurd Haraldssøn. Af et kvad i »runhenda» om kong Eystein Haraldssøn (fra omtr. 1153) haves nu 6 hele og 3 halve vers tilbage (i Sn, E. og Fms.), samt 5 hele vers af et kvad i »dróttkvætt» om Inge Haraldssøn. Efter kong Eysteins død (1157) digtede Einar en *Eysteinsdrápa*, hvoraf 1½ vers er bevarede. — Einar skal også ifølge Skt. have digtet et kvad om en Indriði ungi, en norsk høvding, der rejste til det hellige land, hvorfra han vendte tilbage år 1150. Et halvvers er måske bevaret heraf i Sn. E. (I 504). *Elfarvísur* digtede Einar om den berømte norske høvding Gregorius Dagsson's kamp i Götaelven 1159; heraf er 2 hele vers bevarede. Foruden flere lejlighedsvers har Einar digtet en *Óxarflokkur* eller *Óxardrápa* om en guld- og sølvprydet økse, som han har fået foræret af en eller anden stormand. Brudstykker heraf findes i Skm., nemlig 4 hele og 7 halve vers. Endelig har Einar digtet et slags

Nafnapulur, hvortil jeg tror at kunne henføre 7 vers (Sn. E. I 500, 491--93, jvfr. Ano. 1846, s. 365¹).

Den ovenfor omtalte Þorvaldr blönduskáld siges ifølge Skt. at have digtet om kong Sigurd Jorsalafare, men i sagaerne omtales han ikke undtagen i Mork., hvor der med urette tillægges ham 2 vers (jvfr. ovenfor s. 130). Sn. E. (I 408, 456) anfører af ham 2 halvvers i «dróttkvætt» samt et «kviðuhátt»s halvvers (s. 244); alle versene er brudstykker af æredigte, og tilhører vistnok — i det mindste de i «dróttkvætt» — kvad, som Thorvald i følge Skt. har digtet om kong Sigurd.

Omkr. år 1110--12 omtales i Mork. (170—74) og Fms. (VII.11—118) en islandsk skjald ved navn Þórðr, der ved den tid kom til Norge. Han stammede fra det østlige Island og skildres som «mikill vexti ok gerviligr, félitill ok fróðr ok orti vel». Thord kom snart til at stå i et meget fortroligt forhold til en rig enke ved navn Ása, der var beslægtet med den mægtige norske høvding Viðkunnr Jónsson. Hun forsynede Thord med penge, så at han snart blev en velhavende købmand, og kaldtes fra nu af Ásu-Þórðr. Viðkunnr tog ham først hans forhold til Ása meget ilde op, men da Thord digtede et kvad om ham (*Viðkunnsdrápa*), lod han sig formilde og blev endog Thords ven. Dette kvad skal ifølge «Páttr af Gull-Ásu-Þórði» (Rvk. 1859 s. 73) have været «fimmtug drápa», hvoraf dog kun omkvædet anføres. Viðkunns venskab kom også Thord senere til gode i en strid, som denne havde med høvdingen Ingimarr af Aski, foranlediget ved, at en af Ingimars folk havde bortstjålet et tælt fra Thord. Et «dróttkvætt» vers af Thord anføres ved denne lejlighed. Thord

¹) Einars kvad er udførlig omtalte i Sn. E. III 353—66, hvortil for øvrigt henvises.

blev senere gift med Åsa og forblev vistnok resten af sin levetid i Norge.

I det afsnit af *Sturlunga* (I 7—39), der omhandler stridighederne mellem høvdingerne Hafliði Másson og Þorgils Oddason på Staðarhóll (i tidsrummet 1117—1121), omtales flere skjalde. Også Thorgils var skjald, og af ham anføres et halvvers angående disse stridigheder (Sturl. I 35). Thorgils var i lang tid den mægtigste høvding på vestlandet i Island og døde år 1151. En af Thorgils's venner, Ingimundr prestr Einarsson, der boede på sin fædrenegård Reykjahólar, omtales her (s. 8) som en god skjald, der udenlands havde modtaget belønninger for sine kvad; han nævnes dog ikke i Skt. Han skal endvidere have været en meget afholdt og gavmild mand og af et ædelt sindelag. Ved et stort bryllupsgilde (1119), hvor han var tilstede tillige med Thorgils, kom det til en ordstrid på vers mellem Ingimund og høvdingen Þórðr Þorvaldsson fra Vatnsfjörðr, der lå i stridigheder med Thorgils angående en fredløs mand Ólafr Hildisson, som Thorgils havde ydet beskyttelse; af hver af de to, Ingimund og Thord, anføres her en «visufjórðungr», digtede ved denne lejlighed, samt desuden et halvvers i «fornyrðislag» af Thord. På dette sidste blev der svaret med et helt vers i samme versemaal af en unavngiven forfatter, som ifølge sammenhængen må have været den føromtalte Olaf (Sturl. I 17—18). Ved dette gilde fortalte Ingimund desuden en saga om skjalden Ormr Barreyja (r) skáld, tilligemed mange vers, som sagaen indeholdt; da han sluttede denne, foretog han en godt digtet «flokkr» af sig selv, der uden tvivl har været et «lofkvæði» om Orm. Et halvvers anføres desuden af Ingimund (Sturl. I 26); digtet ved en anden lejlighed. En anden skjald, der også var til stede ved gildet, Hrólfr af Skálmárnesi, fortalte en saga, som han selv havde forfattet; Sturl. (I 19—20) omtaler

den med de ord: «Hrólfr af Skálmarnesi sagði sögu frá Hröngviði víkingi ok frá Óláfi Liðsmanna-konungi, ok haugbroti Þráins berserks, ok Hrómundi Gripssyni, ok margar vísur meðr. En þessari sögu var skemt Sverri konungi; ok kallaði hann slíkar lygisögur skemtilegastar». . . . «Þessa sögu hafði Hrólfur sjálfr samansetta». Hrólfur var ven af Thorgils Oddesön og skal have været en meget en lovkyndig mand.

I dette afsnit af Sturl. (I 8—9) omtales også en Þórður Rúfeyjaskáld, der boede på en gård Hvammsdalr, der tilhørte Thorgils; sit tilnavn fik han af, at han før i lang tid havde boet på Rúfeyjar i Breidafjorden. Han omtales i Ldn. (s. 92 u. t.) som «Þórður Rúfeyjarskáld»; denne kilde nævner tillige hans søn Hrafnkell Þórðarson eller Skáld-Hrafn. Denne Thord er vel den samme som den Skáld-Þórður, der uden at være nærmere betegnet nævnes i Sturl. (I 55). Thord Rúfeyjaskjald digtede et kvad om Þorgils Oddason, som denne imidlertid ikke belønnede. En gang da Thorgils kom til Thords gård, tog denne derfor hans økse og spurgte de tilstedeværende, hvor meget den vel var værd; de anslog den til 2 mark, og Thord digtede da et vers i «runhenda» (på 3 stavelser), hvori han siger, at han gerne vilde beholde øksen som løn for sit kvad; det vilde Thorgils dog ikke gaa ind paa, hvorimod han lovede at eftergive ham afgiften af gården Hvammsdal.

Af de skjalde, som digtede om kong Haraldr gilli (1030—36), anføres der i Skt. foruden Einarr Skúlason og Halldórr skvaldri en ellers ubekendt Hallr munkr, af hvem Haraldssaga imidlertid intet anfører. I Sn. E. (I 478) anføres der et halvvers af en Hallr, der enten må antages at være identisk med Hallr munkr, eller måske med den Hallr Snorrason, der ifølge Skt. har digtet om kong Magnús Erlingsson, og af hvem 2 vers anføres

i Flatøbogen (II 593; Fms. VIII 165—66). Halvverset har hørt til et «lofkvæði» om en fyrste (en «erfidrápa»?).

Om Harald gilles sønner Ingi († 1161), Sigurðr munnr († 1155) og Eysteinn († 1157) digtede foruden de føromtalte Einarr Skúlason og Halldórr skvaldri flere forskellige skjalde. Om kong Inge digtede således ifølge Skt. skjalden Þorvarðr Þorgeirsson, bekendt fra Guðmundar saga hins góða; biskop Guðmund var en brodersøn af Thorvard, Thorwards fader Þorgeir Hallason boede på gården Hvassafell i Øfjorden i det nordlige Island. 18 år gammel rejste Thorvard til Norge og blev snart kong Inges hirdmand og meget afholdt af denne, da han var en tapper mand og kongen særdeles hengiven. Efter kong Inges fald drog han tilbage til Island og bosatte sig på Hvassafell. Fra denne tid stammer da vistnok det kvad om kong Inge, som Skt. sigter til. Det er rimeligt, at det har været et «erfikvæði», men sikkert er det dog ikke, da intet af kvadet er bevaret. Straks efter Thorvalds hjemkomst drog hans broder Ari (fader til biskop Gudmund) udenlands og sluttede sig til Erling jarl og hans søn kong Magnus. Da brødrene skiltes, digtede Thorvard et vers, og et andet senere, da han hørte, at Are stod i høj anseelse hos bægge fyrster på grund af sin tapperhed (Bps. I 110—11, Sturl. I 89). Da Are nogle år efter var falden i kampen på Ryðjökull (1167), digtede Thorvard næste sommer en «erfiflokk», *Araflokk*, om ham (1068) — «ok þóttisk hann þann veg helst mega hyggja af lifláti Ara, at láta hreysti hans koma í kvæði þau er víða væri borin», (Sturl. I 92, Bps. 414). I følge Cod. A. af Skt., har Thorvard endvidere digtet om den danske konge Knútr Valdimarsson (den 6. † 1202), hvilket efter tidsberegningen passer meget godt, da Thorvard døde 5 år efter kongen (1207). Cod. B af Skt. nævner derimod vedkommende skjald Þorgeirr Þorvaldsson, hvilket Árni Magnússon, uvist af hvilken grund, har anset for rigtigere

(jvfr. Sn. E. III 284). Thorwards søn Ögmundr sneis, der slægtede sin fader på i taperhed og andre gode egen-skaber, var en af sin tids mægtigste bønder på nord-landet. Han stod på sin frænde biskop Gudmunds side i dennes stridigheder med de verdslige høvdinge og deltog med ham i slaget ved Viðines 1208, hvor skjalden og høvdingen Kolbeinn Tumason faldt. Efter kampen digtede Ögmund et vers (Bps. I 569). Senere blev Ögmund fordreven fra nordlandet og bosatte sig på gården Hofteigr på østlandet, hvor han døde år 1237.

En Kolli skáld hinn prúði anføres som en af kong Inges skjalde; af ham haves 3 hele vers, der handler om kampene ved Mynni og Krókaskógr 1137¹⁾. Herhen hører vistnok også 2 anonyme vers af en *Ingadrápa*, der findes i Mork. (s. 219); de handler om kampen ved Holmen-grå 1139. Dette kvad er blevet fremsagt for kong Inge, da det er «viðmælt»; ellers er skjalden aldeles ubekendt. Det halvvers, som findes i Sn. E. (I 316) og i cod. Reg. (og A. M. 757 4° Sn. E. II 526) tillægges en Kolli, er næppe af ham, da det handler om en af Inges brødre; snarere bør man vistnok med cod. Upsal. henføre det til:

Böðvarr balti eller halti, der har digtet en *Sigurðar-drápa* om kong Sigurd mund Haraldssøn (Fms. VII 354, Mork. 222). Af denne drápa haves der foruden dette halvvers — forudsat at det er af ham — 2^{1/2} vers om kampen ved Holmen-grå. Da Böðvarr her taler om «þíns föður» (þ: Harald gilles) «hefndir», må kvadet være digtet før 1155. Om Böðvars lævned ved man intet; hans tilnavn skrives i cod. Upsal. balti (þ: bjørn), men i Mork. halti; bægge giver god mening, men det sidste turde dog

¹⁾ Jvfr. Hkr. 724; Mork. 207—09; Fms. VII 208—10, 336—37.

snarere være en forvanskning af det første, ikke omvendt.

Þorbjörn gauss siges i Skt. at have digtet om kong Sigurd mund og hans søn kong Hákon herðibreiðr († 1162). Dog er herved at bemærke, at hdskr. B af Skt. (cod. Upsal.) lader Thorbjörn digte om Ólafr Haraldsson i steden for om Sigurd. Dette kan dog ikke være rigtigt, da den danske kronprætendant Ólafr Haraldsson kesju († 1142), der er den eneste, her kunde være tale om, ikke kan opregnes blandt norske konger. Der er intet bevaret af disse kvad, og Thorbjörns navn forekommer ikke andre steder; tilnavnet „gauss“ er enestående og ligesom så mange andre tilnavne uforståeligt, da fortællingen om dets oprindelse mangler.

En Sigurðr skrauti siges i Skt. at have digtet om den tredje af brødrene, kong Eystein Haraldsson, men om hans kvad eller ham selv vides intet.

Til en af de ypperste skjalde fra dette århundredes første halvdel kan man trygt regne den orknøiske jarl Rögnvaldr kali, der var udrustet med en sand skjaldeånd og derhos udmærkede sig som »talanda skáld«. Rögnvald var født Nordmand og hed egentlig Kali Kolsson; Kols fader Kali Sæbjarnarson er før omtalt (s 124). Kol var gift med en orknøisk jarledatter Gunnhildr og det var på grund heraf, at kong Sigurd Jorsalafare udnævnte sønnen Kali til jarl over halvdel af Orknøerne i året 1129. Han antog da navnet »Rögnvaldr« efter den tidligere orknøiske jarl Rögnvaldr Brúsason. Rögnvald var allerede fra ungdommen af bekendt for sin skønhed og sine legemlige og åndelige idrætter; fra hans yngre år har man et vers af ham, hvori han opregner 9 idrætter, som han kunde til fuldkommenhed (Flat. II 440). Omtrent ved denne tid omtales en norsk høvding Ingimarr af

Aski¹⁾ († 1134), (Flat. II 446), af hvem et vers i «fornyrðislag» anføres, samt en Islænding ved navn Eiríkr, der digtede et vers i «fornyrðislag» om den orknøiske høvding Sveinn Áslaugarson's bedrifter (l. c. 466). Omtr. 1137 kom Rögnvald i fuldstændig besiddelse af øerne, og i årene 1152 til 1155 foretog han en rejse til det hellige land i forening med den norske jarl Erlingr skakki, hvilken rejse er udførlig beskrevet i Flatøbogen (II 477—89). Rögnvald digtede en mængde lejlighedsvers på denne rejse, hvoraf sagaen anfører ikke mindre end 24. Flere skjalde befandt sig også i hans følge, således to fra Hjaltland, Ármóðr skáld og Oddi hinn litli Glúmsson. Af Armod anføres 4, af Odde 5 vers. Af en Þorbjörn svartí, der døde undervejs, anføres desuden ét vers, og af Rögnvald jarls stedson Sigmundur öngull 2½ vers. Efter sin hjemkomst havde Rögnvald idelige kampe at bestå med sine fjender, hvilke endte med at han tilsidst blev overrumplet og dræbt (1158). Ved denne tid omtales en islandsk skjald Bótólfur begla, der var bosat på Orknøerne; ham lykkedes det en gang at frelse jarlens liv, og der haves et vers, som han digtede ved denne lejlighed (Flat. II 499).

Af Rögnvald haves nu i det hele omtr. 30 «lausavisur» foruden et brudstykke af et større kvad, en *Háttalykill*, som han digtede omkr. år 1142 sammen med en islandsk skjald Hallr Þórarinsson breiðmaga, hvis slægt for øvrigt ikke kendes. En gang kom denne med sit skib til Orknøerne og tog ophold hos en bonde Þorsteinn og hans hustru Ragna på Rínanzey. Hall ønskede at blive jarlens mand, mendenne vilde ikke tage imod ham; herom haves et vers i «runhenda» af Hall (Flat. II 468). På Ragnas forbøn blev dog Hall endelig jarlens hirdmand og opholdt sig siden længe hos ham. «Þeir ortu» ifølge Flatøbogen (l. c.)

¹⁾ Jvfr. ovenfor s. 133.

«badir saman haattalykil hinn forna ok letu vera. v. visur med huerium hætti. enn þa þotti oflangt kuedit ok eru nu tuær kvednar med huerium hætti». Dette stemmer også med de brudstykker, som nu haves, og findes trykte i Sv. Egils-sons udgave af Snorra Edda (s. 239—48). — I Ormseddubrot og Laufásedda (Sn. E. II 298, 633) anføres et helt og to halve vers af en skjald ved navn Rögnavaldr, som jeg er tilbøjelig til at antage for identisk med Rögnavaldr jarl, idet jeg ingen anden skjald kender, som navnet kunde passe på, ligesom der heller ikke forekommer mig at være noget til hinder for, at disse fra forimens og indholdets side kan tilhøre det 12. årh.

Af de skjalde, som digtede om om Erlingr jarl skakki († 1179) og kong Magnús Erlingsson († 1184), indtager:

Þorbjörn skakkaskáld den første plads. Af hans kvad om Magnus er der intet tilbage, men af hans *Erlingsdrápa* er der bevaret 3 hele vers, der dels handler om Erlings rejse til det hellige land dels om hans bedrifter indenlands¹⁾. Desuden tror jeg, skønt Thorbjörn ellers ikke bliver omtalt i Skáldskaparmál, at det halvvers, der anføres i Sn. E. (I 446) som digtet af en Þorbjörn, mulig kan være af ham, og at det netop hører til denne dræpe, da her tales om en mand, der har badet sig i floden Jordan. Dette synes mig mere sandsynligt, end at Þorbjörn disarskáld skulde have digtet dette halvvers, da denne tilhører den hedenske tid (jvfr. dög ovenfor s. 64). Þorbjörn skakkaskáld er ellers ubekendt, men sit tilnavn har han øjensynlig fået ved at digte om Erlingr skakki. Man kan dog af Skt. formode, at han senere er gået over til kong Sverre, da han siges at have digtet om denne konge. Han er den sidste af Sverres skjalde og har været i live endnu omkr. år 1200.

Súgandi skáld siges i Skt. at have digtet

¹⁾ Jvfr. Hkr. 740, 781, 795; Fms. VII 232, 284, 303—304.

så vel om Erling som om kong Magnus, og endvidere om Magnus barfods dattersøn Nikulás Skjaldvararson (eller Sigurðarson Hranasonar, † 1176), men kilderne mælder i øvrigt intet om disse kvad lige så lidt som om deres forfatter. Navnet Sógandi er meget sjældent, men en Teitr Sógandason har dog levet på Island på samme tid (Sturl. I 206). Han døde 1186, og ved år 1178 omtales i Ann. Isl. en Haukr Sógandason som død. Måske kunde Sógandi skáld stå i en eller anden forbindelse med disse mænd?

Hallr Snorrason, Markús Stephánsson og Þórðr Hallsson, der endvidere ifølge Skt. skal have digtet om kong Magnus Erlingsson, er alle fuldstændig ubekendte personer; af Hall anføres dog 2 hele vers (i Fms. VIII 165—66, Flat. II 593), der handler om kong Magnus's rejse til Bergen i året 1181; bægge er lejlighedsvers, hvad der også ligefrem siges i sagaen. Et halvvers, som i Sn. E. (I 478) tillægges en Hallr, må vel enten være af denne, eller den ovenfor omtalte Hallr munkr (jvfr. ovenfor s. 135—36). At den nysnævnte Þórðr Hallsson skulde kunne være identisk med den «herra Þórðr Hallsson á Möðruvöllum», der døde 1312, er umuligt, da Skt. ikke anfører andre skjalde end dem, der levede samtidig med de pågældende fyrster. Den sidste af kong Magnus's skjalde er

Skáld-Máni eller Máni skáld, som han også kaldes. Om ham haves der en lille fortælling i Fms. (VII 206—208). Máne, der var en Islænding, kom fortælles der, til Norge ved år 1184 fra en pilgrimsrejse til Rom, afmagret og næsten uden klæder. Således fremstiller han sig for kong Magnus, der, så snart han får hans navn at vide, giver ham spottenavnet «Tungli» («tungl»: máne) og befaler ham at sætte sig ned og foredrage et eller andet kvad. Máne fremsiger da Halldor skvaldres Útfaradrápa om kong Sigurd Jorsalafare, der siges at have moret folk meget. Samtidig var der to gøglere i hallen, som gjorde kunster

med to små hunde; om dem digtede Måne på kongens befaling to vers, der ifølge fortællingen gjorde stor lykke. Siden fulgtes Måne med kongen til Bergen, og der haves et vers af ham, som han digtede undervejs. Til løn for dette vers, der behagede kongen meget, fik han af denne en nyvasket lærredsskjorte som «kvæðislaun». Om Måne har digtet mere om kong Magnus, vides ikke, men i alt fald har hans ophold hos ham ikke været længe, da Magnus faldt samme år. Siden er Måne rejst til Island, hvor han har levet ud over år 1214, da han ved denne tid omtales i Sturlunga (II 235—36). Her anføres et godt digtet vers af ham om de gaver, som Hákon jarl galinn sendte Snorri Sturluson som løn for det kvad, Snorre havde tilsendt jarlen. Verset udtrykker glæde over gaverne og røber tillige skjaldens venskab for Snorre. Efter den tid omtales Måne ikke. — Skáldskaparmál (Sn. E. I 444) anfører et halvvers af en Máni (skáld), der vistnok må være identisk med denne, da ingen anden skjald af dette navn ellers omtales. Verset synes at have været et lejlighedsvers.

Om den danske konge Valdimarr Knútsson (1157—1182) digtede ifølge Skt. to skjalde Þorsteinn kroppr og Arnhallr eller Arnaldr Þorvaldsson. Thorstein er fuldstændig ubekendt, men Arnald er uden tvivl den samme, som hos Sakse omtales under navnet Arnoldus Thylensis (lib. XIV s. 810), og kunde da ifølge tiden være en broder til den Þorgeirr Þorvaldsson, der ifølge cod. B af Skt. digtede om kong Knud den 6. (1182—1202), hvis da ikke dette navn, som ovenfor omtalt (s. 136) skyldes en forvanskning. — En Þorgeirr Danaskáld digtede om den danske konge Valdimarr gamli (1202—41) og den svenske konge Særkvir Karlsson, men denne skjald er lige som de sidstnævnte ellers fuldstændig ubekendt.

Nikulás ábóti «at Munkapverá í Eyjafirði» har

digtet en *Jónsdrápa* om apostelen Johannes. Brudstykker heraf findes i *Postolasögur* (ved Unger s. 509—10 og hos Ólafr hvítaskáld (Sn. E. II 186), i alt 4 vers. På Thverá var et Benediktinerkloster, stiftet 1155; Nikulas, som var den første abbed her, døde 1158 eller 1160.

Klængur Þorsteinsson biskop i Skálholt, kaldes i *Hungrvaka* (Bps. I 80 fig.) «hit mesta skáld», og der er vel heller ingen tvivl om, at han har været en fremragende skjald. Han var desuden en meget lærd mand, særdeles lovkyndig og veltalende, og trofast imod sine venner. Han blev født 1105; 1151 blev han valgt til biskop, men først viet det følgende år. Kort efter lod han bygge en ny kirke i Skálholt, og som nærværende ved det gæstebud, han holdt i anledning af kirkens indvielse, omtales blandt andre den føromtalte abbed Nikulas. Om den nye kirke meddeles et smukt vers (Bps. I 82), digtet af en Runólfr Ketilsson, der var en søn af biskop Ketill Þorsteinsson og derfor sædvanlig kaldet Runólfr biskupsson. Denne Runolf nævnes i «Nafnaskrá Íslenzkra presta» fra 1146 som boende på nordlandet; han døde 1186, 10 år senere end biskop Klæng, der døde den 28. febr. 1176. Af Klæng meddeler Háttatal (Sn. E. I 656) et halvvers, der efter indholdet at dømme synes digtet på hans udenlandsrejse 1151—52; versemålet er «alhent», dog med ubetydelige afvigelser fra Snorres versemål af samme navn.

Styrkárr Oddason omtales i Sn. E. (I 446) som forfatter til et halvvers, der synes at være af et kvad om Hjadningekampen. Denne skjald er uden tvivl den samme som den Styrkárr Oddason, der var lovsigemand på Island i årene 1171—80 og døde 1181 (Sturl. I 99). Om ham vides ellers intet, men det er sandsynligt, at han har været bosat i det nordlige Island, da hans søn Siguðr ved år 1184 omtales som boende på gården Fellsmúli i Þingeyjarþing (Sturl. I 126).

Af de mange skjalde, som omtales i *Sturlunga* bliver Jón Þorvaldsson, en broder til den nordlandske høvding Guðmundr hinn dýri på «Bakki í Öxnadal», nævnet som en af de første. Ved år 1180 (Sturl. I 80) anføres her af ham en meget træffende nidvise (2 linjepar) om den bekendte Hvamm-Sturla Þórðarson, der blandt andet havde yttret, at Jon var «viðfrægastr at endemum». Af Dagstyggur Þórðarson (Laufæsings), en ven af Jons broder Gudmund den dyre, anfører Sturl. (I 145) et vers, som blev digtet som svar på et andet af den ovenfor omtalte Ögmundr sneis; anledningen til og indholdet af de to vers er, at Ögmund en gang, efter at være bleven overvundet i en kamp med Dagstygg og hans brødre, får lov til at beholde livet; bægge versene er godt digtede. Dagstygg døde samme år som dette skete (1195).

Ved samme tid, omtr. år 1194, nævnes i Sturl. (I 141) en Þorsteinn Skeggjason, kaldet Skáld-Steinn, som dog ikke omtales nærmere hverken på dette sted eller senere.

Guðmundar saga hins dýra (i Sturl.) omtaler ved år omtr. 1187 en Ásgrímr skáld Ketilsson, der stammede fra egnen Fljót i Skagafjorden (Sturl. I 133). Denne skjald er sikkert den Ásgrímr Ketilsson, som ifølge hdskr. A af Skt.¹⁾ digtede et kvad om kong Sverre. Af dette kvad tror jeg, at der er bevaret et halvvers i Skm. (Sn. E. I 332); det tillægges her en Ásgrímr, der næppe kan være nogen anden end denne. I så fald er han den yngste skjald, man kender fra Skm. Af de mange skjalde, som i Skt. siges at have digtet om kong Sverre, kendes de fleste ikke uden herfra, ligesom deres kvad for det meste er fuldstændig tabte. Foruden

¹⁾ Hdsk. B har derimod på grund af en fejlagtig orden læsemåden Þorsteinn Ketilsson.

Asgrim siges tolv andre skjalde at have digtet om Sverre.

Af disse er Þorsteinn Þorbjarnarson, der også skal have digtet om den svenske konge Knútr Eiríksson (død 1195), Sumarliði, der desuden digtede om den svenske konge Særkvir Karlsson, samt en Arnórr Saxason alle ellers ubekendte personer. Hallbjörn hali siges også i Skt. at have digtet om kong Sverre samt om kong Knútr Eiríksson; måske er han identisk med den Hallbjörn hali, der omtales i Þorleifs þátr jarlsskálds (Flat. I 214), da den her omtalte Hallbjörn vistnok må have levet langt senere end Thorleif. Denne Hallbjörn siges — ifølge Flat. samtidig med Thorleifs drab — at have opholdt sig som fårehyrde på gården Þingvellir, hvor Thorleif var højlagt. Sin skjaldegave skal han have fået af selve højboen, (jvf. dog Sn. E. III 371—73). En Blakkr skáld er den eneste af kong Sverres skjalde, af hvem noget anføres i dennes saga, nemlig 2 vers, der omhandler Sverres kampe med Kufungerne, og senere et (ufuldstændigt) vers af en *Þorleifsdrápa*, en «erfidrápa» om en Þorleifr breiðskeggr samt denne drapes omkvæd:

«Hafði hér meðan lífði
hvárttveggja Breiðskeggi
— nú er friðspillir fallinn —
fæst gótt ok dul hæsta».

Drapen synes derfor nærmest at have været et «háðkvæði»¹⁾. En Unas Stephánsson siges endvidere at have digtet om kong Sverre, men til ham eller hans kvad kender man intet, lige så lidt som til den næste af de i Skt. omtalte:

¹⁾ Jvfr. Flat. 627—28, 63; Fms. V 256—58, 276—77.

Ljótr skáld, der dog også ifølge Skt. digtede om Hákon Sverrisson, Hákon jarl galinn og Skúli hertogi Bárðarson; denne Ljot er vistnok den samme som Ljótr Sumarliðason (sen af Sumarliði skáld?), der siges at have digtet om Ingi Bárðarson. En Bragi skáld digtede endvidere om Sverre, der uden tvivl er den Bragi Hallsson, som ifølge Skt. digtede om Hákon Sverressøn. Til Sverres skjalde hører fremdeles en Snorri Sturluson (A) eller Sörlason (B); måske er B's læsemåde rigtigere, da der ingen steder findes nogen antydning af et sådant kvad af den bekendte historiker og skjald Snorri Sturluson, og nogen anden end ham kan her vel ikke være ment af A's forfatter. To ubekjendte skjalde: Sighvatr Egilsson og Snorri Bútsson samt endelig Þorbjörn skakkaskáld, der før er omtalt, slutter rækken af kong Sverres skjalde. — En Nefari eller Næfari, som levede under Sverre og var en af Kuflungerne, anføres som forfatter til et ret smukt vers (Flat. II 627; Fms. VIII 253—54).

Samtidig hermed vil jeg nævne tre skjalde, hvis levetid man rigtignok ikke kender, men som ifølge de kvad, der tillægges dem, nærmest må hensættes til tiden omkr. år 1200. Den ene af disse er Haukr Valdisarson, der har digtet en *Íslendingadrápa*, hvoraf et større brudstykke, 26 hele vers samt 1 linje-par, findes i cod. A. M. 748. 4to. Drapen er digtet fuldstændig i de gamle skjaldes ånd, og kan efter den tone, der går i gennem den, umulig sættes til et senere tidspunkt; af de 27 helte, som drapen omtaler, er nogle nu enten til dels eller fuldstændig ubekendte¹⁾. Den anden skjald er Gamli kanoki, der har digtet et kristeligt kvad *Harmsól* samt en *Jónsdrápa*

¹⁾ Jvfr. *Íslendingadrápa* udg. af Th. Möbius, Kiel 1874, til hvilken fortræffelige udgave for øvrigt henvises.

om apostelen Johannes, hvoraf Post. (s. 510—11) anfører 4 vers; denne drape har været i «hrynhenda» og Post. giver her den oplysning om Gamle, at han har været kannik ved det i år 1168 stiftede kloster i Pykkvi-bær. Harmsól er derimod fuldstændig bevaret; dette kvad er digtet i «dróttvætt» og består i alt af 65 vers; det er et særdeles smukt «iðrunarkvæði». Den tredje af disse skjalde er en Brandr, der har digtet en drape *Leiðarvisan* på 45 vers om søndagens hellighed. Skjalden navngiver sig selv i kvadet og tillige en præst Runólfr, på hvis opfordring han har digtet dette kvad. *Leiðarvisan* er sikkert yngre end Harmsól, men hvor meget kan jeg ikke sige. Möbius antager i sin *Catalogus* (s. 179), at Brand har levet i begyndelsen af det 14. årh.

I modsætning til de nærmest omtalte digtere er skjalden Kolbeinn Tumason en meget bekendt mand fra tiden omkr. år 1200; han var nemlig i sin tid den mægtigste høvding i Skagafjorden i det nordlige Island, og han omtales ofte i *Sturlunga* og *Gudmundar saga hins góða*. I året 1197 deltog han med Guðmundr hinn dýri i «Lönguhlíðarbrenna», og et vers blev digtet af ham i den anledning (*Sturl. I* 153—54). Kolbein er især bekendt på grund af de stridigheder, som han havde med biskop Guðmundr Arason på Hólar (biskop 1203—37); det var væsenlig ved Kolbeins hjælp, at denne blev valgt til biskop (1201), da de den gang var venner, men forholdet forandrede sig dog snart på grund af biskop Guðmunds hensynsløse halsstarrighed og slette forvaltning af bispestolen. En stor mængde af al slags pak fulgte stadig med biskoppen på hans rejser, og da disse individer forurettede folk og røvede, drog Kolbein en gang med et stort følge ind på bispestolen for at stævne dem. I stedet for at lade retten have sin fremgang lyste biskoppen Kolbein højtidelig i ban, og skønt overmagten fuldstændig var på dennes side,

tog han bort uden at tage nogen hævn. Kolbeins fredelige sindelag bekræftes ydermere ved tre udmærket smukke vers, som han digtede ved denne lejlighed (Bps. I 490—91), hvortil vistnok, efter indholdet at dømme, også et halvvers slutter sig, som tillægges ham i Sn. E. (II 124). Endelig kom det dog til kamp imellem dem ved Víðines nær ved Hólar (Viðinessbardagi) den 9. septbr. 1208, og i denne kamp blev Kolbein ramt af et stenkast i panden, hvilket havde døden til følge. Lige før kampen digtede han 3 vers i «minnsta runhenda», hvori han i smukke og hjertelige ord anråber gud om beskyttelse og sejr for sin gode sag (Bps. I 568). Postolasögur (s. 511—12) omtaler desuden de såkaldte *Jónsvisur* af Kolbein, som han digtede om apostelen Johannes, og som oprindelig skal have bestået af 47 vers, men her anføres kun 5. Om jomfru Maria, som Kolbein satte højest af alle helgener, har han ifølge samme kilde digtet i det mindste et kvad og måske flere (jvf. også Bps. II 32).

En Ámundi smiðr Árnason omtales som skjald så vel i Bps. som Sturlunga. Han opholdt sig hos biskop Páll Jónsson i Skálholt (biskop 1195—1211), hvor han bl. a. forestod opførelsen af et prægtigt kirketårn. Et vers om biskoppens sønner haves af ham fra denne tid (Bps. I 138) foruden 3 vers, som han digtede om biskop Páll efter dennes død (l. c. 146—47). Sturl. (I 275) anfører desuden af ham et halvvers i «toglag», som er digtet omkr. år 1226 om den fra Sturl. bekendte bonde Dufgus Þorleifsson på Hjarðarholt. Ámundi døde ifølge Ann. Isl. år 1229.

Af de skjalde, som nævnes i *Hrafnssaga Sveinbjarnarsonar*, er sagaens helt Hrafn Sveinbjarnarson den første i rækken (kap. 3), men der anføres dog ingen vers af ham. Hrafn var en i alle henseender udmærket mand og udrustet med fortrinlige åndelige og legemlige egenskaber; han skildres således som meget veltalende, lov-

kyndig og særdeles lærd, samt en udmærket læge. Som ung rejste han udenlands og blev her ven af den bekendte skjald og biskop Bjarni Kolbeinsson, der senere sendte ham flere kostbare gaver. Efter at have været i England, Spanien og Rom drog han tilbage til Island og overtog sin fædrengård Eyri i Arnarfjorden tilligemed høvdingemagten over en stor del af vestfjordene. Som høvding afholdt Hrafn sig så vidt muligt fra alle stridigheder og optrådte altid som mæglende, således også i de «Rauðasandsmál» benævnte stridigheder (c. 1197), hvori to af hans frænder, Markús og Loptr Gíslasynir, var indviklede. Markus blev dræbt, og på et forligsmøde, som Hrafn siden afholdt mellem de stridende parter, kom det til en kamp, hvorom sagaen (kap. 7) anfører et vers i «hálfhnept» versemål af en Eyjólfur Snorrason på Haukabergr, der selv var her tilstede; af samme haves også et halvvers digtet om en vestfjordsk bonde Jóseppur fra omtr. år 1213 samt et drømvers i «fornyrðislag» fra omtr. år 1210 (Sturl. II 284, 299, 306). Mødet endte dog tilsidst med forlig. År 1202 rejste Hrafn til Norge med sin ven Guðmundr Arason, der skulde vies til biskop; men efter hans hjemkomst til Island begyndte hans stridigheder med hans tidligere fostersøn, høvdingen Þorvaldr Snorrason i Vatnsfjorden, der endte med, at denne overrumplede Hrafn og lod ham halshugge (1213).

Magnús prestur Þórðarson nævnes som skjald i Hrafnssaga, og der anføres af ham et halvvers i «runhenda» samt et helt vers i «dróttkvætt» i anledning af en kvinde, Jórunn Snorradóttir; versene er digtede omkr. år 1197; siden drog Magnus til Norge, hvor han blev kong Sverres hirdmand (sagaen kap. 9).

Eilífr Snorrason Bárðarsonar digtede ved samme tid et vers i anledning af en vis Ljóts drab. Denne

skjald og den ovenfor omtalte Eyjólfur Snorrason bliver sammenblandede i Sturl. og Bps¹⁾.

Grímr Hjaltason munkur omtales som en af dem, der ledsagede biskop Gudmund og Hrafn på rejsen til Norge (1202). Af ham anføres 3½ meget smukke vers, som han digtede undervejs ved forskellige lejligheder (Hs. kap. 11 og Bps. I 563). En Eyjólfur forni omtales i de to sidstnævnte kilder som forfatter til et halvvers. Han skal ifølge cod. B af Sturl. (I 372) senere have deltaget i slaget på Ørlygsstad (1228), og der anføres her et «visuorð», som han drømte, lige førend kampen begyndte.

En Heinrekr, «þingmaðr Þorvalds Snorrasonar», digtede et vers om et rov, som denne en gang forevode på gården Mýrar i Dyrafjorden. Den plyndrede, Loptr Gíslason, flygtede til Hrafn, der tog sig af ham; herom digtede en Guðbrandr Gestsson et halvvers (Hs. kap. 12). Af samme anføres sagaen endvidere 2 hele drømvers i «dróttkvætt».

Guðmundr Svertingsson digtede en *Hrafnadrápa* om nævnte Hrafn Sveinbjarnarson (Hs. kap. 4); det er en «erfidrápa» og altså digtet efter 1213; heraf anfører sagaen 7 eller rettere 8 hele vers, da det anonyme vers, der står i Sturl. II 278, uden tvivl hører hertil, samt desuden 2 halvvers. Efter disse brudstykker at dømme har Gudmund hørt til de bedre skjalde fra denne tid. Om hans lævned anføres intet, men han har sikkert levet omtrent samtidig med Hrafn.

En Tannr Bjarnarson omtales i Sturl. (I 230) som boende i Midfjorden i det nordlige Island; han skal have været skjald, men «níðskár», og der anføres også et

¹⁾ Jvfr. i øvrigt Bps. I 649–50, 654. 671.

vers af ham om hans naboer Gilssønnerne på Reykjar, der tilfulde bekræfter dette.

Den bekendte sagaskriver Gunnlaugr munkr Leifsson har ifølge Bretasögur (Ann. f. nord. Oldkyndh. 1849, s. 12—13) digtet kvadet *Merlinusspá*; det er digtet i «fornyrðislag» og anføres fuldstændig i sagaen i 103 vers (l. c. 14—75). Gunnlaug var en samtidig af Karl ábóti Jónsson og Oddr munkr Snorrason, ligesom han levede i samme kloster som de, nemlig i det år 1133 stiftede Benediktinerkloster på Þingeyrar i det nordlige Island. Gunnlaug døde år 1218 eller 1219, men hverken hans slægt eller fødselsår kendes.

Den eneste bekendte skjald udenfor Island i denne tid er den orknøiske biskop Bjarni Kolbeinsson hrúgu, der uden tvivl har været meget påvirket af islandske skjalde. Han var på mødrene side beslægtet med den orknøiske jarleslægt, blev biskop 1188 og døde under et ophold i Norge den 15. sept. 1222 (Ann. !Isl., eller 1223?). Han var som før omtalt en meget god ven af Hrafn Sveinbjarnarson, og af Sturl. (I 210—11) kan man se, at biskop Bjarne og den islandske høvding Sæmundr Jónsson på Oddi også har stået i venskabsforhold til hinanden. Bjarne er som skjald især bekendt af sit kvad om Jomsvikingerne, *Jómsvíkingadrápa*, der, måske på få vers nær, synes at være fuldstændig bevaret; denne drapa består nu af 47 vers med det erotiske omkvæd:

«Ein drepr fyr mér allri . . .
 ítrmanns konan teiti;
 góð ætt of kemr grimmu . . .
 gæðings at mér stríði».

Det er et slags «klofastef», dog således at hele omkvædet benyttes i et og samme vers i 1., 4., 5. og 8. verslinje. I digterisk henseende står imidlertid denne drape ikke

meget højt. Snorre, der ikke synes at have været nogen ven af Bjarne (Stur. l. c.), benytter den ikke, men de senere forfattere bygger for en stor del deres fortælling om Jomsvikingslaget på denne drupe. Man har i senere tid (Möbius og Bugge) antaget, at biskop Bjarne også er forfatter til det såkaldte *Málsháttakvæði*¹⁾ og *Nafnapulur* (i Sn. E.), hvilket også er meget sandsynligt, skønt det ikke fuldstændig lader sig bevise.

Grani Hallbjarnarson (hala?), der er en fuldstændig ubekendt person, skal ifølge Skt. have digtet om den svenske konge Eiríkr Knútsson (1210—1216). Lige så ubekendte er skjaldene:

Ívarr Kálfsson, Steinn Ófeigsson og Þorsteinn Eyjólfsson, der alle ifølge Skt. digtede om den norske jarl Hákon galinn († 1214), samt endvidere Höskuldr blindi (v. liði) og Runólfr, der digtede om kong Ingi Bárðarson (1204—1217).

Arnórr Kálfsson (måske broder til førnævnte Ívarr) digtede ifølge Skt. om den norske høvding Ívarr selki (v. silki), der levede på kong Sverres tid, samt om en mig ubekendt Sigurðr munkr. En anden ubekendt skjald:

Ólafr Herdísarson skal også ifølge samme kilde have besunget de to norske høvdinge Arnbjörn Jónsson († 1239 eller 1240) og Gautr på Melr († 1270). Denne sidste, der var en ven af Sturlungerne, blev også besungen af en Dagfinnr Guðla ugsson samt af skjaldkvinden Steinvör Sighvatsdóttir, af hvem der i Sturl. (I 357) anføres en «draumvísa» i et slags «toglag» fra år 1238 lige før kampen på Ørlygsstad.

¹⁾ Ifølge verslinjen: «færa ætlum forn orð saman» (i 1. v.) antager prof. Kour. Gíslason at dette kvads rigtige navn måtte være: «Fornyrðakvæði». Mh. er udg. af Möbius (Halle 1873).

Steinvör var en datter af den berømte høvding Sighvatr Sturluson og var gift med en af Oddaverjerne Hálfván Sæmundarson på Keldur. Hun havde arvet sin slægts, Sturlungernes, begavelse og energi, og det skyldtes væsentlig hende, at hendes broder Þórðr Sighvatsson kakali efter sin ankomst fra Norge i året 1242 blev i stand til at bekæmpe sine fjender. Af hendes fader Sighvatr Sturluson (f. 1170) på Grund i Øfjorden haves et vers, som han digtede, da han hørte efterretningen om den øfjordske høvding Hallr Kleppjárnsson's fald (1212), samt et andet i anledning af en drøm, som han havde kort før sin død (1238)¹⁾. Han omtales ellers ikke som nogen større skjald, ligesålidt som hans søn Sturla Sighvatsson, der ifølge «nogles udsagn» skal have digtet et vers i anledning af det overfald, som de vestlandske høvdinge Þórðr og Snorri Þorvaldssynir fra Vatnsfjorden gjorde på hans gård Sauðafell år 1229 (den såkaldte «Sauðafellsför»)²⁾. Både Sighvat og Sturla vare i sin tid to af Islands mægtigste høvdinge og for en tid omtrent enerådende på nord- og sydlandet. Denne tid tilhører den bekendte rejse til Grímsey, «Grímseyjarför», som de foretog i året 1222 for at afstraffe den genstridige biskop Guðmundr Arason, der, trængt fra alle sider, sluttelig havde taget sin tilflugt til dette afsides liggende sted. En af Sighvats mænd, ved navn Brandr, digtede ved denne lejlighed et vers, som anføres i Bps. (I 532) og, uden at forfatteren nævnes, i Sturl. (I 256); verset handler om en af Guðmunds mænd, den tapre Eyjólfur Kársson's fald. Året 1238 fandt det store slag på Ørlygsstad i Skagafjorden sted, i hvilket både Sighvat og Sturla faldt.

¹⁾ Bps. I 505; Sturl. I 226, 365.

²⁾ Sturl. I 289. Stur. I 371 anfører af Sturla et halvvers om en «fyrirburðr», som han havde kort før kampen på Ørlygsstad.

Hovedskjalden i dette århundrede er uden tvivl den for sin historieskrivning og skjaldekunst lige berømte Snorri Sturluson, f. 1178, dræbt på Reykjaholt af sin tidligere svigersøn Gissur Þorvaldsson den 23. sept. 1241. Snorres lævned er så bekendt og beskrevet af så mange, at jeg her vil indskrænke mig til blot at anføre hovedtrækkene og da især dem, der nærmest oplyser hans digterværker. Snorre blev i sin ungdom (1181—1197) opfostret af den berømte høvding Jón Loptsson, på gården Oddi, der i den tid var Islands ypperste lærdomsæde. Året efter Jons død (1198) giftede Snorre sig med den hovedrige enke Herdís Bersadóttir og kom kort tid efter i besiddelse af gården Reykjaholt i Borgarfjorden, hvor han boede til sin død. Snorre var i sin tid den rigeste mand på Island og tillige en af landets mest ansete mænd. Han var således to gange lovsigemand, første gang 1215—18, og anden gang 1222—31, og udøvede i det hele taget en stor indflydelse så vel på althinget som i sin egn Borgarfjorden. Året 1218 foretog han en rejse til Norge, hvor han blev godt modtagen af den unge konge Hákon Hákonarson (1217—1263), men dog især af kongens formynder Skúli jarl Bárðarson. Han blev udnævnt til kongens «skutillsveinn» og erholdt en lensmands rettigheder m. m. Det berettes også, at Snorre i denne tid digtede to «alhend kvæði» om jarlen; omkvædet til det ene, der var en drape med «klofastef», anføres i Sturl. (I 244):

«Harðmúlaðr varð Skúli . . .
rambliks framar miklu . . .
gnaphjarls skapaðr jarla».

Denne drape synes i øvrigt ikke at have gjort lykke blandt Snorres landsmænd, idet der fortælles (Sturl. l. c.), at sydlandingerne gjorde nar ad den, ligesom der anføres et vers af en ubekendt, der parodierer samme. — Tidligere

havde Snorre, medens han opholdt sig i Island, digtet et kvad om Hákon jarl galinn († 1214), som han sendte denne og modtog belønning for (Sturl. I 235). Jarlen indbød ham ligeledes til at besøge sig, og opfordrede ham til at digte et kvad om sin hustru Kristin, der var en datter af kong Sverre. Da Snorre kom til Norge, var Hákon død og Kristin var taget over til Sverige; Snorre besøgte hende der og fremsagde det kvad, han havde digtet om hende, og hvis navn var *Andvaka*; deraf er nu intet bevaret. Ifølge Skt. har Snorre også digtet et kvad om hendes fader kong Sverre og et andet om kong Ingi Bárðarson, men hvornår vides ikke. I Året 1220 rejste Snorre tilbage til Island, og ved afskeden forærede Skule jarl ham et skib samt «fimtán stór-gjafar» som digtelen. Efter sin hjemkomst digtede han sit berømte *Háttatal* om kong Hákon og Skule jarl, et i alle henseender udmærket digt. Háttatal består som bekendt af 3 kvad, ialt 102 vers, hvoraf det første (v. 1—30) er digtet om Hákon og det andet samt en del af tredje om Skule (v. 31—95); slutningen af tredje kvad (v. 96—102) omhandler bægge fyrster i forening. Hvert vers har sit eget versemål, og skjalden angiver selv deres tal til 100. Kvadet er digtet på Island i vinteren 1221—22 (jvfr. Aarb. for nord. Oldkyndighed 1869, s. 147—48), og var oprindelig bestemt til at fremsiges for bægge fyrsterne, hvilket imidlertid aldrig skete, måske af den grund, at kong Hákon og Skule jarl var blevne fjender, da Snorre for anden og sidste gang gæstede Norge (1237—39) (jvfr. i øvrigt Th. Möbius's fortrinlige udgave af Háttatal, Halle 1879—81). Foruden dette Snorres hovedkvad, der er fuldstændig bevaret, har man desuden 4½ vers og en «vísu-fjórðungr» af ham; dennesidste er digtet om biskoppen Guðmundr Arason († 1237) og synes at være begyndelsesverset til et større kvad om denne (Sn. E. II 114); halvverset er bevaret

i Ormseddubrot (Sn. E. II 500) og handler om en kvinde. Af de øvrige vers er et en hilsen til en skjald Eyjólfur Brúnason, om hvem Ólafr hvitaskáld siger, at han var «skáld einkar gott ok búþegn góðr, en eigi férikri» (Sn. E. II 204). Et halvvers af denne Eyjólfur anføres i Sn. E. (1848, s. 234). Et andet af Snorres vers er digtet til hans frænde Þórðr kakali efter slaget på Órylgsstad 1238, et tredje på Skule jarls opfordring om Gautr á Meli (c. 1239; Sn. E. II 184), og endelig et i anledning af den førømtalte «Sauðafellsfór» (1229), om hvilken flere andre digtede (Sturl. I 288—90), deriblandt Snorres svigersøn Árni Magnússon óreiða († 1251) ét, og Sturlungernes frænde Svertingr Þorleifsson på Fagridalur to vers samt en af Svertings mænd Ólafr Brynjólfsson ét vers; om denne sidste fortælles, at han jævnlig plejede at «flimta sér betri menn». Høvdingen Ormr Jónsson Svínfellingr († 5. sept. 1241) digtede også et vers om det nævnte overfald (Sturl. I. c.). Endvidere anføres der 2 vers om samme æmne henholdsvis af Guðmundr Oddsson og Guðmundr Galtason, der bægge må regnes blandt de større skjalde fra denne tid.

Guðmundr Oddsson forekommer første gang ved år 1220; da opholdt han sig i Norge hos Skule jarl, og der anføres et vers af ham i anledning af et krigstog, som kong Hákon og jarlen vilde foretage til Island, hvilket det dog lykkedes Snorre at afværge. Verset hører måske til det kvad om Skule, som Gudmund ifølge Skt. skal have digtet om denne. År 1222 træffer vi Gudmund på Island hos Sturla Sighvatsson, da han deltager med denne i den såkaldte «Grímseyjarfór» mod biskop Gudmund Aresøn; 2 vers anføres af ham i den anledning (Sturl. I 254, 256). En kæk mand synes Gudmund dog ikke at have været. Ved den førømtalte «Sauðafellsfór» var han således en af dem, der opholdt sig på gården,

da overfaldet skete; under kampen mellem gårdens folk og angriberne skjulte han sig på nogle brædder oppe ved husets mønning og viste sig først, da alt var forbi. Et andet vidnesbyrd om, at krigersk mod og tapperhed ikke just har været hans stærke side, har man fra en kamp i året 1232, hvori han deltog med Sturla. Da han var faldet omkuld, ved at en sten ramte ham, og en mand vilde hjælpe ham på benene igen, sagde Sturla: «Lad ham kun ligge, han har vist ingen skade taget, ti sådan går det ham i hver en kamp», og udbrød i en skoggerlatter. Gudmunds vers er imidlertid ret gode; Sturlunga anfører 7¹⁾, hvoraf et, der er digtet i anledning af «Sauðafellsför», blev besvaret med et andet vers af

Gudmundr Galtason, der den gang opholdt sig på Reykjaholt hos Snorre. Denne Gudmund omtales i Hrafnssaga (kap. 17) som en god skjald, men af stridbar karakter og vanskelig at komme til rette med, hvorfor Hrafn, hos hvem han ved den tid (c. 1211) opholdt sig, sammenlignede ham med en hund Rósta; herover blev Gudmund vred og digtede et vers i «runhenda» (af 3dje grad på 6 stavelser), hvori han berører dette. Efter Hrafn's død drog han til Snorre og tog ophold hos ham for længere tid. Hans dødsår kendes ikke. Foruden det allerede omtalte anføres endnu 3½ vers af Gudmund, digtede ved forskellige lejligheder og alle meget gode²⁾.

Sturla Bárðarson Snorrasonar, omtales første gang som degn hos biskop Gudmund ved år 1201; senere opholdt han sig hos sin frænde Hrafn Sveinbjarnarson, og der anføres et vers af ham, digtet år 1211, da Hrafn ventede et angreb af Þorvaldr Snorrason

¹⁾ Jvfr. angående hans kvad: Flat. III 37; Fms. IX 294; Bps. I 523—24, 534; Sturl. I 243, 254, 256, 288—89.

²⁾ Jvfr. Bps. I 562—63, 665, 667 (?); Sturl. I 180, 277, 283, 289.

(Hs. kap. 17). Ved Hrafns død (1213) lod Thorvald Sturlas ene fod afhugge, hvorpå han, ligesom den foregående skjald, fandt tilflugt hos Snorre Sturlusøn, hos hvem han synes at have opholdt sig længe; et vers i «runhenda» anføres af ham ved år 1222 i anledning af Snorres frændes, de såkaldte Jonssønners flugt for bemeldte Thorvald, og et halvvers ved år 1228, hvori han sammenligner Snorres svigersønner (Thorvald og Gissur) med Rolf krakes svogere Adils og Hjörvard (Sturl. I 280)¹). — Sturla siges i Skt. at have digtet et kvad om Skule jarl.

Órækja Snorrason, en søn af Snorre Sturlusøn, omtales også som skjald. Han var en meget urolig og ærgerrig mand, der ikke synes at have arvet meget af faderens gode egenskaber. I de mange stridigheder, som han tog del i, trak han som oftest det korteste strå, da hans modstandere i reglen var ham langt overlegne. Tilsidst blev han lemlæstet af en af sine fjender, Gissurr Þorvaldsson, (1242), som håbede derved at gjøre ham uskadelig; han døde d. 24. juni 1245. På en pilgrimsrejse til Rom, som han foretog i året 1236, besøgte han kong Valdemar sejr i Danmark og digtede om ham «en vise», hvorfor kongen skænkede ham en hest, som Órækja benyttede på rejsen frem og tilbage.

Játgeirr Torfason siges i Skt. at have digtet om Skule jarl, og dette bekræftes af Hákonarsaga (Flat. III 51; Fms. IV 321 fig.), hvor der dog kun anføres et vers af ham. Játgeir var en Islænding (Sturl. I 266) og opholdt sig en lang tid hos Skule, hos hvem han synes at have været en højt betrot mand, da jarlen flere gange benyttede ham til vanskelige hværv som afsending. Játgeir,

---

¹) Dr. G. Vigfusson lader dog (Sturl. I. c.) verset alene hentyde til kong Rolf og hans søster Skulds mand Hjörvard, men ikke tillige til Adils.

der ifølge Skt. også skal have digtet om Valdemar sejr, blev dræbt i København omtr. år. 1242 af en Bjarni Móyses-son (Fms. X 2). — En Suguvaldi siges også i Skt. at have digtet om kong Valdemar sejr.

Álfr Eyjólfsson, Teitr skáld, Roðgeirr Aflason og Þórálfr prestur siges endvidere af have digtet om Skule jarl, men af deres kvad er intet bevaret, ligesom de selv for det meste er ubekendte. Dog er Teitr skáld måske identisk med den islandske lovsigemand Teitr Einarsson, der blev dræbt 1258, og Roðgeirr Aflason er uden tvivl den skibsfører Roðgeirr Aflason (eller Álfsson), som nævnes i Sturl. (I 407). Denne bliver i registeret til Sturlunga kaldet en nordmand, hvilket turde være usikkert, da en skibsfører på den tid godt kunde være islandsk, og på andet end den modsatte antagelse kan vel denne gisning ikke være bygget.

En Einarr Þorsteinsson draumr fra gården Reykjahlíð við Mývatn omtales i Bps. (I 593) som en mand, der gav sig af med at digte, og der anføres her et vers af ham om den øfjordske høvding Hallr Kleppjárns-son på Möðruvellir. Versemålet er «dunhent» og selve verset meget smukt.

En skjald ved navn Guðmundr Ásbjarnarson nævnes i Sturl. (I 303) blandt Klængur Bjarnarson's folk (ved år 1231). År 1236—37 opholdt han sig på Flugumýri i Skagafjorden hos Kolbeinn ungi sammen med en mand fra østlandet ved navn Þórálfr Bjarnarson; imellem disse herskede der et uvenskabeligt forhold, og Gudmund digtede en «háðvísa» om Thoralf, der er i «runhenda» af 3dje grad på 6 stavelser. Nogen tid senere blev Gudmund dræbt af en af folkene på gården, Skálp-Bjarni, der også var en fjende af ham (Sturl. I 347—48).

Þórir jökull, en slægtning af Sturlungerne, var en af dem, som henrettedes efter kampen på Ørlygsstad

1238; da han var ifærd med at lægge sig ned for at modtage dødshugget, fremsagde han et — dog måske ikke af ham selv digtet — udmærket smukt vers i «minnsta runhenda», der ender med ordene: «eitt sinn skal hverr deyja» (Sturl. I 379).

Ingjaldr Geirmundarson deltog med Þórðr kakali i søslaget i Húnaflói (Flóabardagi) imod Brandr Kolbeinsson og Skagfjordingerne 1244. Den næste vinter efter slaget (1245) digtede han herom en såkaldt *Atlögu-flokkur*, hvoraf Sturlunga meddeler 6 vers (II 55, 59). Han digtede også en *Brandsflokkur* om Brandr Kolbeinsson efter dennes fald (i Haugsnessbardagi) år 1246; heraf er 6 hele vers bevarede (Sturl. II 67, 74—75); et lejlighedsvers anføres også af ham fra denne tid (St. II 70). Ingjaldr synes at have været en ret god skjald.

Om Brand Kolbeinssøn digtede desuden en Skáld-Hallr en drape, *Brandsdrápa*, hvoraf 6 vers anføres i Sturl. (II 70—73). Denne Hall er ellers ubekendt.

En islandsk mand, Gunnarr, som «orti svá at gaman var at», omtales i Norge ved år 1244, og der anføres et vers af ham i «hálfhnept» versemål, digtet i anledning af de stridigheder, som hans landsmand Þorgils skarði Böðvarsson havde med nogle af de mænd, der var på gården Hváll i Sogn, hvor de bægge den gang opholdt sig (Sturl. II (108).

Af den berømte høvding Gissurjarl Þorvaldsson anføres et vers, som han digtede efter branden på Flugumýri («Flugumýrabrenna» 1253), hvor hans hustru og 3 sønner indebrændte og han selv næsten ved et vidunder reddede sit liv. Dette vers er udmærket smukt digtet og udtrykker så vel bitter sorg som brændende hævnlyst (Sturl. II 170); kort efter, da han havde dræbt en af de vigtigste deltagere i denne brand, Kolbeinn grön Dufgusson, digtede han et andet vers herom (Sturl. II 174). Ved samme lejlighed digtede også en af Gissurs mænd,

Páll Þorsteinsson Hvalnesingr et vers. Gissur siges også i Skt. at have digtet om kong Håkon den gamle. — Af dette kvad er der i Flatøbogen (III 200) bevaret et halvvers i «dróttkvætt» versemål. — Gissur, der i sin tid var Islands mægtigste mand, var født 1209 og døde 1268.

Guthormr kórtr Þórðarson Sturlusonar, en brodersøn af Snorre, omtales som skjald i Sturl. (II 188), og der anføres et vers af ham, i anledning af at høvdingen Hrafn Oddsson, hos hvem Guthorm den gang opholdt sig, vilde gøre et tog til nordlandet 1255 for at dræbe høvdingen Oddr Þórarinsson på Geldingaholt i Skagafjorden. Guthorm udtyder ved samme lejlighed en drøm, som Hrafn har haft, om hvilken en af Hrafn's følge ved navn Þorvarðr tréfiótr digtede et vers. Guthorm døde samme år (1255). Han siges endvidere i Skt. at have digtet om den norske konge Håkon den gamle, men af dette kvad findes intet bevaret.

Árni langi og Ólafr Leggsson svartaskáld siges også bægge at have digtet om kong Håkon. Arne kendes ikke, men Olaf omtales i Sturl. (I 299—300) ved år 1231. Snorre Sturlusens søn Jón murti opholdt sig ved denne tid i Norge og havde her taget sig af Olaf, som da var en fattig mand. En gang ved et drikkelag skændte Jon på sine tjenestefolk, og da Olaf vilde tage dem i forsvar, slog Jon ham, hvorpå Olaf tilføjede ham et sår, der skønt ubetydeligt i begyndelsen, dog havde døden til følge. Olaf flygtede straks efter og omtales — så vidt jeg ved — ikke senere; måske kunde hans kvad om kong Håkon være digtet efter denne tid. Af Olaf anføres enkelte brudstykker i 2. bind af Sn. E., og heraf tror jeg sikkert at kunne henføre $\frac{1}{4}$ vers (s. 498) til kvadet om Hakon; 3 halve vers og 2 «visufjórðungar» synes at høre til en *Tómasdrápa* (Sn. E. II 204, 628—29), og det

øvrigte (et halvvers, en «vísufjórðungr» og et «vísuorð», Sn. E. II 108, 130, 499) til et kvad om en kvinde¹⁾. «Svartaskáld» er Olaf vistnok bleven kaldet til adskillelse fra sin samtidige

Ólafr hvítaskáld Þórðarson, broder til den ovenfor omtalte Guthorm og en af de største skjalde i det 13. årh. Han er født omkr. år 1212 og var lige fra ungdommen af meget hengiven til literære sysler. I modsætning til de fleste af sine slægtninge, Sturlungerne, var han uden ærgerrighed og tragtede aldrig efter verdslig magt; hvor han omtales i forbindelse med stridigheder, optræder han altid som den mæglende, og han holdt sig, for så vidt han kunde, uden for al den parti-strid, som herskede i Sturlungetiden, skønt han naturligvis som en rig og mægtig bonde ikke kunde blive uberørt deraf. Til hans bedste venner hørte hans farbroder Snorre Sturlusøn, hos hvem han i sine yngre år opholdt sig. I året 1236 rejste Olaf til Norge og derfra til Danmark, hvor han opholdt sig en tid hos kong Valdemar sejr. Omkr. år 1241 drog han tilbage til Island og bosatte sig på gården Stafaholt i Borgarfjorden, hvor han boede til sin død (1259). Olaf var to gange lovsigemand, første gang 1148—50 og anden gang 1252, men sidste gang nedlagde han embedet efter et års forløb, da han både var af et svagt helbred og ikke formåede at gøre sig gældende i nogen sag af større vigtighed. Af hans mange kvad kan anføres en *Þorláksdrápa* om biskop Thorlak den hellige, hvilken han fremsagde i kirken på Skálholt år 1237, men af den er intet tilbage, lige så lidt som af det kvad, som han ifølge Skt. digtede om den svenske konge Eiríkr Eiríksson (1222—1250). Af

---

¹⁾ Ovennævnte «vísuorð» hører dog måske til kvadet om kong Hákon?

hans *Hákonardrápa* om Hákon den gamle haves måske ét vers (Fms. IX 356), af hans kvad om hertug Skule, *Skúladrápa*, derimod 10 hele og 2 halve vers, der findes i Hákonarsaga; versmålet er »hrynhenda» og drapen er digtet efter Skules død 1240¹). Desuden har Olaf ifølge hdskr. A af Skt. digtet et kvad om Hákon ungi Hákonarson, og ifølge bægge hdskr. digtet om den norske jarl Knútr Hákonarson samt om den danske konge Valdemar sejr, men af disse kvad er intet bevaret. Endelig har han digtet et kvad om Islændingen Áron Hjörleifsson, hvoraf to vers anføres i dennes saga (Bps. I 543—45). To lejlighedsvers af Olaf anføres i Sturlunga fra år 1239 og 1240 (Sturl. II 87)²). Olafs yngre broder:

Sturla Þórðarson var dogi alle nenseender mere fremragende end denne, idet han som tidens første literære personlighed deler æren med sin berømte farbroder Snorre Sturluson. Der er skrevet så meget om Sturlas lævned, at jeg ikke her behøver at gå nærmere ind derpå, men vil, som ved Snorre, blot berøre hovedpunkterne. Han blev født den 29. juli 1214 og opholdt sig i sin ungdom og senere ofte i længere tid hos sin farbroder Snorre, hvilket vistnok har lagt spiren til hans senere forfattervirksomhed. Skønt han egentlig var af et fredeligt sindelag, blev han dog tidlig indviklet i de stridigheder og partikampe, som den gang rasede på Island, men han blev aldrig, skønt udrustet med fortrinlige egenskaber, nogen fremragende partifører, hvilket vistnok havde sin grund i hans fredsommelige

¹) Jvfr. Flat. III 22, 69, 107, 112, 117, 125, 140—41, 147, 151, 153; Fms. IX 265... 519.

²) Jón Sigurðsson tror (Sn. E. III 383—84), at den foran (s. 161) under Ólafr Leggeson omtalte Tómasdrápa er af Olaf hvítaskáld; det kan være rigtigt, men jeg er dog ved at sammenligne de enkelte brudstykker kommen til den anskuelse, at den med større ret kan tillægges den førstnævnte.

sindelag og uegennyttighed. År 1251 blev han lovsigemand, men forblev kun et år i denne stilling. 1263 blev han af sine fjender Hrafn Oddsson og Gissurr Þorvaldsson tvunget til at rejse til Norge for at lade kong Håkon, der var en fjende af ham, dømme dem imellem. Da Sturla kom til Norge, var kong Håkon på toget til Skotland; dennes søn Magnus var bleven ophidset imod ham og vilde ikke modtage ham. Sturlungernes ven Gautr på Melr skaffede ham dog plads på kong Magnus's skib, da denne kort efter rejste fra Bergen til Viken, og Sturla kom undervejs i dronningens gunst ved at fortælle den nu ubekendte Huldarsaga, og fik med det samme lejlighed til at fremsige for Magnus et kvad om hans fader Håkon samt et andet om Magnus selv. Kvadene behagede kongen i den grad, at han, da Sturla var færdig med at fremsige bægge, sagde til denne: «Þat ætla ek, at þú kveðir betr en Páfinn» (Sturl. II 271). Herefter blev også kongen hans ven og gjorde ham til sin «skutilsveinn» samt overdrog ham at skrive sin faders saga. Siden drog Sturla til Island, og efter at landet var kommet under Norge, var han «lögmaðr» over hele landet fra 1272—76 og over nord- og vestfjærdingen 1277—82; han blev ophøjet til «herra» i året 1278. Sturla døde den 30. juli 1284 på øen Fagrey i Breidafjorden. Sturlas kvad findes samlede i Safn til sögu Íslands (I 596—625), hvortil jeg henviser, idet jeg dog her vil anføre hvert enkelt af de større kvad: 1) *Þverár-
vísur* (fra 1255; $\frac{1}{2}$ vers bevaret), 2) *Þorgilsdrápa* (fra 1258; 3 vers bevarede) om hans ven og frænde Þorgils skarði Bøðvarsson, 3) *dróttkveðið kvæði um Magnús konung* (1263; 2 vers), 4) *Hrynhenda um Håkon gamla*; (1263; 21 vers), 5) *Håkonarmál* i «fornyrðislag» (1263—64; 42 vers) ligeledes om kong Håkon, 6) *Hrafnsmál* også om kong Håkon (1264; 20 vers), 7) *Håkonarflokkr* i «dróttkvætt» (c. 1264; $10\frac{1}{2}$ vers). Desuden har Sturla digtet en 8) *Birgis-*

flokkr på 12 vers og 9) en *Birgisdrápa* om Birgir jarl brosa i Sverige (Sturl. II 272), af hvilke to kvad dog intet er bevaret. Af lejlighedsvers anfører Sturl. kun fire.

Af de skjalde, som har digtet om de norske konger, er Sturla den sidste, af hvem man har noget tilbage, og skønt han i sin tid uden tvivl har været anset for en «hovedskjald», kan hans kvad dog ikke måle sig med de større skjaldes fra ældre tid. Skjaldekunsten havde også længe været i forfald, og efter Islands underkastelse under Norge går, den endnu mere tilbage særlig for fyrstekvadenes vedkommende. Endnu anfører Skáldatal 5 skjalde, som skal have besunget den norske konge Eiríkr Magnússon (1281—1299), nemlig Þorsteinn Örvendilsson, Þorvaldr Helgason, Jón murti Egilsson, Þorsteinn Ingjaldsson og en Guðmundr skáld, men ikke en verslinje af deres kvad er gået i arv til efterverdenen, hvilket vistnok nærmest har sin grund i, at denne konges saga aldrig har været nedskreven. Disse skjalde er også fuldstændig ubekendte med undtagelse af to. Jón murti Egilsson må være den Jón murti, som omtales i Ann. Isl. ved år 1306 og 1319 som værende på rejser mellem Island og Norge, og Guðmundr skáld er vel identisk med den skjald af samme navn, der i Ann. Isl. siges at være død år 1330. — En Guðmundr skáldstikill omtales i Ann. Isl. ved år 1296, i hvilket år han af den norske konge bliver forlenet med nordlandet på Island. Han omtales ikke senere.

«Ormseddubrot» (Sn. E. II 497) anfører et halvvers af en Ásgrímr Jónsson, der, så vidt jeg kan skønne, ellers ikke omtales. Efter dette halvvers at dømme synes Ásgrims levetid snarest at måtte henføres til tiden omkr. 1300.

Fra det 14. århundrede kendes kun få skjalde, medens derimod forholdsvist meget af disse skjaldes kvad synes at være bevaret. Af hirdskjalde har

man ingen fra dette årh.; og i stedet for fyrster er det nu fortrinsvis den hellige biskop Gudmund, til hvis ære der digtes.

En bróðir Árni nævnes i Sn. E. (II 500—632), hvor der tillægges ham et helt vers i «alhent» og to «visufjórðungar» i «hálfhnept» versemål. Denne Arne er uden tvivl den samme som den bróðir Árni Laurentíusson, der flere gange nævnes i Laurentíussaga; han var en søn af biskop Laurentíus Kálfsson på Hólar (biskop 1323—30) og blev munk i Þingeyraklaustr år 1317. Han omtales som en meget dannet mand og en fortrinlig «versificator». Medens hans fader var biskop, opholdt han sig hos denne, men efter hans død blev han igen munk på Þingeyrar. Hans dødsår er ubekendt.

Ved år 1338 omtales i Ann. Isl. en «síra» Þormóður skáld Ólafsson, som i dette år rejste fra Island til udlandet. Han er uden tvivl identisk med den Þormóður Ólafsson, hvem der i Njála ifølge et hdskr. tillægges et vers om Gunnars død, samt med den Þormóður prestur Ólafsson, som omtales i Bps. (I 527 flg.) som forfatter til en drape eller flok om Áron Hjörleifsson. Af denne drape anføres der her 7 vers, som viser, at Thormod har været en for sin tid meget god skjald. Hans dødsår er ligeledes ubekendt.

Arngrímur Brandsson, abbed til Þingeyraklaustr, der levede i midten af det 14. årh., har digtet en *Guðmundardrápa* om biskop Guðmundr Arason på Hólar, om hvem han desuden har skrevet en saga. Drapen er digtet år 1345; den er i «hrynhenda», består i alt af 60 vers, og er bevaret fuldstændig (Bps. II 187—201).

En anden *Guðmundardrápa* på 80 vers er nogen tid senere bleven digtet af en bróðir Árni Jónsson, der var abbed på Munkaþverá på nordlandet i årene 1371—79, i hvilket sidste år han ifølge Ann. Isl. drog udenlands.

Senere findes han ikke omtalt. Drapen findes fuldstændig i Bps. (II 202—220).

Eysteinn Ásgrímsson, forfatteren til det berømte kvad *Lilja*, var munk i Þykkvabæjarklaustr. Hans levetid falder i midten af det 14. årh. Ved år 1343 omtales han i Ann. Isl., idet der siges, at han og to andre munke, der havde forgrebet sig på abbeden sammesteds Þorlákr Loptsson (1314—51), blev fængslede og der blev pålagt ham halsjern; endnu samme år blev han dog løsladt og rejste da til Helgafell, hvor han rimeligvis har opholdt sig i de næstfølgende år. Efter biskop Jón Sigurðsson's død i året 1348, blev han „officialis” på Helgafell, hvilket embede han beklædte til 1351, da Gyrðr Ívarsson blev kaldet til biskop i Skálholt. Der opstod snart et spændt forhold imellem denne biskop og Eystein, men de synes dog at være blevne forsonede, da vi senere finder Eystein på bispens visitatser i følge med denne. Det fortælles således, at Eystein ledsagede ham år 1355 til Fell i Kollafjord. Året efter rejste Eystein til Norge, hvor han opholdt sig i Elgiset nærved Throndhjem indtil år 1358. Her vandt han erkebispens for sig, og denne overdrog da ham og en Brandr Eyjólfsson at undersøge kirkens tilstand på Island, hvorfor han samme år rejste fra Norge tilbage til Island. Resultaterne af deres undersøgelse kendes ikke, men fra denne tid kommer Eystein igen i spændt forhold til biskop Gyrd, der endog lyste ham i ban. En forsoning må dog snart være påfulgt, ti i året 1359 blev Eystein ansat som „officialis” på vestfjordene. 1360 rejste Eystein igen til Norge til Elgiset og døde her året efter, 1361; ifølge nogle annaler døde han dog først 1366.

Eysteins hoveddigt er *Lilja*, hvorom det udsagn haves, at „öll skáld vildu Lilju kveðið hafa”. Digtet behandler i 100 vers Kristi fødsel, liv og død; versmålet er regelmæssig „hrynhenda”, der på grund heraf senere er blevet kaldet

«Liljulag». Når kvadet er digtet, vides ikke; måske er det digtet i året 1343, medens Eystein sad fængslet; en legende beretter også, at han ved sit kvad digtede sig ud af fængslet. Lilja er til alle tider bleven anset for et hovedværk fra den katholske tid i Island. En mærkelighed ved Lilja, som vistnok for en stor del har bidraget til dens popularitet, er, at den aldeles ingen omskrivninger («kenningar») har; i så henseende er Lilja forbillede for den senere kristelige digtning¹).

En ellers ubekendt Snjólfur har ifølge Ann. Isl. (s. 306—308) digtet 6 vers i «minnsta runhenda» om en kamp, som fandt sted på gården Grund i Øfjorden i året 1362, den såkaldte «Grundarbardagi». Disse vers er i flere henseender meget interessante.

Einarr Gilsson er den sidste bekendte og tillige en af de betydeligste skjalde fra det 14. årh. Han omtales flere gange i diplomer fra midten af århundredet, og man kan heraf se, at han ved år 1340 og 1353 bode i Skagafjorden på det nordlige Island. År 1367—68 var han «lögmaðr» for nord- og vestlandet, og bode i Húnavatnssýsla. Hans slægt eller dødsår kendes ikke, men måske har han stammet fra den Einarr Gilsson Illugasonar, som nævnes i Melabók (Ldn. s. 87) og har da hørt til Gilsbekkingernes berømte æt. I abbed Arngrims Guðmundarsaga (Bps. II 1—184) anføres 77 vers i «dróttkvætt» af ham, som alle omhandler forskellige episoder af biskop Gudmunds liv og har således oprindeligt dannet en eller flere *Guðmundar-drápur*. Nu står versene enten isolerede eller i mindre grupper; en af disse, der består af 21 vers, har et særskilt navn og kaldes *Selkollwísur*. Desuden har Einar digtet en *Ólafsvíma* om Olaf den hellige; den findes i

¹) Eysteins lævned er bl. andet udførlig beskrevet af Eiríkr Magnússon i hans udgave af Lilja.

Flatebogen (I 8—11) og består af 65 vers i det versemål, som nu på Island kaldes «ferskeytt». Dette er den ældste «ríma», hvis forfatter kendes.

Med det 14. århundrede ophører den gamle kunstdigtning på Island, således som den har været benyttet af de her opregnede skjalde. Den poesi, der fra nu af findes dyrket, er hovedsagelig på den ene side «rímur» og på den anden side kristelig digtning med Lilja som forbillede.

Inden jeg så slutter denne afhandling om de gamle skjalde og deres værker, vil jeg i al korthed omtale de *draumvísur*, hvoraf især Sturlunga har så mange. Jeg tager nemlig ikke i betænkning at anse de folk, som drømte disse vers, for skjalde, da slige vers jo må være et produkt af vedkommendes indbildningskraft.

En Þórðr frá Selárdal drømte før Hrafn Sveinbjarnarson's død et vers, der er bevaret (Sturl. II 178—79). Versemålet er «ljóðaháttur». Et andet fremsiges ifølge drømmen af en Ingólfr (v. l. Vigólfr, som vel er det rette) for en Guðmundr eller, som han også kaldes (i Sturl. II 298), Guðbrandr. En anden gang siges Ingolf igen at have vist sig for ham og fremsagt et helt «dróttkvætt» vers (ved år 1209).

Kort førend Snorre Sturluson flyttede bort fra Borg, viste Egill Skallagrímsson sig i drømme for en af hans huskarle Egill Halldórsson og fremsagde for denne et «dróttkvætt» halvvers, hvori han misbilligede Snorres forehavende at flytte fra Borg. År 1228, da Snorre havde i sinde at drage vest på til Dalir, for at fordre erstatning af Sturlas thingmænd, drømmer en Þorgrímur Hauksson (Sturl. II 99), at han møder en kvinde, der

fremsiger et halvvers i «fornyrðislag». En Hafliði Hóskuldsson drømmer ved juletid 1237, at en mand bebuder i to vers i «fornyrðislag», at han vil bringe al slags fordærvelse over folk. Lidt efter viser der en kvinde sig for ham i drømme og fremsiger et halvvers i «dróttkvætt» der skal være varsel for krig (Sturl. I 352).

Før kampen på Ørlygsstad 1238 drømmer en Brynjúlfr på Kjalarnes, en Þórarinn Gilsson, en præst Hafliði Ljótsson, samt en Einarr klápr flere viser, dels i «dróttkvætt» og dels i «fornyrðislag», der alle er varsler for den forestående kamp. Ingen af disse mænd kendes nærmere. Endnu flere drømvers angående denne kamp nævnes i hdskr. B af Sturlunga, således af en Snæbjörn i Sandvik, en Halldóra Þórðardóttir i Fljót, en Ormsteinn prestr, en Jón Grettisson, en Þuriðr at Fellsenda, skjalden Sturla Þórðarson, en Þorgeirr prestr, en Sigurðr Styrbjarnarsson, samt af en Bergr, (Sturl. I 369—72), der også alle, med undtagelse af Sturla, er fuldstændig ubekendte personer. Desuden nævnes der her flere drømvers uden tilføjelse af drømmerens navn. Efter althinget 1257 drømte en Bergþórr í Héraðsdal to halvvers i «Haðarlag» (Sturl. I 238). I Sturl. (II 220—21) fortælles, at en sextenårig pige Jóreiðr (í Miðjumdal) havde i året 1225 drømt, at Guðrún Gjúkadóttir kom til hende i søvne og tiltalte hende; der anføres 10 verslinjer, som skal være i «minnsta runhenda» på 4 stavelser, men versemålet er dog mindre korrekt her. Desuden anføres her 4 hele og 2 halve vers i «fornyrðislag», der alle blev fremsagte ved denne lejlighed. I disse vers spores forsøg på at efterligne den ældre Eddas tone.

I forbindelse hermed vil jeg endvidere kortelig omtale de skjalde, hvem der tillægges drømvers i de af dr. Guðbr. Vigfússon udgivne «*Draumvitranir*» (Nordiske Oldskrifter XXVII, Kh. 1860); for en stor del tilhører disse

digte vel endog en tidligere tid end Sturlungatiden. Den første af disse «*Draumvitranir*» er den såkaldte *Stjörnu-Oddadraumr*, hvis vers i flere henseender har et temlig gammelt præg. En Oddi Helgason, kaldet *Stjörnu-Oddi* på grund af hans usædvanlige astronomiske kundskaber, siges her at have opholdt sig hos en bonde Þórðr på gården Múli i Reykjardalr i det nordlige Island. Herfra blev han sendt i et ærende til den nærliggende ø, Flatey, hvor han drømte den drøm, som her fortælles. Odde optræder i drømmen som en «*Dagfinnr skáld*», og der anføres brudstykker af to kvad, som han digtede om en i drømmen forekommende konge Geirviðr, nemlig 5 vers af et kvad i «*fornyrðislag*» samt 11 vers af en «*pritug drápa*» i «*dróttkvætt*» versemål. Det fortælles her om Odde, at han ellers ikke var nogen skjald, og som yderligere bevis for drømmens troværdighed anføres, at Odde var en meget sanddru mand, der aldrig for med usandhed. Odde nævnes foruden her kun i et hdskr. fra omtr. 1200 (Gl. kongl. Saml. 1812 4to), hvor der findes en komputistisk afhandling, kaldet «*Stjörnu-Oddatal*», der støtter sig til hans beregninger. Odde antages at have levet i det 12. årh.

Bergbúaþáttur omtaler et syn, som en bonde Þórðr fra Djupafjorden i det vestlige Island og dennes tjenestekarl skal have haft. En gang, da de en højtidssdag skulde til kirke, for de vilde og overnattede i en bjærghule. Om natten hørte de en jætte tre gange fremsige en «*flokkr*» på 12 vers. Thord huskede alle versene fuldstændig, hvorimod tjenestekarlen ikke huskede et ord. Flokken, der er fuldstændig bevaret, er i «*dróttkvætt*» versemål, hvor dog den sidste verslinje stadig gjentages to gange. Denne bonde Thord er ubekendt, men versene synes at kunne tilhøre det 12. årh.

Kumbúaþáttur omhandler en drøm, en mand ved

navn Þorsteinn Þorvarðsson på gården Hamarland i Breidafjorden en gang skal have haft. Denne Thorstein omtales nærmere som «Þorsteinn Þorvarðsson mágr Þorfinns á Bakka, er átti Helgu Þorgeirsdóttur systur ábóta». Sætningen er noget utydelig, men kan dog vistnok forklares af Sturlunga. Þorfinnr på Bakki er uden tvivl den Þorfinnr Þorgeirsson, abbed på Helgafell, der døde år 1216 (Sturl. II 504), og Thorstein selv den Þorsteinn Þorvarðsson, der ved år omtr. 1174 giftede sig med en Helga Þorgeirsdóttir langhöfða, der da må have været en søster til abbeden. Anledningen til drømmen var, at Thorstein en gang fandt et sværd i en gravhøj og tog det hjem med sig. Næste nat viste højboen sig for ham i søvne og fordrede sit sværd tilbage. To vers anføres her, det ene af højboen, det andet af Thorstein; begge vers tilhører uden tvivl — efter prof. Konr. Gíslasons mening — det 12. årh.

Vistnok noget ældre er den fjerde «Draumvitran»: *Draumr Þorsteins Síðu-Hallssonar*. Den bekendte høvding Þorsteinn Síðu-Hallsson, der levede i det 11. årh., skal kort før sin død have haft en drøm tre nætter i træk, hvori tre kvinder viste sig for ham og hver for sig fremsagde et vers i et slags «núfuhátt», for at advare Thorstein mod en træl Gilli, der vilde dræbe ham. Thorstein søgte stadig efter trællen, men fandt ham ikke, og den fjerde nat dræbte trællen ham. Denne drøm danner på en måde et supplement til den ufuldstændige «Þorsteins saga Síðu-Hallssonar» (udg. af K. Gíslason i «Prøver», Kh. 1860, s. 42—58).

I «Viðauki Skarðsárþókar» (Ldn. I 326—27) omtales drømme, som to af kong Harald hårdrådes mænd, en Sigurðr hvíti og en Björn bukkr, en gang havde, da

kongen lå med sin hær ved Glaumsteinn i Halland. En mand viste sig for hver af dem og fremsagde et vers i «dróttkvætt» versemål. Disse mænd navngiver sig i versene som brødrene Snjallr og Hjaldr, der skal have været sønner af en sagnhistorisk konge Vatnarr. — I Heimskringla (s. 612—13) anføres endelig to drømvers af to af kong Haralds mænd ved navn Gyrðr og Þórðr, der deltog i toget til England. Kort før dette tog drømte hver af de to mænd, at en jættekvinde viste sig for ham og fremsagde et vers. Disse vers indeholder varsler om den forestående uheldige kamp i England; de er i «dróttkvætt» versemål og meget smukt digtede.

Herefter følger som en slags efterslæt forskellige skjalde, som jeg havde oversat, da jeg skrev foranstående afhandling.

I «Þorvalds þátr tasalda» i Flatøbogen (I 378—383) omtales en norsk bonde Bárðr í Úlfsdölum, af hvem der her anføres et halvvers. Dette skal have være digtet i kong Olaf Tryggvesøns tid. — I Olaf den helliges saga (Flat. II 13—14) anføres et halvvers i «fornyrðislag» af en norsk mand Halldórr Rannveigarson, der er digtet om Olaf i dennes ungdom. Bonden Þorgeirr flekkr på gården Súla i Veradalr, der i anledning af slaget på Stiklestad omtales i Hkr. (s. 470—71) skal ifølge samme kilde (s. 524) senere have digtet et vers, hvori han fortæller kong Magnus den gode om sin deltagelse i slaget m. m. — En Bjarni Kálfsson omtales endelig som skjald i Sverris saga (Fms. VIII 172) i sidste halvdel af det 12. årh. Han hørte til den norske høvding Bárð Guthormssøns følge; et vers i «runhenda» anføres her af ham.

Tillæg.

I indledningen til foranstående udsigt (s. 4) har jeg berørt, at jeg i et tillæg vilde omtale de kvad, der findes i de senere opdigtede, Island vedrørende sagaer, nemlig de æventyrlige fortællinger, der ikke tilhører den historiske sagakreds, hvis skjalde jeg her har søgt at opregne. De af disse fortællinger, der indeholder kvad, er ikke mange og for ingen af dem kan tilblivelsestiden søges længere tilbage i tiden end til det 13. århundredes sidste halvdel eller det 14. årh. Kvadene er øjensynlig samtidige eller omtrent samtidige med selve fortællingerne.

Af disse syntes *Þórðarsaga*, i det mindste hvad versene angår, at være den ældste. Sagaens helt, Þórðr hreða Þórðarson Hörðakárásonar, siges i kong Harald gráfelds tid at have bosat sig på gården Óss i Midfjorden i det nordlige Island, hvor han snart blev indviklet i stridigheder med egnens høvding, den bekendte Miðfjarðar-Skeggi, samt med dennes slægtninge og venner. Thord er således, skønt fuldstændig uhistorisk, knyttet til historiske personer, så vel hvad æt som de øvrige forhold angår. I sagaen anføres der af ham i det hele 10 vers i »dróttkvætt» samt et vers i »hrynhent» versemål, hvilke han skal have digtet ved forskellige lejligheder. Af en

frænde af Skeggi, Ásbjörn Þorsteinsson, anfører sagaen ligeledes et vers.

Víglundarsaga står tilbage for Þórðarsaga, både hvad sprog og fremstilling angår. Det er en romantisk fortælling fra det 14. århundrede, hvis hovedpersoner for en del er hentede fra Landnáma. Sagaen omhandler et kærlighedsæventyr mellem sagaens helt Víglundr Þorgrímsson og kvinden Ketilríðr Hólmkelsdóttir. Víglund tillægges der i sagaen i alt 16 vers og Ketilrid $3\frac{1}{2}$, hvoraf nogle er ret smukke. Af Víglunds moder Ólöf geisli anføres et vers, og af hans broder Trausti Þorgrímsson to vers. Endvidere anføres et halvvers af brødrenes farbroder Helgi Eiríksson. Alle versene er øjensynlig digtede samtidig med sagaen.

Bárðarsaga er vel den yngste af disse tre, da den citerer *Víglundarsaga*. Den optager større stykker af Landnáma, og dog er hovedpersonerne her fuldstændig opdigtede. Sagaens helt er en halvjætte Bárðr Snæfellsáss, hvis datter Helga Bárðardóttir der tillægges to vers, det ene i «runhenda» det andet i «fornyrðislag». Jættekvinden Hetta tröllkona tillægges et vers om en vis Ingjaldr på Hváll, et andet en af Bárds venner Þórir Knarrarson at Öxnakeldu; dette er digtet om en jættekvinde, ved navn Torfárkolla. Alle versene er dårlig digtede.

Orms þátr Stórolfssonar, der findes i Flatøbogen (I 521—32), omhandler en historisk person, nemlig den fra Landnáma og flere sagaer bekendte kæmpe Ormr Stórolfsson fra Stórolfshváll i det sydlige Island. Bogen hører denne fortælling til de fuldstændig opdigtede. Af Orm selv anføres her ingen vers, men derimod 11 vers i «fornyrðislag» af hans ven og fostbroder Ásbjörn þrúði Virvilsson, der siges at have været dansk af æt. De

fleste af disse vers hører til Asbjörns dødssang, der i flere henseender minder om Krákumál.

Endnu kunde af de opdigtede sagaer nævnes *Króka-Refs saga*, rimeligvis forfattet i det 14de århundrede. Denne saga indeholder tre viser (vers), der alle lægges. sagaens helt Refr Steinsson eller Króka-Refr i munden.

Flere i en nyere tid digtede sagaer anfører vel skjaldevers, men da disse vers så vel som selve sagaerne må betragtes som næsten uden betydning både i sproglig og literærhistorisk henseende, udelades de her.

Skjaldefortegnelse.

Arnaldr (Arnhallr) Þorvalds-
son 142.
Arngrímr Brandsson 166.
Arnórr Kálfesson 152.
Arnórr Saxason 145.
Arnórr Þórðarson jarlaskáld
106–109.
Atli litli 122.
Auðunn illskælda 17.
Álfr Eyjólfsson 159.
Álfr litli 13.
Ámundi smiðr Árnason 148.
Ármóðr skáld 139.
Árni bróðir Lárentiusson 166.
Árni fjöruskeifr 130.
Árni Jónsson 166.
Árni langi 161.
Árni Magnússon óreiða 156.
Ásbjörn prúði 175-176.
Ásbjörn Þorsteinsson 175.
Ásdís Bárðardóttir 85.
Á-grímr Jónsson 165.
Ásgrímr Ketilsson 144.
Áslaug Sigurðardóttir 8.
Ásmundr hærulangr 84.
Ásu-Þórðr 133.
Bárðr í Úlfedöllum 173.
Bárðr svartí 128.
Bergr 170.
Berghórr í Héraðsdal 170.

Bersi Skáld-Torfuson 87-88.
Bersi Véleifsson (Hólmgöngu-
Bersi) 36-37.
Bjarni gullbráreskáld 95.
Bjarni Hallbjarnarson 65.
Bjarni Kálfesson 173.
Bjarni Kolbeinsson 151-52.
Bjarni skáld 71.
Björn Breiðvíkingakappi 52-54.
Björn bukk 172.
Björn Hitdælakappi 76-77.
Björn járnseiða 9.
Björn krepphendí 127.
Blakkr skáld 145.
Bótólfr begla 139.
Bragi Boddason 9-12.
Bragi Hallsson 146.
Brandr (fylgdarmaðr Sturlu) 153.
Brandr skáld 147.
Brandr víðförli 68.
Brúsi Hallason 45.
Brynjúlfr á Kjalarnesi 170.
Brynjúlfr úlfaldi 89.
Böðvarr balti 137.
Bölverkr Arnórsson 112-113.
Dagfinnr Guðlaugsson 152.
Dagstyggj Þórðarson 144.
Egill Halldórsson 169.
Egill Skallagrímsson 24-30.
Eilífr Guðrúnarson 59-60.

- Eilífr kúlnasveinn 60.
 Eilífr Snorrason 149.
 Einarr Gilsson 168.
 Einarr klápr 170.
 Einarr skálaglamm 56-57.
 Einarr Skúlason 131-133.
 Einarr Þorsteinsson draumr
 159.
 Eindriði Einarsson 89.
 Eiríkr Agnarsson 9.
 Eiríkr Íslendingr 139.
 Eiríkr viðsjá 83.
 Eldjárn húsvíkaki 124.
 Erpr lútandi 12.
 Erringarsteinn 64.
 Eyjólfur Brúnason 156.
 Eyjólfur dáðaskáld 78-79.
 Eyjólfur forni 150.
 Eyjólfur Snorrason 149.
 Eyjólfur Valgerðarson 44.
 Eysteinn Ásgrímsson 167-68
 Fleinn skáld Hjörsson 12.
 Flosi Þórðarson 83.
 Gamli gnævaðarskáld 63.
 Gamli kanóki 146-147.
 Gestur Oddleifsson 72-73.
 Gestur Þorhallsson 55.
 Gilli jarl 83.
 Gissurr gullbráarskáld 99-100.
 Gissurr svartí 92-93.
 Gissurr Þorvaldsson 160.
 Gísl (Gils) Illugason 128-129.
 Gísl Súrsson 46-48.
 Gísl Þorgautsson 83.
 Glúmr Eyjólfsson 45-46.
 Glúmr Geirason 30-32.
 Grani Hallbjarnarson 115, 152.
 Grani skáld 115.
 Grettir Ásmundarson 84-86.
 Grímkell goði 51.
 Grímr Droplaugarson 74.
 Grímr Hjaltason 150.
 Gríss Sæmingsson 72.
 Grundi prúði 13.
 Guðbrandr 65.
 Guðbrandr Gestsson 155, 169.
 Guðlaugr 56.
 Guðleifr Guðlaugsson 53.
 Guðmundr 169.
 Guðmundr Ásbjarnarson 159.
 Guðmundr Galtason 157.
 Guðmundr Oddsson 156-57.
 Guðmundr skáld 165.
 Guðmundr skáldstíkill 165.
 Guðmundr Svertingsson 150.
 Gunnarr Hámundarson 81-82.
 Gunnarr Íslendingr 160.
 Gunnhildr Össurardóttir 30.
 Gunnlaugr munkr 151.
 Gunnlaugr orrustunga 75-76.
 Guthormr kórtr 161.
 Guthormr sindri 20-21.
 Gyrðr 173.
 Hafliði Höskuldsson 169.
 Hafliði Ljótsson 170.
 Hafliði á Reyðarfelli 85.
 Hallbjörn hali 145.
 Hallbjörn Oddsson 40-41.
 Halldóra Þórðardóttir 170.
 Halldórr Rannveigarson 173.
 Halldórr skvaldri 126-17.
 Halldórr úkristni 78.
 Hallfreðr vandræðaskáld 69-71.
 Hallfreðr yngri Hallfreðarson
 71.
 Halli beserkr 54-55.

Halli stríði 118.
 Hallmundr jötunn 85.
 Hallr munkr 135.
 Hallr skáld 141.
 Hallr (Skáld-Hallr) 160.
 Hallr Snorrason 135, 141.
 Hallr Þórarinsson 139.
 Hallsteinn Þengilsson 23.
 Hallvarðr Háreksblei 94.
 Haraldr harðráði 105.
 Haraldr hárfagri 14.
 Haukr Valdísarson 146.
 Hárekr í Þjóttu 94-95.
 Hásteinn Hrómundarson 39-40.
 Hávarðr halti 49-50.
 Heinrekr 150.
 Helga Báðardóttir 175.
 Helgi Ásbjarnarson 73-74.
 Helgi Eiríksson 175.
 Helgi Ólafsson trausti 38-39.
 Helgi Skefilsson dýr 39.
 Hetta tröllkona 175.
 Hildiglúmr Runólfsson 83.
 Hildir Hrólfsdóttir 21.
 Hjalti Skeggjason 72.
 Hólmögöngu-Skeggi 47.
 Hrafn Sveinbjarnarson 148-49.
 Hrafn (Skáld-Hrafn) Öndarson 75-76.
 Hrafnkell Þórðarson (Skáld-Hrafn) 135.
 Hreiðarr heimski 113.
 Hrólfur á Skálmarnesi 134.
 Hrómundr halti 39-40.
 Hvannár-Kálfr 63.
 Hvítserkr 9.
 Hörðr Grimkelsson 51.
 Höskuldr blindi 152.

Illugi Bryndælaskáld 114-115.
 Illugi svartí 76.
 Ingimarr af Aski 133, 138-139.
 Ingimundr Einarsson 134.
 Ingjaldr Geirmundarson 160.
 Ingólfr hinn fagri Þorsteinsson 72.
 Ívarr beinlausí 9.
 Ívarr Ingimundarson 125-126.
 Ívarr Kálfsson 152.
 Játgeirr Torfason 158.
 Jón Egilsson murti 165.
 Jón Grettisson 170.
 Jón Þorvaldsson 144.
 Jóreiðr (í Miðjumdal) 170.
 Jórunn skáldmær 21.
 Jökull Bárðarson 89.
 Kali Sæbjarnarson 124.
 Karl hinn rauði 63.
 Kálfr Manason 121.
 Kálfr þrænzki 12.
 Kári Sölmundarson 82.
 Ketilríðr Hólmkelisdóttir 175.
 Klaufi böggvir 63.
 Klængur Þorsteinsson 143.
 Kolbeinn Tumason 147-148.
 Kolgrímr hinn litli 95.
 Kolli þrúði 137.
 Kormákr Ögmundarson 35-37.
 Króka-Refr; se Refr Steinsson.
 Kveldúlfr 21.
 Leiðólfr 65.
 Leiknir berserkr 54-55.
 Ljótr skáld 146.
 Ljótr Sumarliðason 146.
 Magnús berfætti 123-124.
 Magnús góði 105-106.
 Magnús Þórðarson 149.

- Markús Skeggjason 121-122.
 Markús Stefánsson 141.
 Máni (Skáld-Máni) 141-142.
 Móðólfr Ketilsson 82.
 Narfi 37.
 Nefari 146.
 Nikulás ábóti 142-143.
 Njáll 82.
 Oddi hinn litli 135.
 Oddr Breiðfirðingr 42.
 Oddr Kikinaskáld 110.
 Oddr úmagaskáld 86.
 Ormr Barrreyjaskáld 64, 134.
 Ormr Jónsson Svinfellingr 156.
 Ormr Steinþórsson 54.
 Ormr úframi 13.
 Ormsteinnur prestur 170.
 Ófeigr Skíðason 86-87.
 Ólafr bjarnylr 49.
 Ólafr Brynjúlfsson 156.
 Ólafr helgi 88.
 Ólafr Herdísarson 152.
 Ólafr Hildisson 134.
 Ólafr Leggsson svartaskáld
 161-62.
 Ólafr Tryggvason 68-69.
 Ólafr Þórðarson hvítaskáld
 162-63.
 Ólöf geisli 175.
 Órækja Snorrason 148.
 Óspakr Glúmsson 81.
 Óttarr keptr (Óðarkeptr, Ljóðar-
 keptr) 67.
 Óttarr svartur 92-93.
 Páll Þorsteinsson Hvalnesingr
 161.
 Ragnarr loðbrók 8.
 Rauðr skáld 116
- Refr Gestsson 100-102.
 Refr ryzki 13.
 Refr Steinsson 176.
 Roðgeirr Afason 159.
 Runólfr Ketilsson 143.
 Runólfr skáld 152.
 Rögnvaldr kali 138-139.
 Rögnvaldr skáld 140.
 Sighvatr Egilsson 146.
 Sighvatr Sturluson 153.
 Sighvatr Þórðarson 89-91.
 Sigmundr Lambason 82.
 Sigmundr öngull 139.
 Signý Valbrandsdóttir 51.
 Sigurðr hvíti 172.
 Sigurðr Jórsalafari 129-130.
 Sigurðr ormr í auga 9.
 Sigurðr skrauti 138.
 Sigurðr slembir 126.
 Sigurðr Styrbjarnarson 170.
 Svalla-Grímr 24-25.
 Skapti Þóroddsson 103-104.
 Skarphedinn 82.
 Skáld-Helgi Þórðarson 81.
 Skáld-Torfa 87.
 Skáld-Þórir 66.
 Skáld-Þórðr 136.
 Skraut-Oddr 23.
 Skúli Illugason 121.
 Skúli Þorsteinsson 76.
 Sneglu-Halli 115-117.
 Snjólfur skáld 168.
 Snorri Bárðarson 128.
 Snorri Bútsson 146.
 Snorri Sturluson 154-156.
 Snorri Sörlason (Sturluson) 146.
 Snorri Þorgrímsson goði 48.
 Snæbjörn skáld 64.

- Snæbjörn í Sandvík 170.
 Sóti laugbúi 51.
 Sóti skáld 71.
 Starkaðr gamli 6-8.
 Stefni Þorgilsson 72.
 Steigar-Þórir 125.
 Steinarr (Helgu-Steinarr) Þór-
 arinsson 102.
 Steinarr Önundarson 36-38.
 Steingerðr Þorkelsdóttir 35, 38.
 Steinn Herdísarson (Hallar-
 Steinn) 61, 118-119.
 Steinn Ófeigason 152.
 Steinn Skaptason 104-105.
 Steinnunn skáldkona 68.
 Steinvör Sighvattdóttir 152.
 Steinþórr skáld 54.
 Stjörnu-Oddi 171.
 Sturla Bárðarson 157-158.
 Sturla Sighvatsson 153.
 Sturla Þórðarson 163-65, 170.
 Stúfr blindi 113-114.
 Styrbjörn 41.
 Styrkár Oddason 143.
 Styrr Þorgrímsson 54-55.
 Sumarliði 145.
 Suguvaldi 159.
 Súgandi skáld 140-141.
 Sveinn at Bakka 85.
 Sveinn skáld 65.
 Sveinn tjúguskegg 62.
 Svertingr Þorleifsson 156.
 Tannr Bjarnarson 150.
 Teitr skáld 159.
 Tindr Hallkellsson 58.
 Tjörvi háðsami 41-42.
 Torf-Einarr 22-23.
 Torfi Valbrandsson 51.
 Trausti Þorgrímsson 175.
 Unas Stephánsson 145.
 Unnr Marðardóttir 82.
 Úlfr Óspaksson 119-120.
 Úlfr Sebbason 17.
 Úlfr Súlujarl 43.
 Úlfr Uggason 66.
 Úlfr úargi 21.
 Vaði skáld 23.
 Vagn Ákason 61.
 Valgarðr á Velli 117.
 Valþjófr 113.
 Vémundur Hrólfsson 23.
 Vetrlíði Sumarliðason 67.
 Vigfús Víga-Glúmsson 60-61.
 Vilborg skáld 122.
 Vitgeirr 21.
 Víga-Glúmr; se Glúmr Eyjólf-
 son
 Víglundur Þorgrímsson 175.
 Völu-Steinn 72.
 Þjóðólfr Arnórsson 110-112.
 Þjóðólfr hvinverski 14-17.
 Þorbjörg Grímkelsdóttir 51-52.
 Þorbjörn 140
 Þorbjörn Brúnason 83.
 Þorbjörn díarskáld 63-64.
 Þorbjörn gauss 138.
 Þorbjörn hornklofi 17-19.
 Þorbjörn skakkaskáld 140.
 Þorbjörn svartí 139.
 Þorbjörn þyna 39.
 Þorbjörn öngull Þórðarson
 85-86.
 Þorfinna skáldkona 58.
 Þorfinnr munnr 95-96.
 Þorgeirr Danaskáld 142.
 Þorgeirr flekk 173.
 Þorgeirr prestur 170.
 Þorgeirr Þorvaldsson 142.

- Þorgils •fiskimaðr• 120.
 Þorgils Höllunson 81.
 Þorgils Oddason 134.
 Þorgils orraskáld 43.
 Þorgrímr Hauksson 169.
 Þorgrímr Þorsteinsson 47.
 Þorkell elfaraskáld 83.
 Þorkell Gíslason 61, 122.
 Þorkell Hallkelsson 76.
 Þorkell hamarskáld 122-123.
 Þorkell klyppr 44.
 Þorkell Skallason 120.
 Þorkell svartaskáld 78
 Þorleifr jarlsskáld 61-63.
 Þorleifr skúma Þorkelsson 61.
 Þorleikr fagri 120-121
 Þormóðr kolbrúnarskáld Bersa-
 son 96-99.
 Þormóðr prestur Ólafsson 166.
 Þormóðr Trefilsson 55-56.
 Þorsteinn drómundur 86.
 Þorsteinn Eyjólfsson 152.
 Þorsteinn Ingjaldsson 165.
 Þorsteinn Ketilsson 144.
 Þorstein kroppr 142.
 Þorsteinn Síðu-Hallsson 172.
 Þorsteinn Skeggjason 144.
 Þorsteinn tjaldstæðingr 43.
 Þorsteinn Þorbjarnarson 145.
 Þorsteinn Þorvarðsson 171-72.
 Þorsteinn Örvendilsson 165.
 Þorvaldr blönduskáld 130, 133.
 Þorvaldr Helgason 165.
 Þorvaldr Hjaltason 42-43.
 Þorvaldr holbarki 38.
 Þorvaldr tintinn 36.
 Þorvaldr veili 66.
 Þorvaldr víðförli 68.
 Þorvarðr tréfótr 161.
 Þorvarðr Þorgeirsson 136.
 Þórarinn skáld 71.
 Þórarinn Gílsson 170.
 Þórarinn loftunga 91, 93-94.
 Þórarinn stuttfeldr 180.
 Þórarinn Skeggjason 117.
 Þórarinn Máhlíðingr 52.
 Þórálfr prestur 159.
 Þórðr 173.
 Þórðr í Djúpafrði 171.
 Þórðr Hallsson 141.
 Þórðr hreða 174.
 Þórðr Kolbeinsson 76-77.
 Þórðr Kolbeinsson (yngri) 121.
 Þórðr Mæraskáld 65.
 Þórðr Rúfeyjaskáld 135.
 Þórðr í Selárdal 169.
 Þórðr Sigvaldaskáld 81.
 Þórðr Sjáreksson 80-81.
 Þórðr Þorvaldsson Vatnsfirð-
 ingr 131.
 Þórhallr veiðimaðr 74-75.
 Þórhildr skáldkona 82.
 Þórir jökull 160.
 Þórir Knarrarson 175
 Þórir snepill 23.
 Þóroddr dráputúfr 86.
 Þórólfr (skáld) 159.
 Þórólfr munnr 58-59
 Þórunn Surtsdóttir 86.
 Þrándr í Götu 71.
 Þuríðr at Fellsenda 170.
 Þuríðr Ó'afsdóttir 83.
 Ögmundur sneis 137.
 Ölvaldi 13.
 Ölvir núfa 17, 19-20.
 Önundur at Mosfelli 76.
 Önundur tréfótr 84.

Kvadfortegning.

Aðalráðsdrápa 75
Aðalsteinsdrápa 29.
Andvaka 155.
Araflokkur 136.
Arinbjarnarkviða (-drápa) 28.
Atlöguflokkur 160.
Austrfararvísur 91.
Bandadrápa 78.
Belgskakadrápa 77.
Bersöglisvísur 92.
Berudrápa 29.
Birgisdrápa 165.
Birgisflokkur 164-65.
Bjarkamál hin fornu (Hús-
karlahöf) 99.
Bjarnardrápa (Höfuðlausn) 12.
Bláugladrápa 108.
Brandsdrápa 160.
Brandsflokkur 130.
Búadrápa 122.
Daggeislavísur 77.
Drápan steflausa (kviðan skjálf-
henda) 67.
Eiríksdrápa (Halldórs) 78.
Eiríksdrápa (Markúss) 122.
Eiríksdrápa (Þórðar) 77.
Elfarvísur 132.

Erlingsdrápa 140.
Erlingsflokkur 91.
Eykyndilsvísur 77, 106.
Eysteinsdrápa (Einars) 132.
Eysteinsdrápa (Þorkels) 123.
Flokkur um Svoldarorrostu 79.
Gamanvísur Haralds harðráða
105.
Geisli (Ólafsdrápa) 131.
Gellisdrápa 109.
Gissurardrápa 100.
Glymdrápa 19.
Glælognskviða 94.
Gráfeldardrápa 31.
Grámagafim 77.
Guðleifsdrápa 67.
Guðmundardrápa (Arngríms)
166.
Guðmundardrápa (Árna) 166.
Guðmundardrápa (Einars) 168.
Gyrðsvísur 53.
Hafgerðingadrápa 65.
Hallmunda-kviða 85.
Haraldsdrápa (Arnórs) 109.
Haraldsdrápa (Bölverks) 112.
Haraldsdrápa (Einars) 132.
Haraldsdrápa (Sexstefja) 112

- Haraldsdrápa (Úlfs) 17.
 Haraldsdrápa (Valgarðs) 117.
 Haraldsdrápa (Þjóðólfs, run-
 hend) 112.
 Haraldsdrápa (Þórarins) 117.
 Haraldskviða 16.
 Haraldsmál (?) 18.
 Harmsól 146.
 Haustlöng 15.
 Hákonardrápa (Guthorms) 21.
 Hákonardrápa (Hallfreðar) 69.
 Hákonardrápa (Ólafs) 163.
 Hákonarflokkur 164.
 Hákonarmál (Eyvindar) 34.
 Hákonarmál (Sturlu) 164.
 Háleygjatal 34.
 Háttalykill hinn forni 139.
 Háttatal 155.
 Hermundardrápa 109.
 Hjaltadrápa 42.
 Hrafnadrápa 150.
 Hrafnsmál (Sturlu) 164.
 Hrafnsmál (Þormóðar) 55.
 Hrynhenda (Arnórs) 108.
 Hrynhenda (Sturlu) 164.
 Húsdrápa 66.
 Höfuðlausn (Egils) 27.
 Höfuðlausn (Óttars) 93.
 Höfuðlausn (Þórarins) 94.
 Illugadrápa 42.
 Ingadrápa 137.
 Íslendingadrápa (Eyvindar) 35.
 Íslendingadrápa (Hauks) 146.
 Jómsvikingadrápa 151.
 Jómsvikingaflokkur 58.
 Jónsdrápa 146.
 Jónsvísur 148.
 Knútsdrápa (Arnórs) 107.
 Knútsdrápa (Hallvarðs) 91.
 Knútsdrápa (Óttars) 93.
 Knútsdrápa (Sighvats) 91.
 Knútsdrápa (Þórarins) 91.
 Kolbrúnarvísur 97.
 Kolluvísur 77, 116.
 Krákumál 7.
 Liðsmannaflokkur 88.
 Leiðarvísan 147.
 Lilja 167-68.
 Loðbrókarkviða 7.
 Magnúsdrápa (Arnórs) 108.
 Magnúsdrápa (Bjarnar) 127.
 Magnúsdrápa (Hrynhenda) 108.
 Magnúsdrápa (Þorkels) 123.
 Magnúsflokkur 111.
 Magnúskviða 129.
 Máhliðingavísur 52.
 Málsbáttakvæði 152.
 Máriudrápa (?) 60.
 Merlinuseppá 151.
 Nafnapulur 133, 152.
 Nesjavísur 90.
 Nizarvísur 118.
 Norðrsetudrápa 65.
 Ólafsdrápa helga 104.
 Ólafsdrápa kyrra 118.
 Ólafsdrápa sæuska (Gunnlaugs)
 75.
 Ólafsdrápa sænska (Hallfreðar)
 70.
 Ólafsdrápa sænska (Óttars) 93.
 Óláfsdrápur Tryggvasonar (3)
 70-71.
 Ólafsríma 168.
 Ófeigsvísur 86.
 Ormsflokkur 134.
 Ragnarsdrápa 10.

- Rekstefja 118.
 Róðadrápa 80.
 Rögnvaldsdrápa 107.
 Saurdrápa 13.
 Selkolluvísur 168.
 Sendibitr 21.
 Sexstefja 112.
 Sigtryggsdrápa 75.
 Sigurðarbalkr 126.
 Sigurðardrápa (Böðvars) 137.
 Sigurðardrápa (Kormáks) 36.
 Sigvaldaflokkur 70.
 Skjaldardrápa 29.
 Skúladrápa 163.
 Snjófríðardrápa 14.
 Sonatorrek 28.
 Sorptrogsvísur 111, 116.
 Starkaðarkviða 7.
 Stjörnu-Oddadraumur 171.
 Stolinestefja 17.
 Stuttfeldardrápa 130.
 Stúfa 114.
 Surtsdrápa 38.
 Sveinsdrápa 62.
 Sveinsflokkur 120.
 Togdrápa 94.
 Tómasdrápa (Bjarnar) 78.
 Tómasdrápa (Ólafs) 162.
 Tryggvaflokkur 92.
 Uppreistardrápa 70.
 Úlfsflokkur 119.
 Útfarabalkr 127.
 Útfarardrápa 127.
 Valþjófsflokkur 120.
 Vellekla 57.
 Vestrfararvísur 91.
 Vestrvíkingarvísur 90.
 Viðkunnsdrápa 133.
 Vikarsbalkr 7.
 Ynglingatal 15.
 Þokuvísur 62.
 Þorfinnsdrápa 108.
 Þorfinnskviða [?] 85.
 Þorgeisdrápa 98.
 Þorgilsdrápa 164.
 Þorláksdrápa 162.
 Þorleifsdrápa 145.
 Þorsteinsdrápa 101.
 Þórálfsdrápa 80.
 Þórsdrápa 59.
 Þverárvísur 164.
 Ögmundardráp 72.
 Öxarflokkur 123.

De vigtigste forkortelser.

Bps. = Biskupasögur I-II Kh. 1858-78. — Eigla = Egils saga Skallagrímssonar Rvk. 1856. — Fbrs. = Fóstbræðrasaga Kh. 1852. Flat. = Flateyjarbók I-III Kria 1860. — Fms. = Fornmannasögur I-XII Kh. 1825-35. — Fs. = Fornsögur Leipzig 1860. — Fsk. = Fagrskinna Kria 1817. — Glúma = Íslenzkar fornsögur I Kh. 1880. — Hkr. = Heimskringla Kria 1868. — Hs. = Hrafn saga Sveinbjarnarsonar (Sturlunga 78, II, 275-311). — Isl. = Íslendinga sögur I II, 1843-47. — Ldn. = Landnáma (Ísl. I). — Mork. = Morkinskinna Kria. 1867. — Post. = Postulasögur Kria. 1874. — Safn = Safn til sögu Íslands I Kh. 1856. — Skm. = Skáldskaparmál (Snorra Edda I). — Skt. = Skáldatal (Snorra Edda III). — Sn. E. = Edda Snorra Sturlusonar I-III Hafnæ 1848-80 — Sturl., Sturlunga = Sturlunga saga Oxford 1878.

Rettelser og Trykfejl.

- Side 3¹⁷: muligt, læs muligt.
— 4⁹: Svarfdæla, læs Víglundarsaga.
— 9²⁴: Hj•rs, læs Hjörs.
— 16²⁰: Úlfjotr, læs Úlfjótr.
— 16²⁹: hviiket, læs hvilket.
— 20⁶: Filoligi, læs Filologi.
— 29²¹: skifaðr, læs skrifaðr.
— 65²⁹: (1. 107), læs (1. 170).
— 119⁹: Höl, læs Höll.
— 130³²: om ham, læs om ham.
— 135⁸: en lovkyndig, læs lovkyndig.
— 136¹⁸: Thorvalds, læs Thorwards.
— 136²⁶: (1068), læs (1168).
— 139²⁹: mendenne, læs men denne.
— 150¹⁰: (1228), læs (1238).
— 151¹: Reykjar, læs Reykir.
— 151²⁶: drapa, læs drape.
— 157²⁶: Snorrasonar, læs Snorrasonar.
— 175²⁰: •runhenda• det, læs •runhenda•, det.

6

Samfund til udgivelse af gammel nordisk litteratur.

Formand: Prof. Dr. **S. Grundtvig**. Platanvej. København V.

Sekretær: Dr. **K. Kålund**. Kortadellersgade. København K.

(Medlemsbidrag 5 Kroner årlig.)

For året 1880 er udgivet:

- (I.) PEDER SMED, dansk rim fra reformatjonstiden,
udg. af Svend Grundtvig.
(Bogladepris 4 kroner.)
- (II.) ÁGRIP af Noregs konunga sögum, diplomatarisk
udgave ved V. Dahlerup. (Med 1 facsimile.)
(Bogladepris 5 kroner.)
- (III.) EREX SAGA, efter håndskrifterna utgifven af G.
Cederschiöld.
(Bogladepris 3 kroner.)

For året 1881 er udgivet:

- (IV.) RIDDARA-RÍMUR, efter håndskrifterna utgifna af
Th. Wisén. (Komplet i 2 hæfter.)
(Bogladepris 5 kroner.)
- (V¹⁻².) MANDEVILLES REJSE, på dansk fra 15de årh., efter
håndskrifter udgivet af M. Lorenzen. (1ste og
2det hæfte.)
(Bogladepris 5 kroner.)
- (VI.) GYÐINGA SAGA, efter håndskrifter udgivet af
Guðm. Þorláksson.
(Bogladepris 3 kroner.)

For året 1882 er udgivet:

- (V³.) MANDEVILLES REJSE, efter håndskrifter udg. af
M. Lorenzen. (Slutningshæfte.)
(Bogladepris 2 kroner 50 øre.)
- (VII.) JÓMSVÍKINGA SAGA, diplomatariskt aftryk af cod.
A. M. 291. 4to, ved Carl af Petersen.
(Bogladepris 5 kroner.)
- (VIII.) UDSIGT OVER DE NORSK-ISLANDSKE SKJALDE
ved Guðm. Þorláksson.
(Bogladepris 5 kroner.)

Hovedkommissjonær: Gyldendalske Boghandels Forlag.

København.

